

Dierengezondheidszorg Vlaanderen

Jaarverslag 2015

INHOUD

3	Voorwoord		
4	ALGEMENE INFORMATIE	48	PLUIMVEE
5	Strategische doelstellingen	49	Kercijfers beslagen
6	Missie	49	Kercijfers laboratoriumonderzoek
8	Tijdlijn 2015	50	FOCUS — Genotypering van <i>Salmonella</i> -stammen werpt licht op herkomst besmetting
12	Wist u dat...	51	FOCUS — Rode vogelmijtproject onderzoekt praktijkgerichte methoden om parasiet te bestrijden
14	RUNDVEE	52	Overige activiteiten
15	Kercijfers beslagen en dieren	54	PAARDEN
19	Kercijfers laboratoriumonderzoek	55	Equi Focus Point Belgium zorgt voor snelle en betrouwbare diagnostiek van paardenziekten
20	FOCUS — 'Stop BVD' neemt vliegende start	56	ONDERSTEUNENDE ACTIVITEITEN
22	FOCUS — IBR-programma schakelt versnelling hoger	57	Afdeling Personeelszaken
24	FOCUS — Steeds meer veehouders maken gebruik van het aankoopprotocol	59	Afdeling Financiële zaken
26	Abortusprotocol rundvee: <i>Neospora</i> nog steeds de belangrijkste oorzaak van abortus	60	Afdeling ICT
27	<i>Neospora</i> -abonnement helpt veehouders bij aanpak en preventie van <i>Neospora</i>	63	FOCUS — Beproeversverslagen in een nieuw jasje
27	Paratuberculose bereikt 82% van alle melkveeouders	64	Kwaliteit
29	Veepeiler Rund houdt vinger aan de pols	66	Communicatie
30	Winterscreening helpt 'klassieke' en nieuw opduikende ziekten op te sporen	68	BIJLAGEN
30	ADLO-demoproject 'Verantwoord antibioticagebruik in intensieve veehouderij'	69	Organisatiestructuur
32	KLEINE HERKAUWERS	75	Overzicht subovereenkomsten FAVV
33	Kercijfers beslagen en dieren	76	Overzicht publicaties 2015
35	FOCUS — Project 'De aanpak van rotkreupel in België' wil komaf maken met besmettelijke en pijnlijke aandoening bij schapen	79	Afkortingen
37	Overige activiteiten	80	Contactgegevens
38	VARKENS		
39	Kercijfers beslagen en dieren		
42	Kercijfers laboratoriumonderzoek		
43	FOCUS — Biggenmonitor helpt gezondheidsstatus van het bedrijf planmatig te verbeteren		
45	<i>Salmonella</i> -bestrijding		
46	Veepeiler Varken houdt vinger aan de pols		
47	Overige activiteiten		

VOORWOORD

Voor u ligt het jaarverslag van 2015. Via de activiteitenverslagen kijken we terug op het afgelopen jaar, maar tegelijkertijd is dit natuurlijk ook de basis voor de toekomstplannen van DGZ.

Het jaarverslag van 2015 blinkt vooral uit in continuïteit van de activiteiten ten opzichte van de voorgaande jaren. Dat maakt het wat lastig omdat iedereen nu eenmaal in een snel veranderende omgeving ook graag wat nieuws verkondigt. Tegelijkertijd geeft het evenwel de bestuurlijke voldoening dat DGZ een zeer moeilijke periode van onzekerheid over de opdrachten en het voortbestaan nu echt wel achter de rug heeft. De bedrijfszekerheid verankeren en DGZ tot een gezonde financiële ontwikkeling brengen, waren en zijn twee van de vijf strategische doelstellingen van de voorbije 6 jaar en die doelstellingen lijken we wel degelijk te hebben waargemaakt. Na vijf erg moeilijke jaren laten de rekeningen voor het tweede jaar op rij een werkingsresultaat na afschrijvingen zien dat vlak bij de begrote 'nul plus' uitkomt en de begrotingen voor de komende drie jaren geven het nodige vertrouwen voor de nabije toekomst. Er werd een groei van de activiteiten gerealiseerd van pakweg 15 miljoen euro in 2009 naar 21 miljoen euro in 2015 en dat met nagenoeg eenzelfde aantal medewerkers. Daar zijn we als bestuur best wel trots op en dat mogen onze medewerkers ook zijn. Er is bij DGZ heel wat veranderd ten goede én ten voordele van de Vlaamse veehouders! Dit jaarverslag tracht u een overzicht te geven van de meest belangwekkende punten die DGZ in 2015 realiseerde ten dienste van haar opdrachtgevers.

Op verschillende plaatsen werpt men ook een blik op de toekomst. Het recente verleden is voor de meeste deelsectoren van de veehouderij in Vlaanderen weinig rooskleurig geweest. De toekomst ziet er vanuit een aantal invalshoeken ook bedreigend uit. Maar voor de ondernemende veehouder blijven er voldoende kansen en uitdagingen om die toekomst met vertrouwen tegemoet te kijken. DGZ heeft de uitgesproken ambitie om haar veehouders, hun diverse dienstverleners

en de relevante overheden te helpen om een grotere meerwaarde te zoeken en te realiseren voor de producten die het veehouderijbedrijf verlaten. Eén van de wegen daartoe is ervoor te zorgen dat de veehouder de gezondheidsrisico's voor zijn veestapel zo goed mogelijk in beeld heeft en de nodige kwaliteitsvolle en betaalbare begeleiding kan vinden waarop hij recht heeft. Tegelijkertijd werkt men daarmee aan de kostenzijde én aan de opbrengstenkant van de primaire productie. Aan de kostenzijde door reductie van productieverliezen als gevolg van dierenziekten en reductie van de diergeneeskundige kosten. Aan de opbrengstenzijde door kwaliteitsgarantie en duurzaamheid van de productie.

DGZ behandelt jaarlijks letterlijk 100.000 vragen. Minder dan 1% daarvan zijn échte klachten, maar zelfs dié kansen tot verbetering proberen we altijd opnieuw te grijpen.

DGZ wil staan voor stabiliteit, betrouwbaarheid en no-nonsense degelijkheid ... zoals de meesten van ons veehouders ook in hart en nieren zijn!

Marcel Heylen

Voorzitter raad van bestuur

ALGEMENE INFORMATIE

“ DGZ-breed zet de organisatie in op het verhogen van de efficiëntie door het verder samenbrengen van mensen en het herinrichten van een aantal processen. Het bouwen/verbouwen van de sites van Lier en Torhout speelt hierbij een belangrijke rol.

DENIS VOLCKAERT, DIRECTEUR

STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

De strategische doelstellingen van DGZ, die in 2010 werden vastgelegd, zijn in 2015 opnieuw onder de loep genomen. Dit gebeurde in overleg met de belangrijkste belanghebbende partijen en partners van de organisatie. Eindconclusie was dat de voorheen geformuleerde strategische doelstellingen nog steeds actueel zijn en nog steeds een geschikte leidraad vormen voor de toekomstige evolutie van DGZ.

DIERENGEZONDHEIDSZORG MEER PREVENTIEF RICHTEN

Dierenziekten kosten geld aan de keten als geheel en aan de veehouder in het bijzonder. Preventie van ziekten brengt bijgevolg indirect heel wat geld op.

DGZ wil de sector en de overheid ondersteunen bij het introduceren en vernieuwen van de gewenste monitoringprogramma's en aldus mee een significante bijdrage leveren tot een geleidelijk verschuiven van de benadering van dierengezondheidszorg van curatief naar preventief. Ook wil DGZ de veehouders ervan overtuigen dat een degelijk preventiebeleid bijdraagt tot een aantoonbaar beter bedrijfsrendement. Het overleg met de bedrijfsdierenartsen verdient in deze context bijzondere aandacht en daarop wordt steeds nadrukkelijker ingezet, o.a. via de in 2015 geïntroduceerde regiowerking binnen de unit Gezondheidszorg.

EFFICIËNTIE VERBETEREN

DGZ verricht in haar kerntaken aangaande identificatie en registratie van de veestapel en in de omvangrijkste onderdelen van de laboratoriumactiviteiten grote hoeveelheden analoge handelingen onder sterk gestandaardiseerde vorm.

- De unit Identificatie en Registratie werkt continu aan het verder automatiseren van de werkprocessen en streeft hierbij naar een verdere administratieve vereenvoudiging voor de klant. Zo kan deze genieten van een snelle, vlotte en kostenefficiënte dienstverlening, zonder dat de kwaliteit daarbij inboet.

“DGZ wil de veehouders ervan overtuigen dat een degelijk preventiebeleid bijdraagt tot een aantoonbaar beter bedrijfsrendement. Het overleg met de bedrijfsdierenartsen verdient in deze context bijzondere aandacht.

DENIS VOLCKAERT, DIRECTEUR

Naar de toekomst toe wil de unit o.a. de introductie van innovatieve identificatiemiddelen stimuleren.

- Ook de unit Labo levert inspanningen om verdere automatisering en informatisering in te bedden in de verschillende hoofdprocessen. Een duidelijk voorbeeld daarvan is het gehele BVD-verwerkingstraject.
- De unit Gezondheidszorg heeft zich de voorbije jaren steeds nadrukkelijker geprofileerd als de brug tussen de interne werking en het terrein (de veehouders, de praktijkdierenartsen, de respectievelijke beroepsorganisaties van beide groepen én een aantal overheidsinstanties en toeleveranciers). Met de heroriëntatie van de unit Gezondheidszorg in 2015 nemen de praktijkdierenartsen een centralere plaats in in de dienstverlening.
- DGZ-breed zet de organisatie in op het verhogen van de efficiëntie door het verder samenbrengen van mensen en het herinrichten van een aantal

processen. Het bouwen/verbouwen van de sites van Lier en Torhout speelt hierbij een belangrijke rol. De omvangrijkste fase van de werken vindt plaats in 2015/2016 en tegen de zomer van 2017 zullen de gebouwen klaar zijn voor de toekomst.

MARKT- EN KLANTGERICHTHEID VERGROTEN

- In 2010 is een belangrijk cultuurveranderingstraject binnen de organisatie gestart. Jaar na jaar boeken we vooruitgang en gaan de medewerkers van DGZ zich meer richten naar de behoeften van de klant en van de markt. Om dit mogelijk te maken, investeren we in de nodige informatiesystemen en de aanwerving van mensen die passen bij de nieuwe bedrijfscultuur. Die externe gerichtheid, en de daaraan gekoppelde toegevoegde waarde voor de veehouderijsector en de overheid als opdrachtgevers, is immers een absolute voorwaarde om DGZ verder recht op bestaan te geven.

BEDRIJFSZEKERHEID VERANKEREN

- In 2010 heeft DGZ een vijfjarenovereenkomst afgesloten met het FAVV. In 2015 was het een bijzondere uitdaging om het merendeel van de daarin vastgelegde opdrachten te blijven uitvoeren, terwijl de budgettaire middelen met meer dan 20% gekrompen waren als gevolg van overheidsbesparingen.
- In 2015 is in overleg met FAVV en Arsia ook een nieuwe, goed uitgebalan- ceerde vijfjarenovereenkomst tot stand gekomen. Dankzij deze overeenkomst kan DGZ continuïteit garanderen in haar cruciale rol als brug tussen de veehouder, de bedrijfsdierenarts en de overheid.
- Andere belangrijke stakeholders zijn het Sanitair Fonds en de landbouworganisaties. Daarom blijft het belangrijk om met hen af te stemmen in welke richting de organisatie zich verder ontwikkelt.
- Ook in 2015 is gezocht naar betere samenwerking met zusterorganisaties, overheidsinstanties en wetenschappelijke instellingen en waar mogelijk ook met de toeleverende sector. Concreet is DGZ in 2015 gestart met een nauwe samenwerking met MCC op het terrein van logistiek, bedrijfsadvisering en ICT. Het uiteindelijke doel van deze samenwerking is een betere dienstverlening aan de melkveehouder.
- DGZ is een informatie-intensief bedrijf. Dit betekent dat we blijvend moeten investeren in de stabiliteit van de bedrijfskritische informatiesystemen, en dat we moeten innoveren om mee te zijn met de eisen en de ontwikkelingen van de klanten en opdrachtgevers.

GEZONDE FINANCIËLE ONTWIKKELING

- De voorbije jaren is DGZ vanuit een behoorlijk diep dal terug in lijn gekomen met de wenselijk geachte resultaten. Dat betekent niet dat er winsten

nagestreefd worden, maar wél dat het werkingsresultaat voldoende positief is om de strategisch noodzakelijke investeringen te kunnen blijven doen.

- De voorbije 7 jaar zijn de bedrijfsopbrengsten van DGZ gestegen van 15 naar ruim 21 miljoen euro. Die stijgende lijn is mede het gevolg van de bereidheid van de sector om bijkomende middelen beschikbaar te stellen, het beste bewijs dat de sector

de diensten als waardevol ervaart. De bedrijfskosten zijn in dezelfde tijdspanne minder sterk gestegen – van 17,2 naar bijna 21 miljoen euro – hetgeen zich vertaalt in een hogere productiviteit en een beter resultaat.

- De financiële resultaten van 2015 (zie verder) laten een beduidend positief werkingsresultaat (voor afschrijvingen) zien, dat helemaal in lijn ligt met wat werd begroot.

ONZE MISSIE

Dierengezondheidszorg Vlaanderen (DGZ) is dé betrouwbare partner van de Vlaamse veehouder om met gezonde dieren op duurzame wijze veilig voedsel te produceren. DGZ wil dit realiseren door:

- **hoogkwalitatieve diensten en producten** aan te bieden;
- de **brugfunctie** te verzorgen tussen de overheid en de veehouder;
- het **partnerschap** tussen de veehouder en zijn dierenarts te ondersteunen;
- blijvend te **investeren** in medewerkers en innovatie.

“ In 2015 is in overleg met FAVV en Arsia een nieuwe, goed uitgebalanceerde vijfjarenovereenkomst tot stand gekomen. Dankzij deze overeenkomst kan DGZ continuïteit garanderen in haar cruciale rol als brug tussen de veehouder, de bedrijfsdierenarts en de overheid.

DENIS VOLCKAERT, DIRECTEUR

Visie op de toekomst

Eind 2015 zijn de **9 beleidsprioriteiten** van DGZ voor de komende drie jaar vastgelegd als volgt:

- 1 De samenwerking met FAVV verankeren in de vijfjarenovereenkomst en Sanitel+**
FAVV is de grootste individuele partner, klant en opdrachtgever van DGZ. Eind 2015 is er een nieuwe vijfjarenovereenkomst met FAVV afgesloten, die loopt tot en met 2020.

managementinformatie naar de veehouder. Kennis en data van diverse partijen combineren tot innovatieve producten en beter ondersteunende diensten ten behoeve van de veehouder, zijn daarbij het doel.
- 2 De samenwerking met de FOD Volksgezondheid en de landbouworganisaties optimaal houden**
De rol van de landbouworganisaties als belangenvertegenwoordigers van de veehouders binnen het door de FOD Volksgezondheid beheerde Sanitair Fonds, is voor de veehouders en voor DGZ van groot belang. Via het Fonds worden er eveneens financiële middelen beschikbaar gesteld voor diergezondheidsprogramma's.

6 De procesinrichting end-to-end verder verbeteren, helemaal gericht op de klant
Doelstelling is om de DGZ-processen nog beter af te stemmen op de behoeften van de klanten en de markt, en ze derwijze in te richten dat er nog kosten-efficiënter en sneller gewerkt kan worden.
- 3 De samenwerking met de bedrijfsdierenartsen verbeteren met focus op bedrijfsbegeleiding**
DGZ is ervan overtuigd dat er meer mogelijkheden zijn om toegevoegde waarde bij de veehouder te brengen indien meer acties in het kader van diergeneeskundige programma's en begeleiding effectief en efficiënt via de bedrijfsdierenarts kunnen lopen.

7 Verder vorm geven aan de interne cultuurverandering naar klantgericht denken
Het lopende cultuurveranderingstraject zal verder aangezwengeld worden door het inzetten op de gewenste competenties van medewerkers, door het versterken van de leidinggevende rol, door te focussen op samenwerking en door het implementeren van een beleid voor behoud van waardevolle medewerkers.
- 4 De beoogde samenwerking met MCC-Vlaanderen implementeren**
De reeds bestaande samenwerking tussen DGZ en MCC is in 2015 verder uitgebreid tot concrete actieplannen op het terrein van logistiek, ICT en bedrijfsadviesing. In 2016 worden die plannen gefaseerd geïmplementeerd.

8 Het toekomstbestendig maken van de ondersteunende systemen
Met het oog op de toekomst zal de bestaande ICT-infrastructuur vereenvoudigd worden. Een deel van de applicaties en data zal in de Cloud geplaatst worden, er zal een mobiele strategie worden opgezet en uitgerold en bijzondere aandacht zal ook gaan naar databeveiliging.
- 5 Samenwerking met andere strategische partners zoeken, mikkend op innovatie en synergie**
DGZ onderzoekt ook de mogelijkheden tot samenwerking met andere toeleveranciers van diensten en

9 Het afronden van het project 'bouwen en verbouwen'
Dit omvangrijke meerjarenproject past in de overgang van drie naar twee sites, met name Torhout en Lier. Prioritaire doelstelling ervan is om de werkingsprocessen tot een nog hogere efficiëntie te brengen en tegelijkertijd bij te dragen tot de cultuurverandering van de organisatie, extern gericht op de klanten en intern gericht op samenwerking en openheid.

TIJDLIJN 2015

JANUARI

- ▶ Het door de wetgever verplichte BVD-programma voor rundvee gaat van start. DGZ onderzoekt duizenden oorweefselstalen en reikt de daaraan gekoppelde dierstatuten uit.
- ▶ De introductie van dit nieuwe programma gaat ook niet onopgemerkt voorbij op Agriflanders. Ruim 1500 veehouders bezoeken de stand van DGZ, veelal met vragen over het BVD-programma.
- ▶ DGZ introduceert de Biggenmonitor. Door de aanwezigheid van virussen (PRRS en circo) te meten en het verband te onderzoeken met economische parameters zoals voederconversie, dagelijkse groei, antibioticumgebruik, etc., kunnen gepaste maatregelen genomen worden om de gezondheidsstatus van het bedrijf planmatig te verbeteren.
- ▶ Het nieuw KB I&R Varkens treedt in werking. Dit nieuwe KB realiseert een administratieve vereenvoudiging zonder afbreuk te doen aan de traceerbaarheid van de varkens en de garanties inzake diergezondheid. Het omvat ook een nieuwe wijze van financiering en invoering van aangepaste tarieven die nauwer aansluiten bij de actuele werking op het terrein.
- ▶ DGZ start met de verdeling van hoogwaardige biest ten behoeve van de rundveesector.

FEBRUARI

- ▶ Begin februari wordt de Belgische varkenssector wakker geschud door een eerste positieve diagnose van PED. Om een beter zicht te krijgen op de spreiding van PED in ons land, financiert Veepeiler Varken PED-onderzoek van verdachte meststalen die in het labo aangeboden worden voor onderzoek naar diarree. In parallel start DGZ ook met een nieuwe PCR-test die zowel PED als Swine Delta Corona Virus (SDCV) opspoot.

MAART

- ▶ Via een nieuwe sms-dienst kan de veehouder nu ook BVD-dierstatuten en IBR-bedrijfsstatuten opvragen. Simpel, handig en snel!
- ▶ In het labo vindt een driedaagse Belac-audit plaats. Het eindrapport is gunstig: het ISO 17025-certificaat blijft behouden en de scope van labo-onderzoeken wordt uitgebreid met twee nieuwe analyses.

APRIL

- ▶ De unit Gezondheidszorg oriënteert zich verder naar de klant met de oprichting van een team regio-dierenartsen die het persoonlijk aanspreekpunt vormen voor de praktijkdierenartsen in hun regio. Verder omvat de unit ook de afdeling Gezondheidszorg, Begeleiding en Ontwikkeling (GBO), die de diergezondheidsprogramma's mee ontwikkelt en begeleidt.
- ▶ DGZ breidt de dienstverlening uit: het labo en loket in Torhout zijn nu ook open op zaterdag.
- ▶ Het bestrijdingsprogramma *Salmonella* varkens wordt op vraag van de sector en rekening houdend met praktische en financiële argumenten stopgezet. Alternatieve benaderingen worden onderzocht.

MEI

- ▶ De algemene vergadering van DGZ keurt op 27 mei de jaarrekening en het jaarverslag 2014 unaniem goed.
- ▶ DGZ en UGent starten een onderzoek naar resistentie tegen ontwormingsmiddelen bij schapen.

JUNI

- ▶ Op 16 juni vindt er een toezichts-audit plaats in het kader van ISO 9001. De unit Identificatie en Registratie doorstaat deze doorlichting met glans.
- ▶ Eveneens in juni krijgen site Torhout en Lier het bezoek van een auditor die het kwaliteitsmanagementsysteem ISO 14001 tegen het licht houdt. De inspanningen die de laatste maanden op de werkvloer geleverd zijn, werpen hun vruchten af: de auditor kan tevreden vaststellen dat het milieubewustzijn binnen DGZ een grote sprong voorwaarts heeft gemaakt.
- ▶ Midden juni – na 5 maanden BVD-bestrijding – heeft al ruim 50% van alle Vlaamse runderen een IPI-vrij statuut. Dat gaat over bijna 700.000 runderen!

TIJDLIJN 2015

JULI

- ▶ Op de raad van bestuur van 17 juli worden Marcel Heylen en Franky Annys herkozen als respectievelijk voorzitter en ondervoorzitter van DGZ. Hun mandaat wordt zo met vier jaar verlengd.
- ▶ DGZ vraagt samen met de sector en FAVV blijvende aandacht voor bioveiligheidsmaatregelen met het oog op het voorkomen van vogelgriep.

AUGUSTUS

- ▶ Rundertuberculose duikt weer op in ons land.

SEPTEMBER

- ▶ Het overleg tussen DGZ en MCC vordert en de plannen om nauwer samen te werken op het vlak van logistiek, bedrijfsadvisering en ICT nemen steeds concretere vormen aan.
- ▶ DGZ is present op de Werktuigendagen. Mede dankzij het weer kan deze editie rekenen op een grote opkomst.
- ▶ Nieuwe telg in het aanbod van DGZ is een multivalente PCR-kit voor de detectie van zeven belangrijke bacteriële en virale ademhalingspathogenen bij runderen.

OKTOBER

- ▶ DGZ en Proefbedrijf Pluimveehouderij initiëren een nieuw project dat als doel heeft de rode vogelmijt te bestrijden bij leghennen.

NOVEMBER

- ▶ Mede dankzij de stimulans vanuit de zuivelindustrie en het IKM-kwaliteitslastenboek zit het vrijwillige paratuberculoseprogramma in de lift. Het tiende werkjaar gaat van start met nog eens 252 nieuwe inschrijvingen, wat de totale deelnamegraad op 85% van alle Vlaamse melkveebedrijven brengt.
- ▶ De informatiecampagne rond de nieuwe fase van de IBR-bestrijding, die van start gaat per 1 januari 2016 en I2-bedrijven wil laten doorgroeien naar I3, draait op volle toeren.

DECEMBER

- ▶ DGZ, Arsia en FAVV ondertekenen een nieuwe samenwerkingsovereenkomst. Deze overeenkomst, die loopt tot en met 2020 en waarin de opdrachten vastgelegd worden die DGZ en Arsia uitvoeren in opdracht van de federale overheid, is essentieel voor de continuïteit van beide organisaties. Tegelijk krijgt de veehouderijsector zekerheid over de ondersteuning en financiering van een aantal activiteiten in het kader van de wettelijk verplichte dierziektebestrijding.
- ▶ De bevindingen van recente Veepeilerprojecten worden voorgesteld tijdens de Veepeiler studiedagen voor rundveedierenartsen.
- ▶ Site Torhout bereidt zich voor op de start van ingrijpende bouwwerken, waarbij o.a. twee nieuwe volumes opgetrokken zullen worden. DGZ beoogt daarmee op termijn de kwaliteit/prijsverhouding van de dienstverlening aan de veehouder en andere opdrachtgevers nog beter te maken.
- ▶ DGZ informeert opnieuw breed-schalig over de resultaten van de uitgebreide jaarlijkse monitoring die ze uitvoert aangaande de kwaliteit van de oormerken die in België op de markt zijn. Daarmee wordt de veehouder geholpen om een zo goed mogelijke keuze te maken in het ruime aanbod.
- ▶ Agribex vormt het sluitstuk van een vrij druk beursjaar. De Biggenmonitor en de nieuwe fase van de IBR-bestrijding staan centraal op de DGZ-stand.

1.643.939
analyses

Wist u dat...

... het laboratorium van DGZ 1.643.939 analyses heeft uitgevoerd in 2015? Alles samen zijn er 307.020 dossiers geopend – ruim dubbel zoveel als in 2014 – en ontving DGZ 1.464.521 stalen voor onderzoek.

Wist u dat...

... er 9.083 autopsies zijn verricht? En wist u dat het labo weefselonderzoek heeft uitgevoerd voor 3.672 organen? Gezien de meerwaarde van histopathologie in het stellen van een correcte diagnose heeft de groep pathologie zich hierop bijkomend toegelegd.

9.083
autopsies

70.696
bestellingen

Wist u dat...

... er in 2015 70.696 bestellingen van documenten en materiaal voor identificatie en registratie werden geregistreerd. 80% betrof bestellingen met betrekking tot rundvee.

Wist u dat...

... er in 2015 2.208.386 meldingen in Sanitel van geboorte, vertrek, aankoop en invoer voor runderen en vleeskalveren, decembertelling en vervoer voor schapen, geiten en herten, en bezoekenrapporten en vervoer voor varkens werden geregistreerd.

2.208.386
meldingen
in sanitel

15.756.594
oormerken

Wist u dat...

...DGZ in 2015 15.756.594 oormerken heeft uitgeleverd? Het gaat om primo-oormerken en hermerkingsoormerken voor rundvee; primo-, hermerkings- en beslagooormerken voor schapen, geiten en herten; en beslagooormerken, generieke oormerken en oormerken voor slacht in het buitenland voor varkens. 35% van de verdeelde primo-oormerken voor schapen, geiten en herten zijn elektronische oormerken.

Wist u dat...

... DGZ 804.668 identificatiedocumenten heeft afgedrukt en verstuurd. Bijna 60% van de documenten werd afgedrukt naar aanleiding van een nieuw geboren kalf.

804.668

identificatie- documenten

Wist u dat...

... DGZ de afgelopen jaren een gestructureerde projectwerking heeft uitgebouwd met als doel de medewerkers DGZ-breed te ondersteunen bij de uitvoering van hun projecten? In de loop van 2015 hebben we gewerkt aan 26 projecten, waarvan een aantal omvangrijke projecten met een impact op de hele organisatie (zoals BVD en bouwen/verbouwen).

Wist u dat...

... DGZ 95.188 klantencontacten (vragen, suggesties, ...) heeft geregistreerd in 2015? Deze contacten bereikten ons vooral telefonisch (63%) en via e-mail (24%). De gemiddelde doorlooptijd bedroeg 30 minuten. Het gros ervan (89%) werd afgewerkt binnen de 2 dagen.

95.188

klantencontacten

infosessies & voordrachten

Wist u dat...

... DGZ in 2015 sprekers had op 111 infosessies en voordrachten, waarvan 36 voor dierenartsen, 29 voor rundveehouders, 19 voor varkenshouders, 14 voor houders van schapen, geiten en herten, 1 voor pluimveeouders en 12 voor overige profielen, zoals studenten en vervoerders.

Wist u dat...

... in de loop van 2015 er 163.972 gebruikers waren van de website van DGZ? Alles samen hebben ze niet minder dan 2.840.414 webpagina's bezocht. Er zijn ook 120 elektronische nieuwsbrieven verstuurd naar een database met vandaag bijna 27.000 records. Daarnaast hebben we ook 42 persberichten gestuurd naar de vakpers voor veehouders en dierenartsen.

163.972

gebruikers website DGZ

RUNDVEE

KERNCIJFERS beslagen en dieren

Net zoals de voorbije jaren stellen we vast dat het aantal actieve rundveebeslagen in de Vlaamse regio in 2015 verder is afgenomen. Wat het aantal runderen op die bedrijven betreft, konden we in 2015 voor het tweede jaar op rij een stijging noteren.

Aantal actieve beslagen en nutsdieren in de Vlaamse regio

	2011	2012	2013	2014	2015
Aantal rundveebeslagen	20.506	19.518	18.713	17.961	17.138
Aantal vleeskalverbeslagen	293	290	278	272	268
Aantal runderen	1.143.645	1.127.481	1.148.846	1.172.288	1 178 352
Aantal vleeskalveren	158.495	146.314	149.123	155.498	155.417

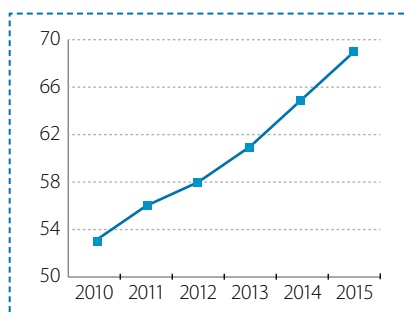
Iedere houder (ook hobbyhouder) van één of meerdere runderen, dient geregistreerd te zijn als actief beslag. Ten opzichte van 2014 daalde het aantal beslagen voor rundvee met 5%; daarmee kwam het aantal actieve rundveebeslagen eind 2015 op 17.138 te staan. Van die beslagen zijn er 1.472 die gedurende het hele jaar geen enkel rund gehouden hebben (zogenaamde 'nulbeslagen'), maar desondanks als actief beslag geregistreerd bleven. Het gaat hier net zoals in 2014 om 9% van alle beslagen. Voor vleeskalveren was er een daling van het aantal actieve beslagen met 1%, waarmee het aantal op 268 kwam te staan.

Wat het aantal dieren betreft, werd de dalende trend in 2013 omgebogen. Het aantal runderen is in 2015 voor het derde jaar op rij gestegen, waardoor het aantal terug op het niveau van 2007 komt. Het aantal vleeskalveren is nauwelijks gewijzigd.

GEMIDDELD AANTAL DIENEN PER BESLAG

Deze cijfers tonen dat het aantal actieve rundveebeslagen duidelijk blijft dalen in tegenstelling tot het aantal dieren. Dit betekent logischerwijs dat het gemiddeld aantal dieren per actief rundveebeslag toeneemt. Rekening houdend met alle actieve beslagen (dus ook degene die doorheen het jaar geen dieren hadden)

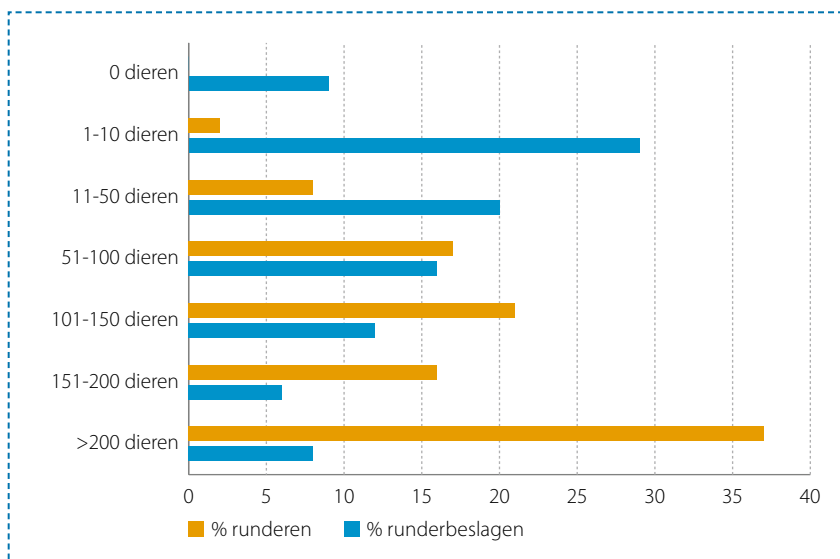
**Evolutie gemiddeld aantal dieren
per actief rundveebeslag**

steeg dit aantal van gemiddeld 53 dieren per actief beslag in 2010 naar 69 in 2015. Indien we enkel rekening houden met de beslagen die in 2015 dieren hadden, ligt het gemiddeld aantal dieren per beslag op 75 in plaats van 69.

De indeling van de actieve beslagen volgens het gemiddeld aantal dieren per beslag toont dat er in Vlaanderen een groot aantal rundveebeslagen is met een relatief klein aantal dieren. Zo heeft 29% van de actieve beslagen gemiddeld tussen de één en de tien dieren. Daarmee vertegenwoordigt deze groep slechts 2% van het totale aantal dieren. In de categorie beslagen met meer dan 200 dieren anderzijds, die goed is voor 8% van de actieve beslagen, wordt dan weer 37% van het totale aantal dieren gehouden. Ten opzichte van 2013 was er enkel in deze laatste groep een stijging waar te nemen van het aantal beslagen (met 1%) én van het aantal runderen (met 3%).

**Percentage rundveebeslagen en dieren
volgens gemiddeld aantal dieren per beslag** (situatie eind 2015)

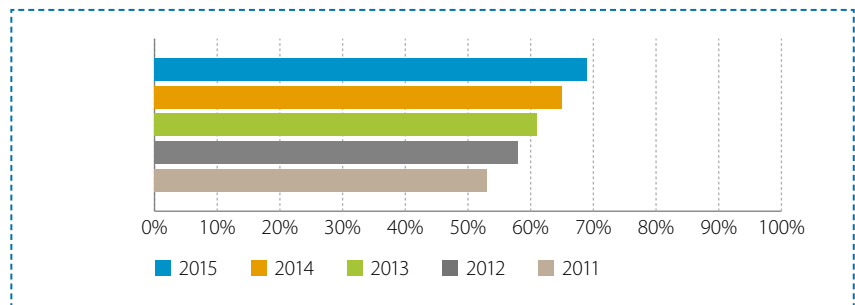
GEbruik VEEPORTAAL

Het aantal Veeportaaansluitingen blijft licht groeien. Eind 2015 waren er 11.768 rundveehouders die gebruik maken van Veeportaal tegenover 11.570 eind 2014. Voor vleeskalveren is dit aantal nagenoeg gelijk gebleven. Eind 2015 stond de teller op 262 aansluitingen, wat neerkomt op 98% van de vleeskalverhouders.

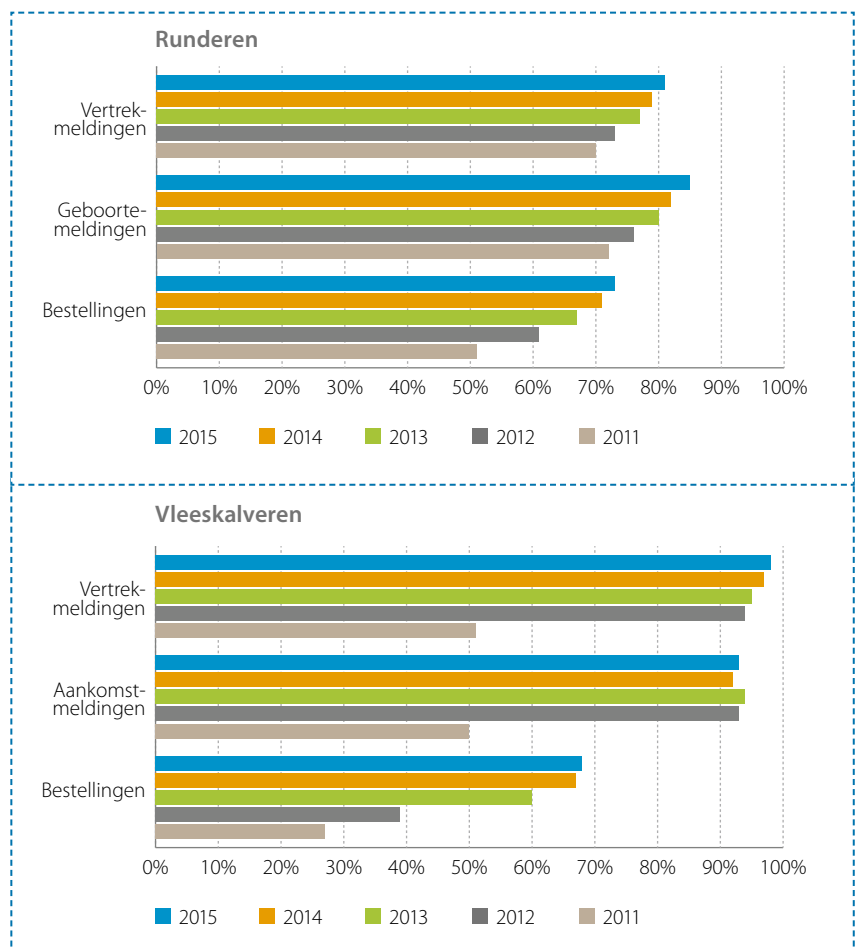
Van de 56.567 bestellingen die de rundveehouders in 2015 bij DGZ hebben geplaatst, is 73% via Veeportaal geregistreerd. Bij de vleeskalverhouders lag dit percentage op 68% registratie via Veeportaal.

Aansluitingen Veeportaal runderen en vleeskalveren (evolutie 2011-2015)

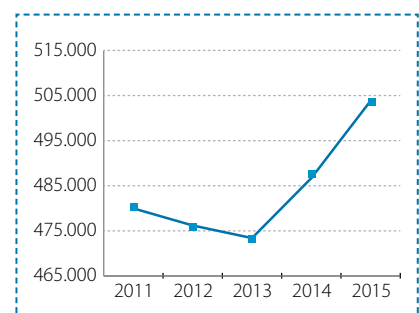
Meldingen en bestellingen runderen en vleeskalveren via Veeportaal (evolutie 2011-2015)

GEBOORTE, VERTREK EN AANVOER VAN RUNDEREN

In 2015 zijn er 503.834 geboortes van kalveren gemeld. In 85% van de gevallen maakte de veehouder hiertoe gebruik van Veeportaal (tegenover 82% in 2014), 14% is via VRS gemeld en de resterende 1% werd op papier opgestuurd naar DGZ. In vergelijking met 2011 steeg het aantal geboortemeldingen met 5%.

Aantal meldingen

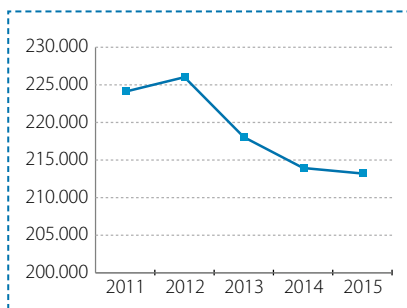

Van de 714.436 vertrekmeldingen in 2015, is 81% via Veeportaal gemeld, tegenover 79% in 2014. Verder is 15% van de vertrekken via VRS gemeld en de resterende 4% via een papieren formulier.

De laatste jaren vertoonde de aanvoer van runderen afkomstig van Belgische bedrijven een dalende trend. In 2015 zijn er in Vlaanderen 213.208 runderen aangekocht bij 8.720 verschillende beslagen. Het betreft hier dieren die worden verplaatst van een Waals of Vlaams beslag naar een (ander) Vlaams beslag. De aankoop van runderen is sterk geconcentreerd op een beperkt aantal beslagen: 80% van het totale aantal aankopen gebeurt op slechts 12% van de beslagen. De meeste aankopen vinden plaats in maart, april en mei.

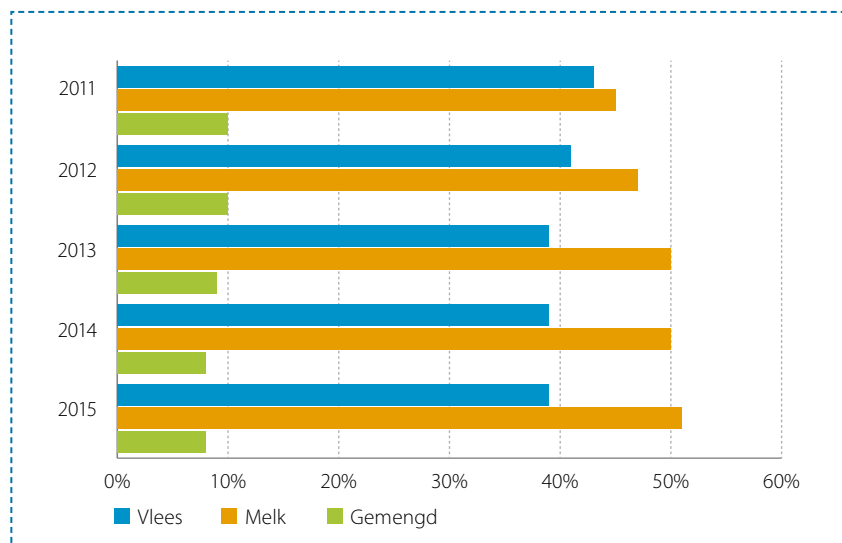
Evolutie aantal runderen aangekocht op Vlaamse beslagen

Wanneer de aangekochte dieren ingedeeld worden volgens leeftijd en geslacht, merken we dat de grootste groep verhandelde dieren (59%) vrouwelijke dieren van meer dan 24 maanden betreft. Dit is vergelijkbaar met de voorgaande jaren.

Naast de aankopen bij Belgische beslagen, worden er ook runderen ingevoerd vanuit het buitenland. In totaal zijn er 13.370 runderen ingevoerd in 2015, goed voor 6% van het totale aantal in binnen- en buitenland aangekochte runderen. In 2014 werden er 16.679 runderen ingevoerd. 80% van de invoer gebeurde op 150 beslagen, dit is 0,9% van het aantal actieve beslagen. Waar de voorbije jaren de

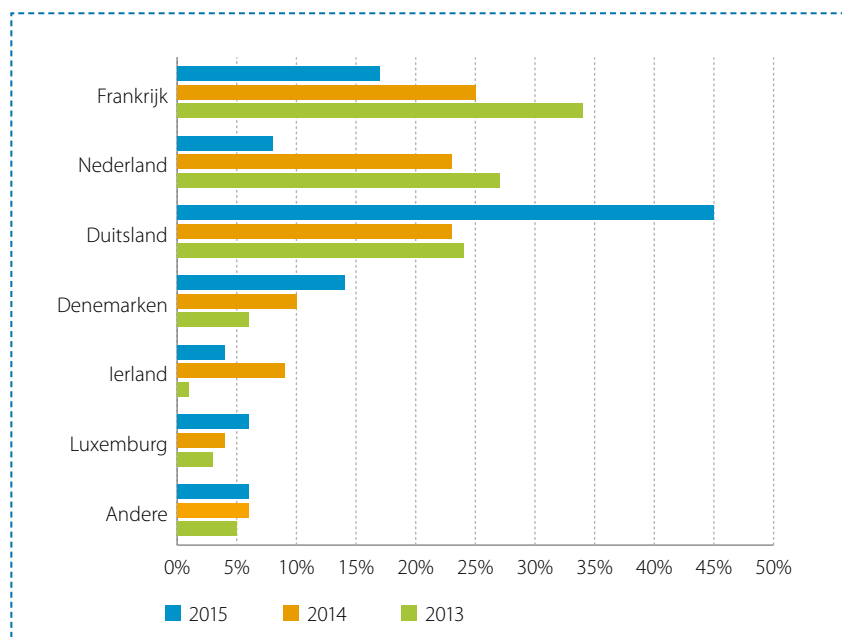
Rastype van nieuw geboren kalveren

Verdeling aangekochte dieren volgens geslacht en leeftijd

	0-12 maanden	12-24 maanden	> 24 maanden	Totaal
Mannelijke dieren	16%	8%	3%	27%
Vrouwelijke dieren	7%	7%	59%	73%
Totaal	23%	15%	62%	100%

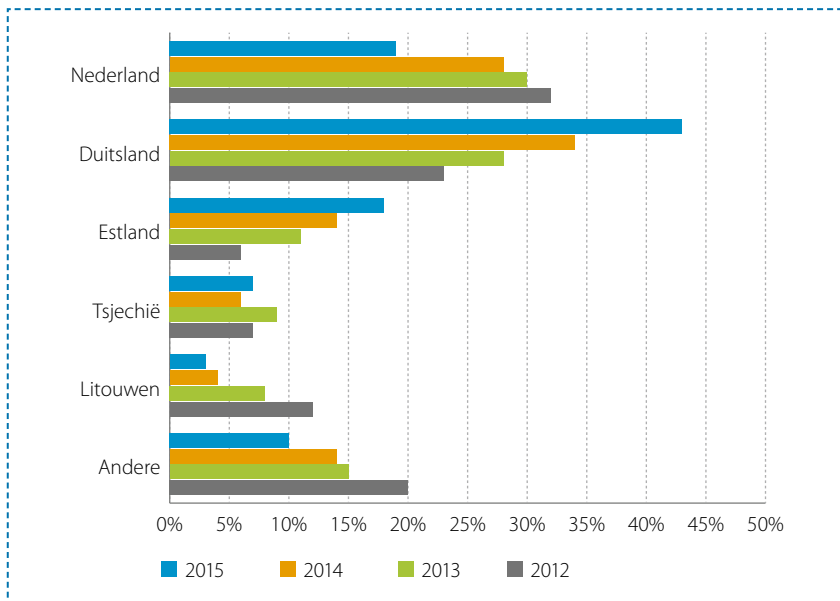
Herkomst ingevoerde runderen (evolutie 2013-2015)

meeste runderen (71% in 2014) werden ingevoerd vanuit Frankrijk, Nederland en Duitsland zien we sinds de invoering van het verplichte BVD-programma een

duidelijke verschuiving. Maar liefst 45% van de ingevoerde dieren was afkomstig uit Duitsland, gevolgd door Frankrijk (17%), Denemarken (14%) en Nederland (8%).

Herkomst ingevoerde vleeskalveren (evolutie 2012-2015)

VLEESKALVEREN

In de vleeskalversector zijn er in 2015 258.012 kalveren aangevoerd vanop een Belgisch beslag, terwijl er 51.590 dieren werden ingevoerd vanuit het buitenland (dit is 17% van het totale aantal in binnen- en buitenland aangekochte vleeskalveren). 80% van het intracommunautair handelsverkeer vond plaats op 29 beslagen, dit is op 11% van het aantal actieve beslagen. De ingevoerde vleeskalveren zijn hoofdzakelijk afkomstig uit Nederland en Duitsland, gevolgd door een aantal landen in Oost-Europa (Estland, Tsjechië en Litouwen). Ook hier bracht de invoering van het verplichte BVD-programma een duidelijke verschuiving teweeg: maar liefst 43% van de ingevoerde dieren was afkomstig uit Duitsland, gevolgd door Nederland (19%) en Estland (18%).

In 2015 is 93% van de aankomstmeldingen elektronisch geregistreerd. De resterende 7% is op papier overgemaakt aan DGZ. Van de 303.972 vertrekmeldingen die door de vleeskalverhouders in 2015 zijn gemeld, is 98% elektronisch gemeld; de resterende 2% via een papieren formulier.

KERNCIJFERS laboratoriumonderzoek

In 2015 heeft het laboratorium van DGZ over de verschillende afdelingen heen 1.147.476 analyses uitgevoerd voor rundvee en kleine herkauwers. Dit was liefst 73,6% meer dan in 2014. Deze opvallende stijging valt grotendeels toe te schrijven

aan de toename van analyses op serologie voor BVD, IBR en paratbc. Het aantal herkauwers op autopsie steeg met 7%. Deze stijging valt grotendeels te verklaren door een toename van foetussen aangeboden binnen het abortusprotocol.

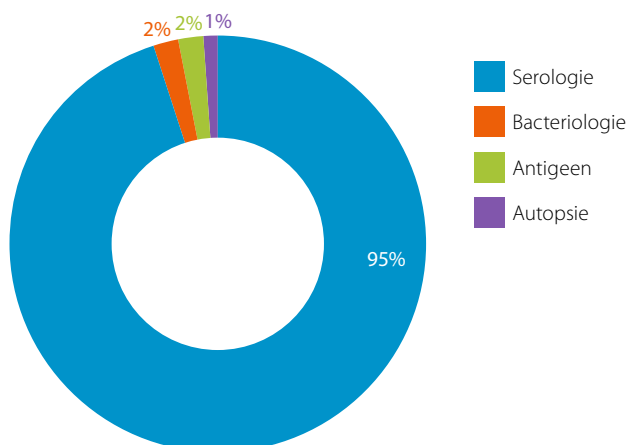
Aantal onderzoeken per afdeling

	2014	2015	2015 t.o.v. 2014
Serologie	601.322	1.085.558	169%
Antigeendetectie	25.378	24.620	97%
Bacteriologie	21.089	24.230	115%
Autopsie	5.697	6.135	107%
TSE	268	0	
Totaal	660857	1.147.476	174%

Overzicht meest voorkomende analyses serologie

	2014	2015	2015 t.o.v. 2014
BVD Ag (ELISA)	168.403	543.643	323%
IBR gE (ELISA)	213.543	321.164	150%
Paratbc As (ELISA)	84.942	102.734	121%
<i>Neospora</i> As (ELISA)	59.505	58.813	99%
Brucellose As (MAT)	33.530	19.519	58%
BVD As (ELISA)	10.487	5.822	56%

Verdeling analyses rundvee en kleine herkauwers over de verschillende laboratoriumafdelingen

'Stop BVD' neemt vliegende start

Op 1 januari 2015 is het verplichte nationale BVD-bestrijdingsprogramma, ook 'STOP BVD' genoemd, met de steun van het Sanitair Fonds van start gegaan.

Op vraag van de rundveesector zorgt DGZ – net als bij de IBR-bestrijding – voor het beheer en de begeleiding van het programma in het Vlaamse landsgedeelte.

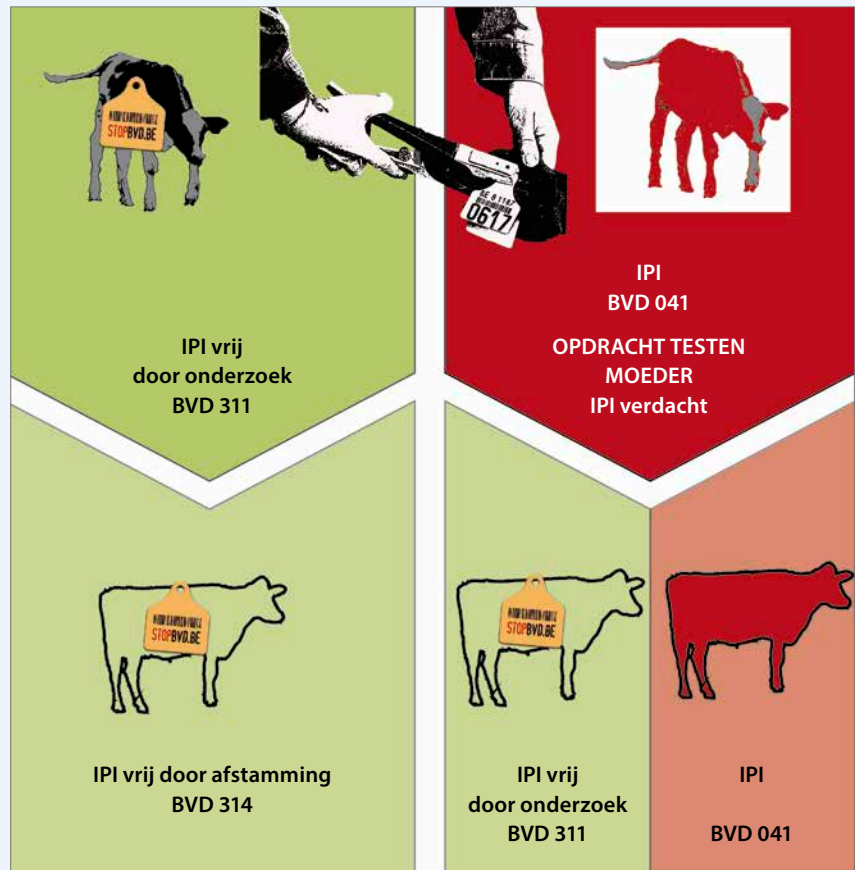
Alle units van DGZ vervullen binnen 'Stop BVD' een belangrijke rol. De unit Identificatie en Registratie zorgt voor de verdeling van BVD-oormerken en BVD-earpunchen, en de aanmaak van paspoorten met weergave van het BVD-statuut. De unit Labo voert, als erkend laboratorium binnen het programma, de analyses uit en de unit Gezondheidszorg is verantwoordelijk voor de coördinatie van het programma, met o.a. het beheer en het toekennen van de BVD-statuten, en de praktische begeleiding van dierenartsen en veehouders in het veld.

EEN VLOTTE 'BVD-FLOW'

Centraal in de BVD-bestrijding staat het gebruik van BVD-oormerken bij alle nieuwgeboren kalveren. Bij het plaatsen van een BVD-oormerk wordt een oorweefselstaal genomen, dat onderzocht wordt in het labo. Op basis van het analyseresultaat wordt een BVD-dierstatuut toegekend (zie figuur). Dit statuut, dat ook vermeld staat op het paspoort, heeft consequenties voor de handel en de uitvoer.

In 2015 heeft DGZ **487.021 BVD-oormerken** verdeeld aan 10.356 rundveebedrijven. In de nasleep van de grote vraag naar BVD-oormerken rond de jaarwisseling was het op de helpdesk in de maanden januari en februari bijzonder druk. Alles samen heeft DGZ binnen het programma 10.114 contacten met veehouders en dierenartsen verwerkt.

Terecht verwacht de veehouder dat deze complexe flow van 'oormerk tot paspoort met BVD-dierstatuut' vlot en snel wordt afgehandeld. Eén van de bepalende factoren hierbij is een snelle uitvoering van de BVD-analyse. DGZ is erin geslaagd de overgrote meerderheid van de **481.776 BVD-oorweefselstalen** binnen de 2 werkdagen te analyseren en hierover te rapporteren, dit zelfs op piekdagen (tot maximaal 4.410 stalen per dag!).

Overzicht belangrijkste BVD-statuten

GEMIDDELD 3.455 BVD-STATUTEN PER DAG TOEGEKEND!

Sinds begin 2015 wordt elk BVD-onderzoek dat voldoet aan de wettelijke bepalingen van het KB BVD opgenomen in de **nationale BVD-analysedatabank**

die beheerd wordt door DGZ en Arsia. Alle onderzoeksresultaten voor Vlaanderen worden door DGZ vertaald in een BVD-dierstatuut dat veehouders en hun dierenartsen kunnen raadplegen in Sanitel.

In 2015 heeft DGZ **1.261.059 BVD-dierstatuten** voor de rundvee- en vleeskalversector uitgereikt, hetzij op basis van een analyseresultaat, hetzij op basis van afstamming, hetzij bij import. Een overzicht van de voornaamste statuten kan je terugvinden in tabel 1.

ACTIES VEEHOUDER EN BEDRIJFSDIENARTS

Afhankelijk van het BVD-dierstatuut zijn er op het terrein verschillende acties noodzakelijk. Deze acties worden uitgevoerd door de veehouder en zijn bedrijfsdierenarts en zijn cruciaal voor het welslagen van het BVD-bestrijdingsprogramma. Een overzicht van de belangrijkste acties vindt u in tabel 2.

Tabel 1 — Overzicht statuten toegekend in 2015

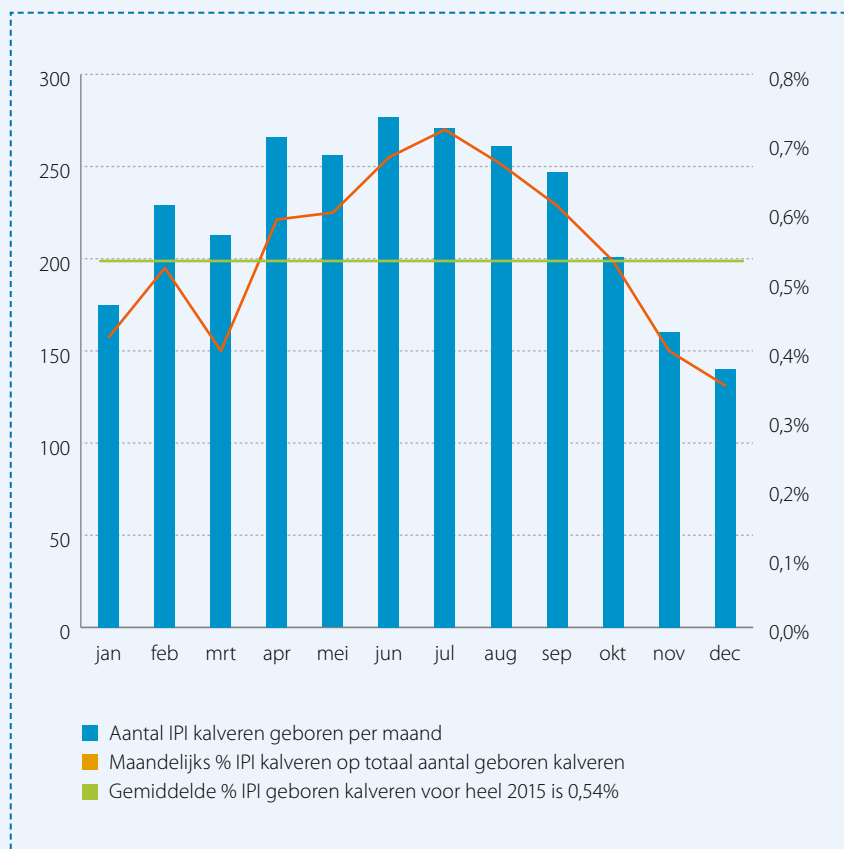
Belangrijkste toegekende statuten	Aantal
041 – IPI, door virologisch onderzoek	3.889
043 – IPI, door afstamming via een voorouder	12
123 – IPI-verdacht, door afstamming via een voorouder	46
124 – IPI-verdacht, door afstamming via een nakomeling	2.310
124 – IPI-verdacht, door afstamming via een nakomeling - abortus	84
311 – IPI-vrij, door virologisch onderzoek	798.274
311 – IPI-vrij, na betwisting	78
314 – IPI-vrij, door afstamming via een nakomeling	389.593
317 – IPI-vrij, door invoercertificatie	21.600

Tabel 2 — Voornaamste acties ondernomen door veehouder en bedrijfsdierenarts

Acties	Aantal
Bemonstering van IPI-verdachte moederdieren*	2.125
Euthanasie van IPI-kalf gelijktijdig met bemonstering moederdier*	1.149
Bemonstering met BVD-earpunch (in geval van leeg recipiënt BVD-oormerk)	7.086

(* met ondersteuning van Sanitair Fonds).

Geboorte IPI-dieren

WAAR STAAN WE NA ÉÉN JAAR VERPLICHTE BVD-BESTRIJDING?

Het toekennen van BVD-vrije statuten in 2015 liep als een trein: eind 2015 hadden naar benadering **810.000 runderen een IPI-vrij statuut**.

Eveneens belangrijk, en het hoofddoel van het programma, is het vroegtijdig opsporen van BVD-dragers of IPI-dieren. Alles samen werden er **3.685 IPI-dieren (of BVD-dragers)** gedecteerd op **1.520 rundveebedrijven** (waarvan **10,2%** op bedrijven in Vlaanderen). In de meerderheid van de gevallen (**2.696 dieren**) ging het om kalveren die bij de geboorte als BVD-drager werden opgespoord – dit is **0,54%** van alle geboren kalveren in Vlaanderen (zie figuur). Ook al voorziet de wetgeving geen verplichte afvoer van BVD-dragers, toch werd ruim 90% van de opgespoorde IPI-dieren van het bedrijf verwijderd.

IBR-programma schakelt versnelling hoger

Rundveehouders en dierenartsen maken sinds 2012 samen werk van het verplichte IBR-programma. In een eerste fase moest elk beslag minstens een I2-statuut behalen. In 2015 werden bedrijven met een I2-statuut gestimuleerd om de I2-opvolgingstest uit te voeren als voorbereiding op de nieuwe fase in de bestrijding van IBR vanaf 2016. In deze nieuwe fase ligt de focus op de doorgroei van I2-bedrijven naar een IBR-vrij (I3-) statuut.

IBR is niet enkel een ziekte met gevolgen voor de export, maar geeft ook aanleiding tot productieverliezen. DGZ schat het jaarlijks verlies voor een besmet bedrijf op 11 tot 37 euro per aanwezige koe. De sector heeft dus zeker baat bij een efficiënte IBR-bestrijding en startte in 2012 met het verplichte IBR-programma. Binnen dit programma zorgt DGZ voor het uitvoeren van de laboratorium-onderzoeken, de toekenning en opvolging van de statuten en de begeleiding van de geïnfecteerde bedrijven.

SAMEN OP WEG NAAR IBR-VRIJ

De winterscreening 2015 bracht aan het licht dat naar schatting 4 op de 5 bedrijven in België vrij zijn van wildvirus, en dat goed 70% van alle I2-bedrijven vrij is van het IBR-virus. Deze bedrijven kunnen dus vlot doorgroeien naar een I3-statuut. Vaccinatie is dan niet langer verplicht; er is enkel nog een beperkte jaarlijkse opvolgingstest wat dus kostenbesparend is.

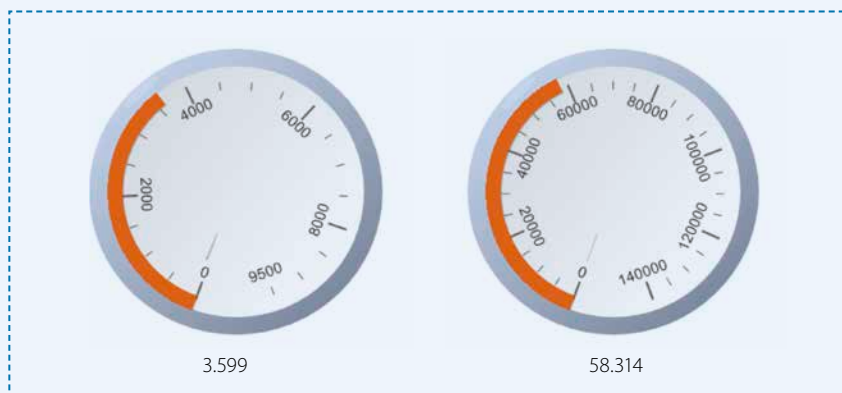
De sector wil dit momentum aangrijpen om een versnelling hoger te schakelen. In 2016 wordt het nieuwe KB gepubliceerd met als doel België officieel vrij te krijgen van IBR. Vanaf de publicatie van het nieuwe KB zal het verboden zijn om runderen te houden op I1-bedrijven. Voor **I2-bedrijven** heeft het nieuwe KB tot gevolg dat elk van deze bedrijven vóór 1 juli 2016 een steekproef, de zogenaamde I2-opvolgingstest, moet uitvoeren. Deze **I2-opvolgingstest** is een

Overzicht IBR-statuten op Vlaamse beslagen met minstens één rund
(situatie op 1 februari 2016)

Statuut	Beslagen		Runderen	
	Aantal	%	Aantal	%
I1	359	2,5	2493	0,2
I2	8689	60,2	790.306	67,5
I2O*	25	0,2	1817	0,2
I2D	228	1,6	15.169	1,3
I3	4993	34,6	354.754	30,3
I3O*	12	0,1	357	0,0
I4	126	0,9	5567	0,5
I4O*	1	0,0	16	0,0
Totaal	14.433	100	1.170.420	100

* Statuut met tijdelijke toestand 'opgeschort'. Deze beslagen voldoen niet geheel aan de (administratieve) voorwaarden voor het betreffende statuut en kunnen tijdens de opgeschorte toestand geen dieren in de handel brengen. Wanneer sanitaire risico's worden uitgesloten (eventueel via bijkomende maatregelen) en administratieve tekortkomingen worden rechtgezet, kan het statuut weer vrijgegeven worden. In het andere geval wordt het statuut aangepast aan de toestand op het beslag (lager statuut).

Aantal beslagen (links) en stalen (rechts) onderzocht voor de I2-opvolgingstest in Vlaanderen op 1 februari 2016

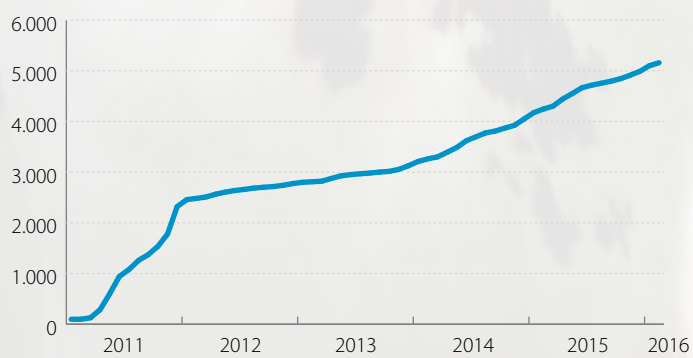
bloedonderzoek (op IBR gE-antistoffen) bij geselecteerde runderen voornamelijk tussen 12 en 24 maanden oud en heeft als doel de I2-bedrijven een beeld te geven van hun IBR-situatie en

doorgroeimogelijkheden. Enkel veehouders met een gunstige I2-opvolgingstest kunnen hun dieren nog zelf vaccineren. De I2-bedrijven dienen de I2-opvolgingstest jaarlijks te herhalen.

**Evolutie aantal IBR-vrije statuten (I3 en I4)
op Vlaamse beslagen met minimaal één rund**

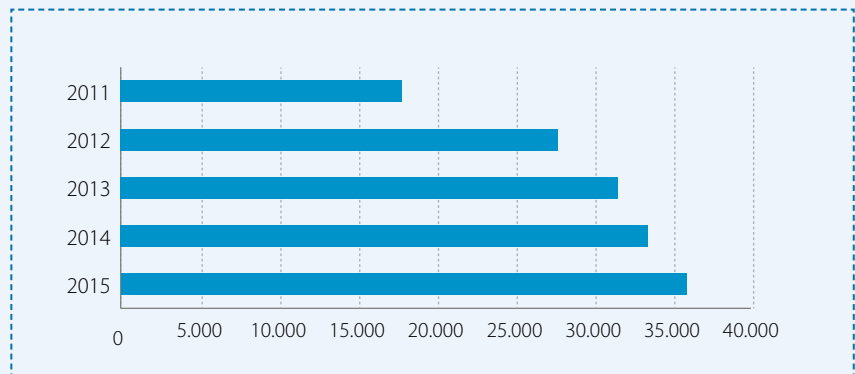
Steeds meer veehouders maken gebruik van het aankoopprotocol

Met het aankoopprotocol, dat mede gefinancierd wordt door het Sanitair Fonds, beschikken rundveehouders over een nuttig instrument waarmee ze hun bioveiligheidsmanagement en aankoopbeleid kunnen optimaliseren.

In 2015 werden in Vlaanderen 213.848 runderen verhandeld. Daarnaast werden ook 13.394 dieren geïmporteerd uit het buitenland. Ongeveer 15,8% van alle runderen die toekwamen op een Vlaams beslag werd onderzocht met het aankoopprotocol. Dit is opnieuw een lichte stijging ten opzichte van vorig jaar.

Het Full aankoopprotocol was met 64% het meest aangevraagde protocol in 2015. Het Basis plus *Neospora* aankoopprotocol maakte 21% uit van de aanvragen.

Evolutie gebruik aankoopprotocol sedert 2011

Het Basis aankoopprotocol en het Basis plus paratbc ELISA aankoopprotocol werden in 10% respectievelijk 5% van de gevallen aangevraagd.

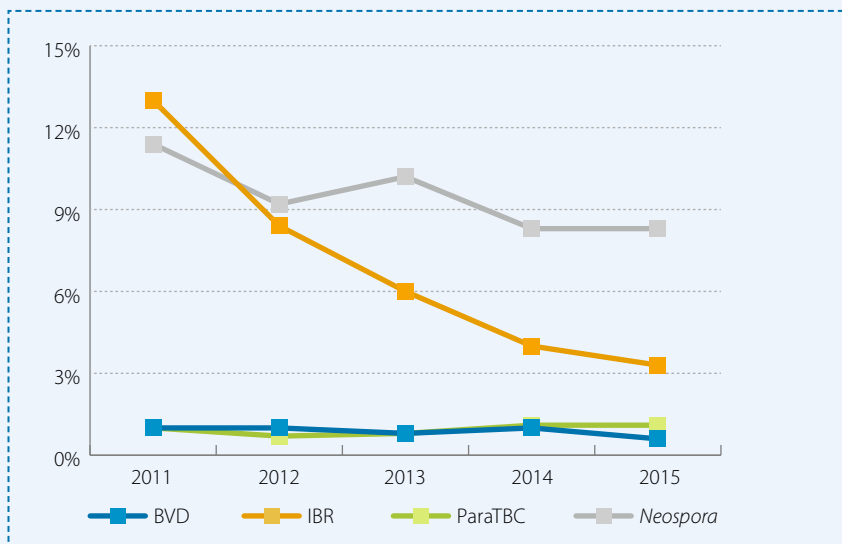
WAT VIEL OP IN 2015?

Onderstaande figuur geeft de percentages positieve resultaten weer voor de vier pathogenen uit het aankoopprotocol. Daaruit blijkt dat het percentage

IBR gE-positieve dieren dat nog in de handel komt, is gedaald van 13% in 2011 naar 3,3% in 2015. Hieruit mag echter niet geconcludeerd worden dat het belang van het aankoopprotocol in de IBR-bestrijding afneemt. Integendeel, met een verwachte toename van het aantal IBR-vrije beslagen zal een consequente controle van de aangekochte runderen meer dan ooit nodig zijn. De aankoop van een besmet rund blijft immers een belangrijke risico-factor voor de insleep van IBR op een vrij beslag.

Voor paratuberculose en *Neospora* blijft het percentage positieve resultaten gelijk aan het voorbije jaar. Voor BVD is er een lichte daling merkbaar ten opzichte van 2014, met name bij de jongste dieren. Sinds de start van het verplichte BVD-bestrijdingsprogramma begin 2015 worden immers alle kalveren bij de geboorte getest en kunnen dieren met het IPI-statuut (BVD-dragers) niet meer in de handel gebracht worden.

Trendobservatie percentage positieve resultaten

Het aankoopprotocol

Het aankoopprotocol wordt aangeboden in vier verschillende pakketten.

- 1 Het Full aankoopprotocol**
  - Onderzoekt IBR gE- of gB-antistoffen (asn), BVD-antigen (ag) ELISA, *Neospora* asn ELISA en paratbc asn ELISA
  - **Geschikt voornamelijk voor vrouwelijke dieren vanaf 2 jaar**
- 2 Het Basis aankoopprotocol**
  - Onderzoekt IBR gE of gB asn en BVD ag ELISA
  - **Geschikt vooral voor mannelijke dieren jonger dan 2 jaar**
- 3 Het Basis plus *Neospora* aankoopprotocol**
  - Omvat de 2 testen van het Basis aankoopprotocol + *Neospora* asn ELISA
  - **Geschikt voor vrouwelijke dieren jonger dan 2 jaar**
- 4 Het Basis plus Paratbc ELISA aankoopprotocol:**
  - Omvat de 2 testen van het Basis aankoopprotocol + paratbc asn ELISA
  - **Geschikt voor mannelijke dieren vanaf 2 jaar**

ABORTUSPROTOCOL RUNDVEE: *Neospora* nog steeds de belangrijkste oorzaak van abortus

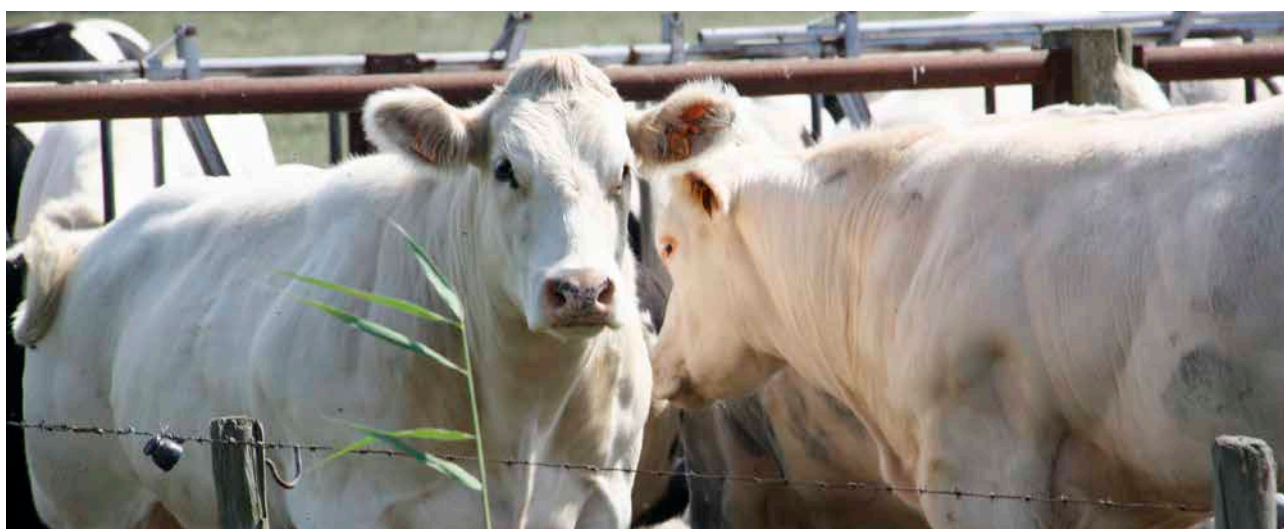
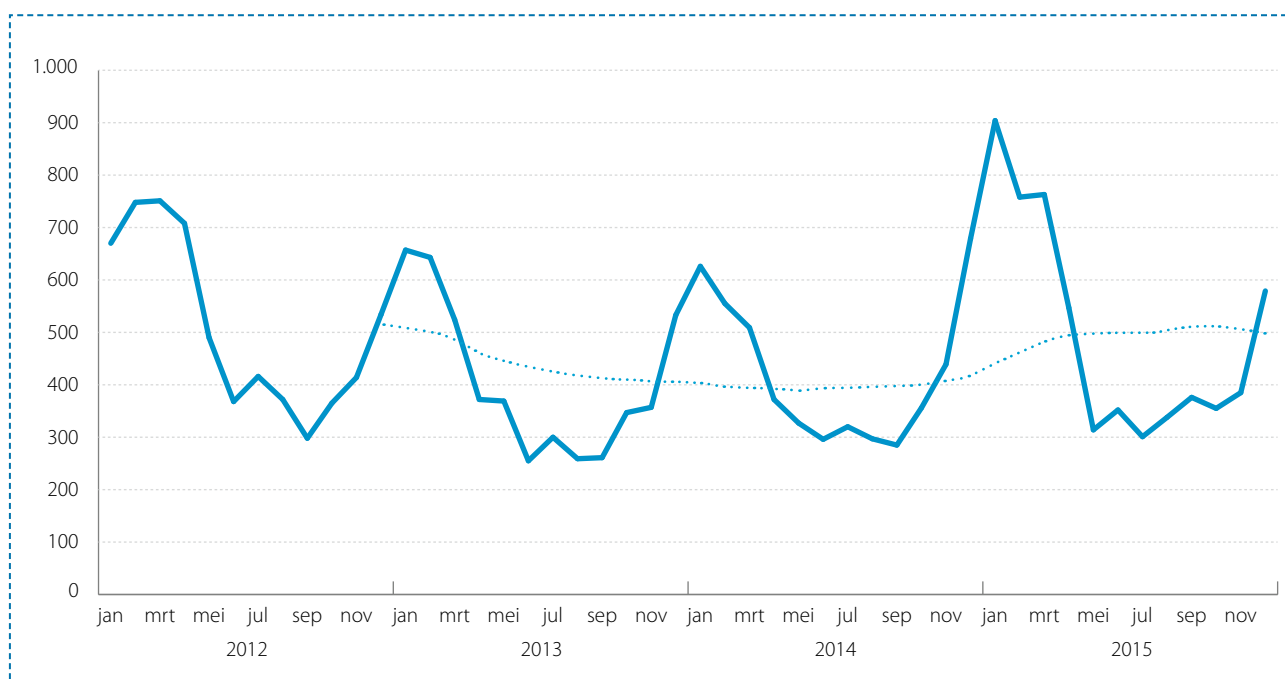
Sedert eind 2009 biedt het FAVV financiële ondersteuning voor het onderzoek naar de oorzaak van abortus bij runderen en kleine herkauwers. Alle ophalingen en analyses binnen het protocol worden volledig vergoed door het FAVV. Het protocol is o.a. een prima instrument om brucellose-uitbraken te detecteren en vormt zo de belangrijkste pijler binnen het brucellose-monitoringsprogramma.

Naast het verplichte brucelloseonderzoek wordt elke verwerping eveneens onderzocht op de meest voorkomende infectieuze oorzaken van abortus, met name BVD, *Neospora*, bacteriën, enz. Op deze manier kan elke veehouder kort op de bal spelen en daaropvolgend, de financiële verliezen ten gevolge van abortus zo veel mogelijk beperken. Dankzij de flexibiliteit van het programma is het bovendien

mogelijk om analyses voor opkomende of nieuwe ziekten, zoals het schmallenbergvirus in 2012, in het abortusprotocol op te nemen.

Uit de resultaten van het abortusprotocol blijkt dat *Neospora* in 2015 nog steeds een belangrijke oorzaak is van abortus bij runderen in Vlaanderen.

Aantal abortusdossiers van runderen aangeboden bij DGZ

NEOSPORA-ABONNEMENT helpt veehouders bij aanpak en preventie van *Neospora*

Neospora, dat volgens de cijfers van het aankoopprotocol, abortusprotocol en andere diagnostiek op grote schaal voorkomt in Vlaanderen, is een van de belangrijkste oorzaken van infectieuze abortus bij het rund. Daarnaast kan de aandoening op sommige bedrijven ook voor ernstige reproductieproblemen zorgen. Er bestaat geen behandeling voor *Neospora*. De bestrijding is dan ook gebaseerd op preventie.

Het vrijwillige *Neospora*-bestrijdingsprogramma is erop gericht rundveehouders te begeleiden en te ondersteunen in de aanpak en preventie van *Neospora*. Binnen het programma kunnen rundveehouders een jaarabonnement nemen, dat aangeboden wordt in drie verschillende versies.

Eind 2015 waren er 72 veehouders ingeschreven voor het basisabonnement (7 vleeveebedrijven en

65 melkveebedrijven) en 135 veehouders voor het abonnement plus (72 melkveebedrijven via MPR, 43 melkveebedrijven zonder MPR en 20 vleeveebedrijven).

Het vrijwillig *Neospora*-programma bestaat sinds eind 2013. In 2016 zal dit programma hervormd worden om veehouders nog beter te ondersteunen bij de aanpak van *Neospora*.

PILOOTPROJECT NEOSPORA VLAAMS-BRABANT

In de provincie Vlaams-Brabant ging er eind 2014 een pilootproject rond *Neospora* van start. De Provinciale Landbouwkamer van Vlaams-Brabant zorgt voor de financiële ondersteuning van dit project.

Een vijftiental veehouders uit Vlaams-Brabant hebben in een eerste fase via het basisabonnement een inschatting kunnen maken van de besmettingsgraad

op hun bedrijf. In de tweede fase van het project (2015) werden de zeven bedrijven met de zwaarste besmettingsgraad (een positief tankmelkonderzoek of een positieve bedrijfssteekproef) verder begeleid. Op deze bedrijven werd een bedrijfsscreening uitgevoerd van alle vrouwelijke dieren ouder dan zes maanden.

Vervolgens werd op basis van de resultaten een stamboomanalyse opgemaakt. Bij elke veehouder werd ook een bedrijfsbezoek afgelegd om – samen met de bedrijfsdierenarts – de stamboomanalyse te bespreken en een bedrijfsspecifiek plan op te stellen. Aan de hand van zo'n stamboomanalyse kunnen de dieren op het bedrijf ingedeeld worden in positieve en negatieve families. Het is de bedoeling om met de negatieve dieren verder te kweken en zo op termijn de positieve dieren uit te selecteren en de negatieve families op te waarderen.

PARATUBERCULOSE bereikt 82% van alle melkveehouders

Het paratuberculoseprogramma, dat financieel gesteund wordt door het Sanitair Fonds, is een vrijwillig programma van en voor de zuivelsector. Het programma loopt nu al ruim negen jaar, maar het aantal deelnemers stijgt nog gestaag. De lage instapdrempel en de bijkomende maatregelen genomen door enkele spelers in de zuivelindustrie werken dit in de hand.

DGZ zorgt voor de begeleiding, opvolging en communicatie binnen het programma. Dit houdt volgende taken in: het verspreiden van informatie, het

uitvoeren van analyses en het opvolgen van de diagnostiek, het diergeneeskundig begeleiden en ondersteunen van (zwaar) besmette bedrijven via een zogenaamde 'alternatieve' opvolging en het toekennen van de opvolgingsniveaus. De analyses van de melkstalen (MPR) worden uitgevoerd door MCC-Vlaanderen maar door DGZ gerapporteerd en opgevolgd.

RESULTATEN 2015

We sloten het negende werkjaar, dat liep van november 2014 tot juni 2015, af met 3199 deelnemers, goed voor een deelnamegraad van ruim 70%. In 2015

kondigden ook Olympia, Danone en LDA een verplichte deelname aan voor hun producenten, waardoor de deelnamegraad bij de start van het tiende werkjaar (eind 2015) verder opgelopen was tot 83%.

Op het eind van het negende werkjaar kreeg 82% van het totaal aantal beoordeelde melkveebedrijven een A-niveau toegekend, 12% een B-niveau en 6% een C-niveau. De toegekende opvolgingsniveaus geven een inschatting weer van het risico op aanwezigheid van ziektekiemen in de melk – waarbij A = laag, B = matig, C = onbepaald risico.

VEEPEILER RUND houdt vinger aan de pols

Veepeiler Rund wordt gefinancierd vanuit het Sanitair Fonds en heeft tot doel meer inzicht te verwerven zowel in bestaande rundveeziekten als in nieuw opduikende ziekten.

DEELPROJECTEN VEEPEILER AFGEWERKT IN 2015

• Antioxidanten bij melkvee

Onderzoek op veertien melkveebedrijven bracht aan het licht dat de antioxidantstatus (β -caroteen en vitamine E) bij melkkoeien kort na de kalving vaak ontoereikend is. Bij droogstaande koeien was deze status merkbaar beter als ze op een bedrijf met weidebeloop stonden.

• Project over communicatie

Dit project ging na welke factoren een veehouder kunnen beïnvloeden om te besluiten om al dan niet diagnostiek te laten uitvoeren in het kader van een parasitaire infectie bij zijn runderen. De opinie van anderen en de attitude van de veehouder tegenover labo-onderzoek blijken hierin erg belangrijk te zijn. Op basis van deze gegevens wil men in de toekomst betere en effectievere communicatiestrategieën uitwerken.

• *Chlamydia psittaci* als oorzaak van milkdrop en ademhalingsstoornissen bij melkvee: een risicofactoranalyse

Dit project had als doel mogelijke risicofactoren voor een besmetting met *Chlamydia psittaci* en symptomen hieraan gelinkt in beeld te brengen. Er werden zes historisch besmette bedrijven bezocht en bemonsterd, maar geen enkel van deze bedrijven was nog positief. Daarop lanceerden we via een DGZ-nieuwsbrief een oproep om bij milkdrop en ademhalingsstoornissen contact op te nemen met Veepeiler, maar hier zijn geen reacties op gekomen. Bij gebrek aan recent besmette

bedrijven werd daarom besloten het project stop te zetten.

LOPENDE DEELPROJECTEN VEEPEILER

• Paratuberculose, een bestrijdingstool op maat

Aan de hand van extra staalnames wil Veepeiler de situatie op besmette bedrijven beter en sneller in kaart brengen. Daarnaast wordt binnen dit project een checklist opgesteld om bepaalde bedrijfsrisico's op te sporen en vervolgens via gerichte managementmaatregelen een efficiënte bestrijding mogelijk te maken.

• Griepbarometer

Sinds december 2015 kunnen de praktijkdierenartsen stalen binnenbrengen bij DGZ voor onderzoek op ademhalingspathogenen. De Griepbarometer heeft als doel ziektekiemen in verband met 'griep' – ook wel BRD of *Bovine Respiratory Disease* genoemd – te monitoren en een systematische aanpak van deze problematiek te promoten. Het uiteindelijk doel is enerzijds betere preventiestrategieën zoals bv. vaccinatie te kunnen opstellen en anderzijds een rationeler gebruik van antimicrobiële middelen te bevorderen.

• Het belang van het bovine herpesvirus type 4 op Vlaamse melkveebedrijven met een verhoogde incidentie van subklinische endometritis

Dit project (dat zal uitgewerkt worden door de Vakgroep Verloskunde, Voortplanting en Bedrijfsdiergeneeskunde, UGent) zal nagaan of het BoHV4 van belang is bij het optreden van het 'endometritiscomplex' op Vlaamse melkveebedrijven. Bovendien zal het onderzoeken wat het effect is van de aanwezigheid van het virus in de baarmoeder op het al dan niet drachtig worden van de koeien.

• *Mycoplasma bovis* in Vlaanderen:

Dit project verloopt in samenwerking met de Vakgroep Inwendige Ziekten van de Grote Huisdieren, MCC-Vlaanderen en DGZ. Dit project heeft als doel om (1) de prevalentie van *M. bovis* op Vlaamse bedrijven in kaart te brengen, (2) de prevalentie van *M. bovis* in biest op recent en endemisch besmette bedrijven te bepalen en (3) te onderzoeken of de isolaten in biest dezelfde zijn als deze bij de kalveren.

TWEEDELIJNSONDERZOEK

In 2015 heeft Veepeiler ruim 60 bedrijfsbezoeken uitgevoerd voor tweedelijnsdiergeneeskundige ondersteuning. De problematiek waarvoor men een beroep deed op Veepeiler was zeer uiteenlopend van aard. Abortus, kalverdiarree, *Mycoplasma bovis* en ademhalingsproblemen bij kalveren waren de belangrijkste oorzaken van bedrijfsproblemen.

Aantal bedrijfsbezoeken

Bezoek	Aantal
Abortus	14
Ademhalingsstoornissen kalveren	7
Ademhalingsstoornissen volwassen koeien	2
Diarree kalveren	7
Diarree volwassen koeien	1
Jongvee opfok	2
Kalversterfte	4
Koeiensterfte	3
Leverbot	1
Milkdrop – neusvloeï – koorts	4
<i>Mycoplasma bovis</i>	7
Productie	2
Transitiemanagement	4
Vruchtbaarheid	3

Meer informatie hierover vindt u op www.veepeiler.be.

WINTERSCREENING helpt 'klassieke' en nieuw opduikende ziekten op te sporen

Het FAVV organiseert elke winter een monitoring van de rundveestapel. Daarbij worden diverse ziekten opgespoord en is er, behalve de 'klassieke' ziekten brucellose, leukose en tuberculose, ook ruimte voor opduikende ziekten, ziekten waarvoor in de komende jaren mogelijk een officieel bestrijdingsprogramma opgestart of uitgewerkt zal worden en

ziekten waarvoor weinig of geen epidemiologische gegevens voorhanden zijn. In opdracht van het FAVV verzorgt DGZ jaarlijks de praktische organisatie van de winterscreening.

Voor de winterscreening 2015 kreeg DGZ alles samen 1399 opdrachten, waarvan 260 bloedname-opdrachten

voor screening op blauwtong (luik 1), 209 bloedname-opdrachten voor onderzoek op brucellose/leukose (luik 2) en 930 tuberculatie-opdrachten (luik 3). Deze waren verdeeld over 1302 Vlaamse rundveebeslagen en er waren 373 bedrijfsdierenartsen bij betrokken.

Resultaten analyses winterscreening 2015

Luik 1 — BT-WINTERSCREENING (cross-sectionele studie)

ONDERZOEK	# onderzochte beslagen	# stalen	# negatief	# niet interpreteerbaar	# positief
Blauwtong As (ELISA)	211	1467	1458	0	9
IBR gE As (ELISA)	248	5650	5480	14	156

Luik 2 — BRU-WINTERSCREENING (monsternemingen brucellose/leucose)

ONDERZOEK	# onderzochte beslagen	# stalen	# negatief	30	50	≥100
Brucellose As (MAT EDTA 3 verdunningen)	202	4186	4169	14*	2*	1*
Brucellose As (ELISA)	10	17	17	nvt	nvt	nvt
Leukose As (ELISA) (B) (individueel of pool)	185	2952	2952	nvt	nvt	nvt

* Deze 17 MAT-positieve stalen waren alle negatief in de ELISA-test.

Luik 3 — TUB-WINTERSCREENING (tuberculaties)

ONDERZOEK	# onderzochte beslagen	# dieren	# negatief	# twijfelachtig	# positief
Tuberculatie	848	87.335	87.170	124	41

ADLO-DEMOPROJECT 'Verantwoord antibioticagebruik in intensieve veehouderij'

Het antibioticagebruik in de Belgische intensieve veehouderij is één van de hoogste binnen Europa. Sedert de oprichting van AMCRA wordt er in België in overleg met de sector hard gewerkt om het antibioticagebruik in de

Belgische veehouderij terug te dringen. Het ADLO-project 'Verantwoord antibioticagebruik in intensieve veehouderij' had als doel om het bewustzijn hieromtrent in de sectoren varkens, pluimvee en vleeskalveren te verhogen. Dit niet

alleen om economische redenen maar vooral ook omwille van de toenemende maatschappelijke druk naar aanleiding van de problematiek rond antibioticaresistentie. Dit demoproject toont bedrijven hoe ze rationeler kunnen omgaan met

antibiotica en hoe het mogelijk is om minder antibiotica te gebruiken.

Het project dat liep in samenwerking met Boerenbond (projectleiding), Universiteit Gent, Katholieke Hogeschool Vives, Proefbedrijf pluimveehouderij en DGZ, is tot stand gekomen dankzij de financiële steun van de Vlaamse overheid, departement Landbouw en Visserij. In mei 2013 ging het project van start en het liep af in juni 2015.

Het deelproject voor de sector herkauwers concentreerde zich vooral op de vleeskalverhouderij. Speerpunten hierbij waren (1) een verantwoorde keuze van het antibioticum (volgens de richtlijnen van het AMCRA), (2) een correcte eenvoudige dosering van een antibioticum en (3) een goede stabiele ventilatie.

Om te kunnen komen tot een correcte dosering van een antibioticum, is het belangrijk het gewicht van het dier accuraat in te schatten. Op zes bedrijven werden bij 698 dieren verschillende lichaamsmaten genomen, waaronder de borstomtrek, en werden de kalveren gewogen. Het verband tussen de borstomtrek en het gewicht werd uitgezet in een grafiek. Met behulp van deze tool kan de veehouder op basis van de borstomtrek van een kalf een inschatting maken van het lichaamsgewicht ervan en zo de correcte dosis voor de medicatie bepalen. Verder werden er op vier vleeskalverbedrijven ventilatie-audits uitgevoerd. Problemen met onderventilatie en tocht bleken het vaakst voor te komen.

Rond de resultaten van het deelproject werden twee informatieavonden

georganiseerd in de maand juni, één in het oosten van het land en één in het westen. De opkomst van zowel veehouders (met ruim 50 deelnemers) als dierenartsen op deze studieavonden was een succes. Naast de resultaten, kregen de aanwezigen de belangrijke boodschap mee dat het gelijktijdig behandelen met meer dan één antibioticum, te allen tijde te vermijden is.

De deelprojecten voor de pluimvee- en varkenssector bestonden hoofdzakelijk uit een brede communicatie van de resultaten van het Red AB-project. De informatieverspreiding gebeurde via de website www.alleenalshetechtmoet.be, nieuwsbrieven, artikels en studie- en demodagen.

KLEINE HERKAUWERS

KERNCIJFERS beslagen en dieren

Iedere houder van één of meerdere schapen, geiten of herten, ook elke particuliere (hobby-)houder, is wettelijk verplicht zich te laten registreren als actief beslag. De dalende trend van het aantal beslagen die een aantal jaren geleden is ingezet, zette zich verder in 2015.

Aantal actieve beslagen en schapen, geiten en hertachtigen in de Vlaamse regio

	2011	2012	2013	2014	2015
Aantal beslagen met schapen	19.475	18.965	18.286	18.143	17.944
Aantal beslagen met geiten	7.678	7.375	6.851	6.780	6.172
Aantal beslagen met hertachtigen	2.001	1.927	1.828	1.783	1.733

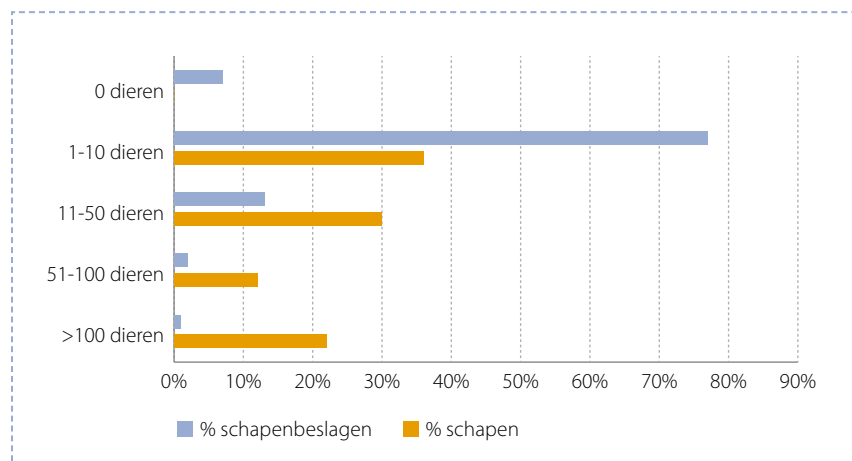
Elk jaar in december krijgen de houders van schapen, geiten en hertachtigen de opdracht om het aantal dieren te tellen, de zogenaamde 15-decembertelling. De resultaten van deze telling geven aan dat er in Vlaanderen 120.349 schapen, 44.457 geiten en 6.500 hertachtigen zijn. Hierbij willen we opmerken dat niet alle houders gereageerd hebben naar aanleiding van de telling en dat deze cijfers dus een onderschatting zijn van de realiteit.

Op basis van de 15-decembertelling werden de beslagen ingedeeld volgens grootte (aantal dieren per beslag). Hierbij valt duidelijk op dat het gros van de beslagen slechts een klein aantal dieren houdt. Zo valt 77% van de actieve schapenbeslagen in de categorie van één tot tien dieren; samen vertegenwoordigen zij 36% van het aantal schapen. Opmerkelijk voor geiten is dat slechts 1% van de bedrijven meer dan 100 dieren heeft, terwijl diezelfde bedrijven samen 69% van het totale aantal dieren vertegenwoordigen.

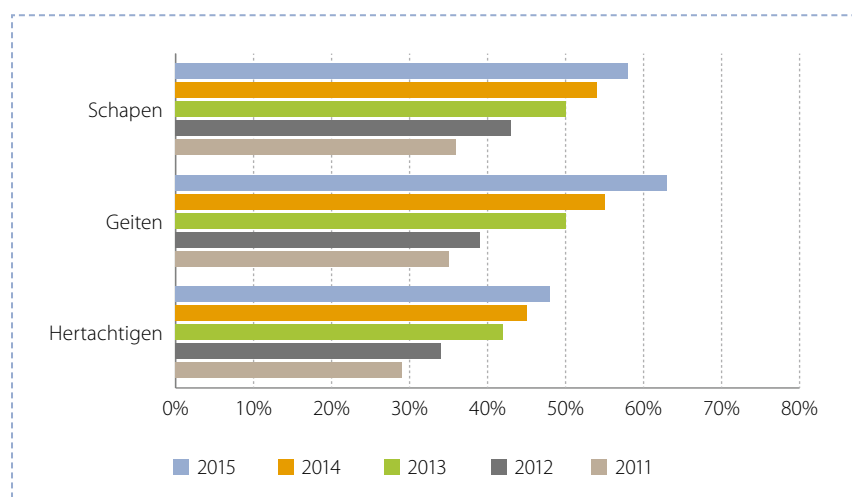
GEBRUIK VEEPORTAAL

Het aantal Veeportalaansluitingen en registraties in Veeportaal blijft licht groeien. Eind 2015 stond de teller voor schapen, geiten en hertachtigen op 15.052 aansluitingen, tegenover 14.390 eind 2014.

Percentage actieve schapenbeslagen en dieren volgens gemiddeld aantal dieren per beslag (cijfers telling 2015)

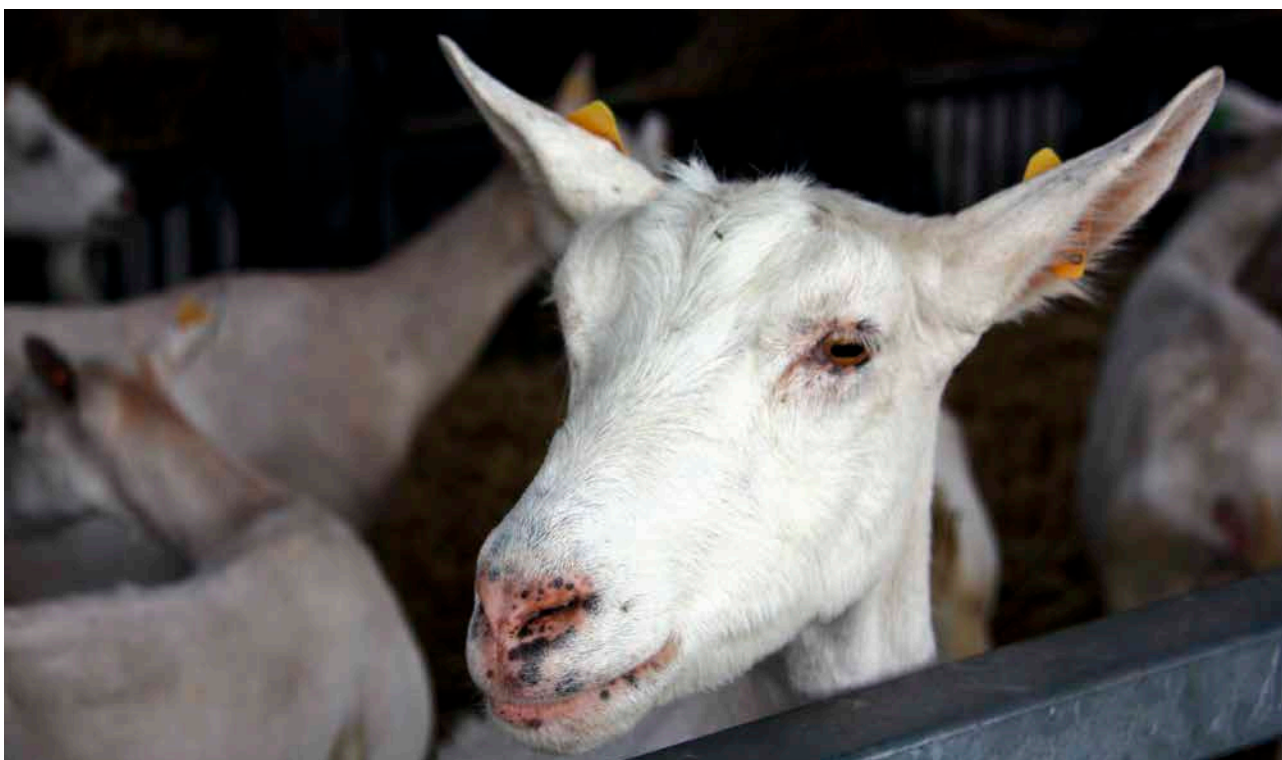
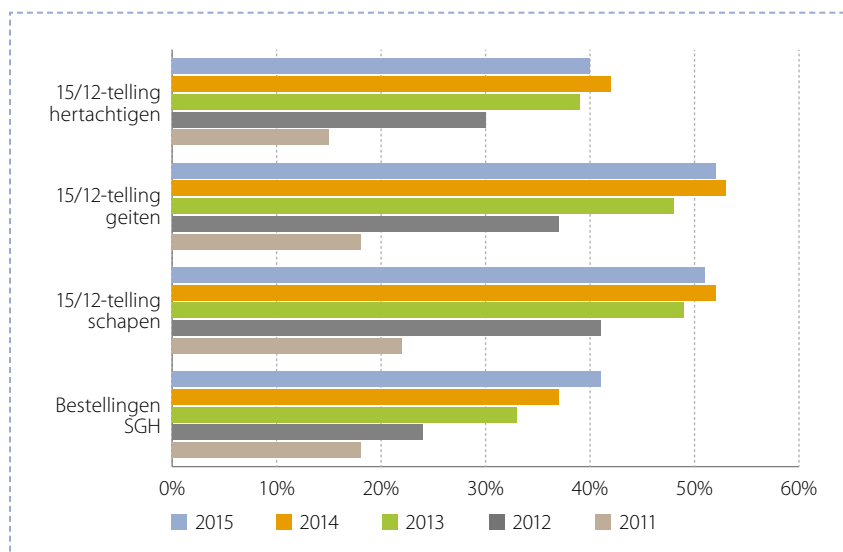
Aansluitingen Veeportaal per diersoort (stand van zaken eind 2015)

Evolutie 15/12-tellingen en bestellingen via Veeportaal

In 2015 heeft 51% van de houders van schapen, geiten en hertachtigen Veeportaal gebruikt om de 15-decembertelling te registreren. De andere houders bezorgden de telling aan DGZ via de post. Daarnaast is 41% van de 5.965 bestellingen door de veehouders in Veeportaal geregistreerd.

Project 'De aanpak van rotkreupel in België' wil komaf maken met besmettelijke en pijnlijke aandoening bij schapen

Eind 2014 werd het project 'De aanpak van rotkreupel in België' aangevat. In dit project, dat mogelijk is dankzij de financiële steun van het Sanitair Fonds, wil DGZ in samenwerking met Arsia een bestrijdings- en monitoringsprogramma uitwerken dat schapenhouders in staat moet stellen om hun kudde vrij van rotkreupel te krijgen én te houden. Rotkreupel is immers een heel besmettelijke en uiterst pijnlijke aandoening bij schapen.

In een **eerste fase** van het project nodigden we alle schapenhouders via de nieuwsbrieven van DGZ en Arsia uit om deel te nemen aan een elektronische enquête. Deze enquête werd massaal ingevuld en toonde aan dat rotkreupel een zeer frequent voorkomend probleem is. Bovendien kwam uit de enquête naar voor dat de aanpak van rotkreupel nog te vaak op individueel dierniveau gebeurt, terwijl een grondige aanpak van de volledige kudde heel belangrijk is.

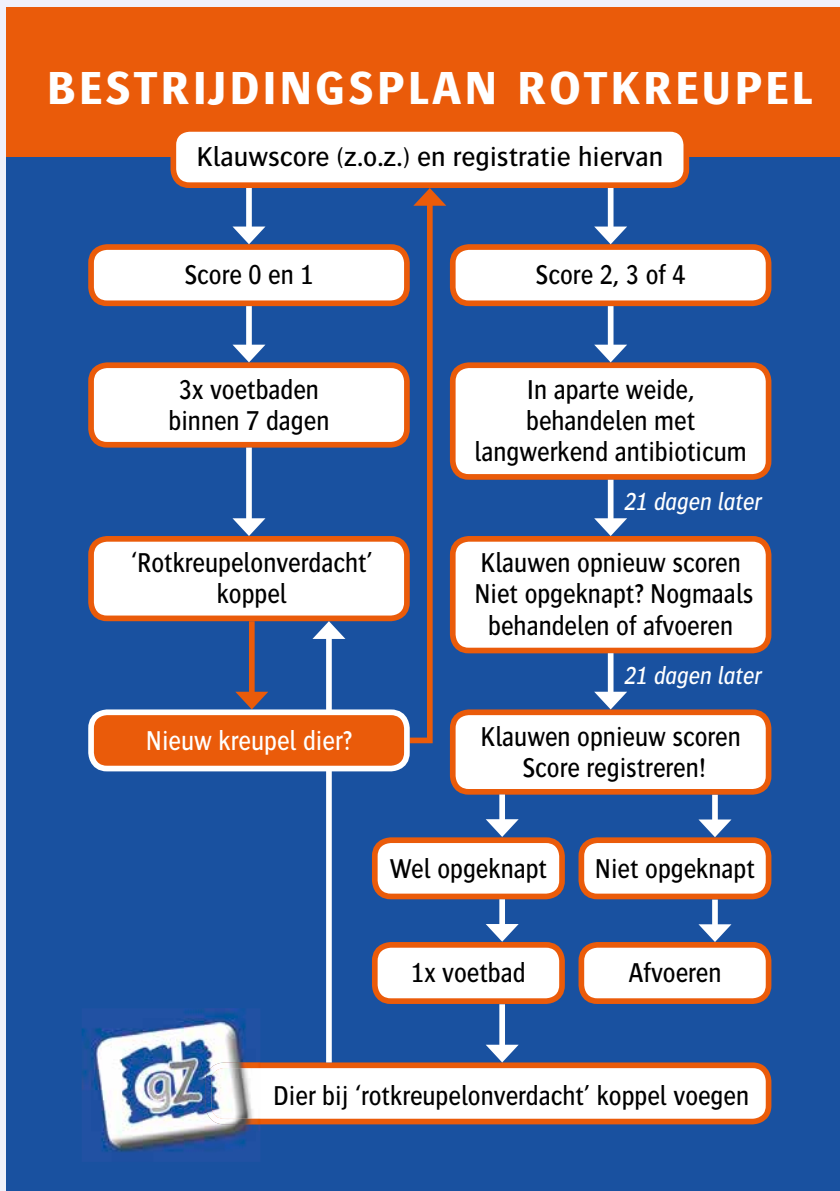
In de **tweede fase** van het project werden 25 Vlaamse en 10 Waalse schapenhouders geselecteerd voor deelname aan het project. Enkel schapenhouders met minstens 10 volwassen oaien en een geschiedenis van rotkreupel in de laatste twee jaar kwamen in aanmerking.

Figuur 1 — Resultaten van het eerste PCR-onderzoek

Beslagnummer	Klinische letsels	PCR-resultaat
BXXXXXXXX1-0501	1 tot 2	NEG
BXXXXXXXX2-0501	1 tot 4	POS
BXXXXXXXX3-0501	1 tot 4	POS
BXXXXXXXX4-0501	0	NEG
BXXXXXXXX5-0501	1 tot 3	POS
BXXXXXXXX6-0501	1 tot 3	POS
BXXXXXXXX7-0501	0	POS
BXXXXXXXX8-0501	0	NEG
BXXXXXXXX9-0501	0	NEG
BXXXXXXXX10-0501	1 tot 3	POS
BXXXXXXXX11-0501	1 tot 3	POS
BXXXXXXXX12-0501	1 tot 2	POS
BXXXXXXXX13-0501	0	POS
BXXXXXXXX14-0501	1 tot 3	POS
BXXXXXXXX15-0501	1 tot 2	POS
BXXXXXXXX16-0501	1 tot 3	POS
BXXXXXXXX17-0501	1 tot 3	NEG
BXXXXXXXX18-0501	0	NEG
BXXXXXXXX19-0501	2 tot 3	POS
BXXXXXXXX20-0501	0	NEG
BXXXXXXXX21-0501	0 tot 1	NEG
BXXXXXXXX22-0501	0	NEG
BXXXXXXXX23-0501	1 tot 3	POS
BXXXXXXXX24-0501	0	NEG
BXXXXXXXX25-0501	0	NEG

Aantal POS	12
Aantal NEG	10
Aantal vals NEG	1
Aantal POS zonder letsels	2

Op twee bedrijven leverde de test een positief resultaat op terwijl er geen letsels vastgesteld werden op het moment van staalname. Dit toont aan dat de afwezigheid van klinische symptomen niet altijd gelijk staat aan 'vrij zijn van rotkreupel'. Het sluimerend aanwezig zijn van de bacterie kan (opnieuw) aanleiding geven tot problemen wanneer de omstandigheden juist zijn.

Figuur 2 — Bestrijdingsplan rotkreupel

Een dierenarts van DGZ bezocht de 25 Vlaamse schapenhouders voor staalname. Per kudde werden telkens 8 dieren bemonsterd met een swab ter hoogte van de klauwen voor onderzoek met een PCR-test. Deze test heeft als doel de aanwezigheid van de rotkreupelbacterie, *Dichelobacter nodosus*, na te gaan (zie figuur 1). Aan de schapenhouders bij wie de PCR-test een positief resultaat opleverde, werd gevraagd om het uitgewerkte bestrijdingsplan te volgen (zie figuur 2).

In de **derde fase** van het project krijgen de deelnemers op geregelde tijdstippen het verzoek om een vragenlijst in te vullen om de situatie te kunnen opvolgen. Inmiddels werden alle schapenhouders ook een tweede maal bezocht voor een nieuwe staalname. In het voorjaar van 2016 zal nog een derde bezoek plaatsvinden. De resultaten van de tweede en derde PCR-test zullen ons in staat stellen om na te gaan of de schapenhouders erin geslaagd zijn om hun kudde vrij te krijgen van rotkreupel.

Figuur 3 — Scorekaart rotkreupel

OVERIGE ACTIVITEITEN

PROJECT 'HET SCHAAP, PARTNER OP HET PLATTELAND VOOR LANDSCHAPS- EN NATUURBEHEER'

Dit project, dat begin 2014 van start ging met Vlaamse overheidssteun, vatte in 2015 zijn tweede jaargang aan. In dit project focussen de projectpartners (vzw Vlaamse Schapenhouderij, KU Leuven campus Geel, eigen vermogen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek en DGZ) zich op het inzetten van schapen voor landschaps- en natuurbeheer. De inventarisatie van de beheersvormen doorheen Vlaanderen die reeds in 2014 was aangevat, werd afgerond. Bovendien werd er in 2015 een grootschalige enquête uitgevoerd. Deze enquête bracht de reeds gekende pijnpunten voor deze tak van de schapensector opnieuw naar voor, namelijk het gebrek aan professionaliteit, het ontbreken van modelcontracten en de onzekerheid over de verlenging van opdrachten. Tot slot werden in 2015 een aantal kudde opgevolgd op het vlak van diergezondheid. Het inzetten van schapen voor het beheer van terreinen kan immers specifieke gezondheidsrisico's voor de dieren met zich meebrengen. Zo toonden labo-onderzoeken een zware leverbotbesmetting aan in twee kudde. Drie kudde werden ingezet op eerder schrale terreinen. Bloedonderzoek toonde geen zware tekorten aan mineralen en spoorelementen, maar de waarden schommelden wel steeds rond de ondergrens. Bijna alle bezochte schapenhouders gaven aan nu en dan te maken te krijgen met ziekte of sterfte bij de schapen door opname van giftige planten.

In de laatste maanden van het project zal alle verzamelde info gebundeld worden in verschillende infoflyers. In mei 2016 organiseren de projectpartners ook een studiedag ter afsluiting van het project.

PROJECT 'SCHAPENHOUDER ZOEKT RENDABILITEIT'

Naast landschaps- en natuurbeheer is de productie van vleeslammeren een andere belangrijke oriëntatie binnen de schapensector. In het project "Schapenhouder zoekt rendabiliteit", dat van start ging op 1 mei 2015, ligt de focus op de foktechnische en bedrijfseconomische kengetallen van de Vlaamse schapenbedrijven en de lammeropfok. De projectpartners zijn vzw Vlaamse Schapenhouderij, KU Leuven campus Geel en DGZ. In een eerste fase wordt via een schriftelijke bevraging getracht een beeld te krijgen van de huidige kennis van de rendabiliteit en van de registraties die gebeuren op foktechnisch en bedrijfseconomisch vlak. De projectpartners zullen daarnaast ook de managementpakketten die in omloop zijn inventariseren en op een aantal geselecteerde bedrijven een grondige doorlichting uitvoeren van de bedrijfskengetallen. Daarnaast zullen ze een vijftal bedrijven opvolgen op het vlak van biestmanagement en lammeropfok.

PROJECT SRLV-BEL

Naast het wettelijke bestrijdingsprogramma voor zwoegerziekte en CAE, werd in 2015 het project 'Small ruminant lentiviruses-Belgium', kortweg SRLV-BEL, aangevat. De promotor van dit project is CODA-CERVA; DGZ en Arsia zijn copromotoren. Het project heeft als doel de prevalentie van beide ziekten voor heel België in kaart te brengen, de diagnostiek verder op punt te stellen en tot slot onderzoek te verrichten naar de mogelijkheid van besmetting tussen schapen en geiten onderling. Het project loopt gedurende drie jaar en afhankelijk van de resultaten zal eventueel het bestrijdingsprogramma zwoegerziekte en CAE aangepast worden. Voor dit project moest

DGZ in 2015 reeds heel wat bloedstalen verzamelen van Vlaamse schapen en geiten. We konden hiervoor rekenen op de enthousiaste medewerking van heel wat Vlaamse veehouders en dierenartsen, waarvoor dank!

ABORTUSPROTOCOL

Dit verplichte programma loopt sinds 2010 dankzij de financiële steun van het FAVV. Het abortusprotocol is een belangrijke tool in de monitoring van de brucellosevrije status van ons land en geeft daarnaast een beeld van de meest voorkomende infectieuze oorzaken van abortus bij kleine herkauwers.

BESTRIJDINGSPROGRAMMA ZWOEGERSIEKTE EN CAE

Dit vrijwillig programma ondersteunt schapen- en geitenhouders in de bestrijding van respectievelijk zwoegerziekte en CAE in hun kudde. Van de 4121 bloedstalen van schapen die onderzocht werden, testten er 81 positief. In 26 gevallen werd er een hercontrole uitgevoerd volgens de beslisboom. Bij een hercontrole bepaalt het resultaat van de PCR-test of het zwoegervrij statuut al dan niet toegekend kan worden. In 2015 waren slechts 3 PCR-testen positief.

Van geiten worden jaarlijks heel wat minder stalen onderzocht met de ELISA-test. In 2015 waren het er 210, waarvan 39 een positief resultaat opleverden.

VARKENS

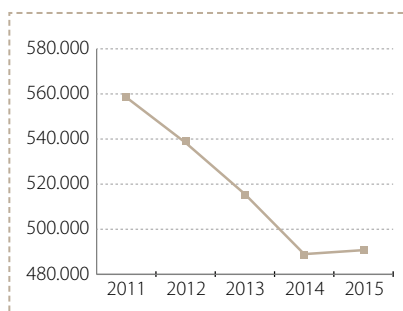
KERNCIJFERS beslagen en dieren

In 2015 zette de neerwaartse trend van het aantal actieve varkensbeslagen zich voort: er was een daling met 5% ten opzichte van 2014. Na een periode van een dalende trend, stagneerde in 2015 voor het eerst het aantal fokvarkensplaatsen. Ook het aantal vleesvarkensplaatsen bleef op hetzelfde peil als in 2014.

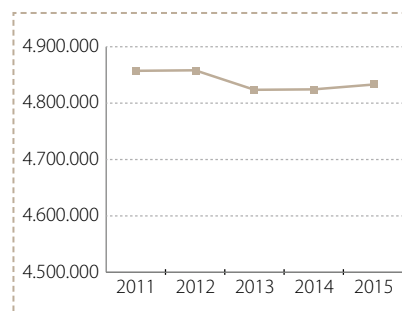
Actieve varkensbeslagen en aantal plaatsen voor varkens

	2011	2012	2013	2014	2015
Aantal varkensbeslagen	6.897	6.569	6.318	6.204	5.882
Aantal fokvarkensplaatsen	558.486	538.363	515.578	488.986	490.758
Aantal vleesvarkensplaatsen	4.857.325	4.858.256	4.823.646	4.824.415	4.832.965

**Evolutie
aantal fokvarkensplaatsen**

**Evolutie
aantal vleesvarkensplaatsen**

Volgend op de wijzigingen die het nieuwe KB met zich meebracht (nieuwe bedrijfstypes, types diercategorieën, enz.) werd begin 2015 iedere varkenshouder bevraagd naar de actuele bedrijfssituatie. De verdeling over de verschillende bedrijfstypes die hiervan het resultaat was, vindt u in onderstaande grafiek.

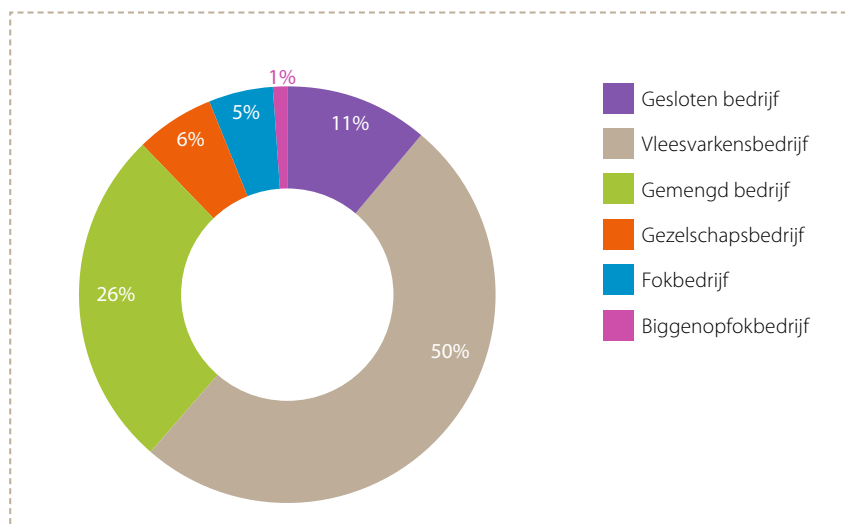
Wanneer de actieve bedrijven met fokvarkens (fokbedrijven, gesloten en gemengde bedrijven) worden ingedeeld volgens aantal fokvarkensplaatsen,

zien we dat de meeste bedrijven zich situeren in de categorieën van 11-100 (20%), 101-200 (35%) en 201-500 (30%) dieren. 65% van de fokvarkens bevindt zich op

de bedrijven met een capaciteit tussen 101 en 500 plaatsen.

Verdeling varkensbeslagen per type bedrijf

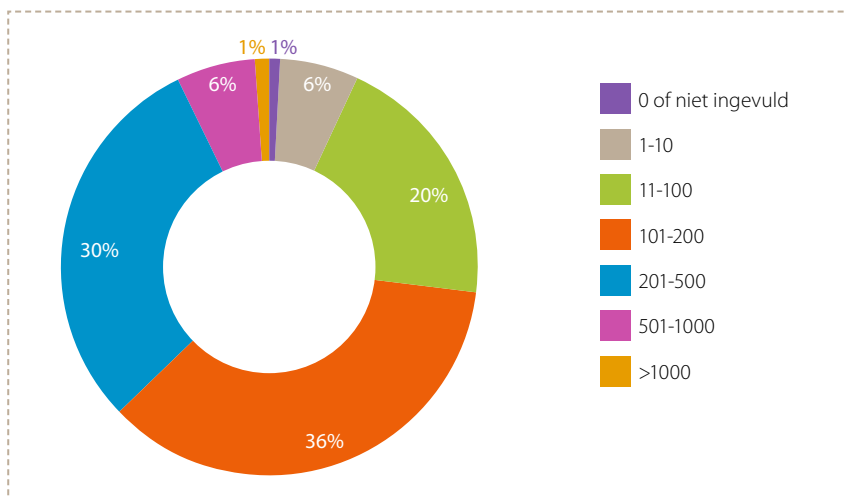
(situatie op 31 december 2015)

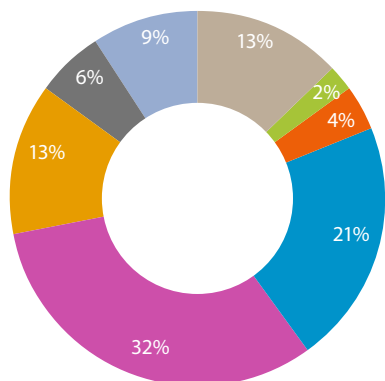
Wanneer we de actieve vleesvarkensbedrijven versus gesloten en gemengde bedrijven indelen volgens het aantal vleesvarkensplaatsen zien we een ander beeld. 2.554.547 vleesvarkensplaatsen bevinden zich op de vleesvarkensbedrijven terwijl 2.249.148 vleesvarkensplaatsen zich bevinden op de gemengde en gesloten bedrijven. De meeste vleesvarkensplaatsen situeren zich op bedrijven met minstens 500 plaatsen. Opvallend is dat wat betreft de vleesvarkensbedrijven 42% van de vleesvarkens te vinden is op slechts 15% van de bedrijven en wat betreft de gemengde en gesloten bedrijven 44% van de vleesvarkens te vinden is op slechts 20% van de bedrijven. Het gaat hier telkens om bedrijven met minstens 1500 vleesvarkensplaatsen.

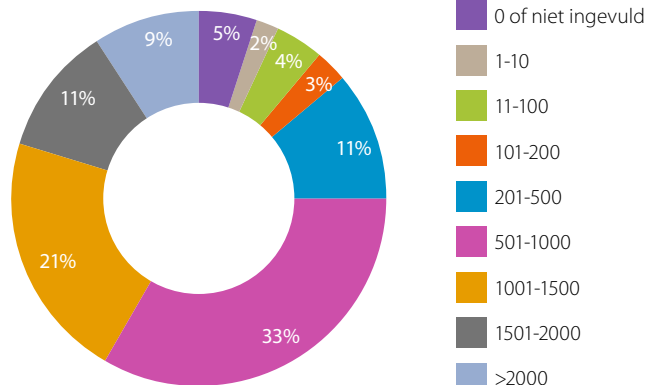
Verdeling bedrijven met fokvarkens volgens capaciteit
(aantal fokvarkensplaatsen)

Verdeling vleesvarkensbedrijven volgens capaciteit
(aantal vleesvarkensplaatsen)

Verdeling gesloten en gemengde bedrijven volgens capaciteit
(aantal vleesvarkensplaatsen)

AANSLUITINGEN VEEPORTAAL

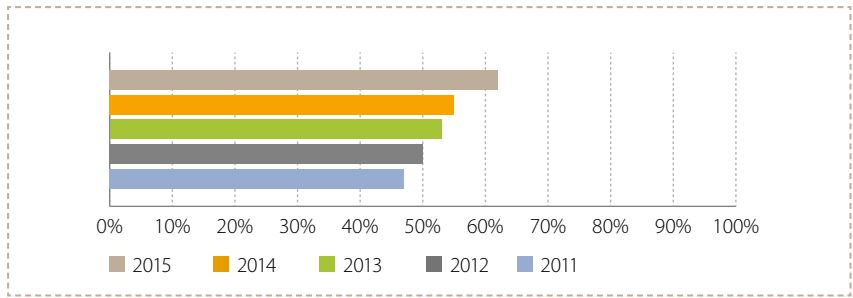
Het aantal Veeportalaansluitingen blijft licht groeien voor de varkens. Eind 2015 stond de teller op 3.632 aansluitingen tegenover 3.427 eind 2014.

In de varkenssector wordt Veeportaal vooral gebruikt voor de vervoersmeldingen. Het betreft hier de registratie van de verplaatsingsdocumenten die gebruikt worden bij het transport van varkens. In 2015 is 97% van de vervoersmeldingen via Veeportaal geregistreerd door de vervoerders zelf. De resterende 3% is op papier overgemaakt aan DGZ.

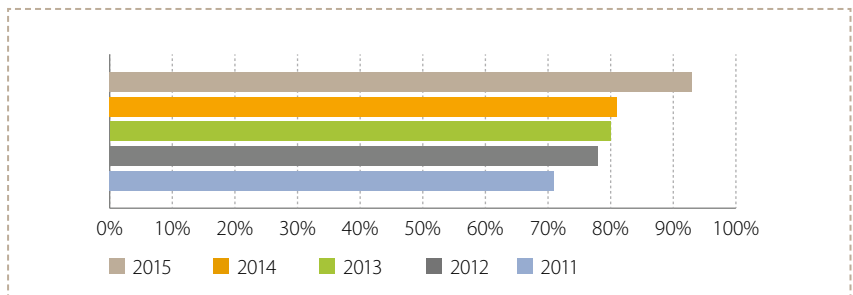
Een andere belangrijke registratie in de varkenssector is het viermaandelijks bezoeksrapport, dat geregistreerd wordt door de bedrijfsdierenarts. In de voorbije jaren zagen we ook voor bezoeksrapporten een gestage groei van het aantal meldingen via Veeportaal. In 2015 werd 93% van de bezoeksrapporten via dit kanaal geregistreerd.

In 2015 zagen we een duidelijke stijging van het aantal bestellingen via Veeportaal: van de 7.335 bestellingen van één of meerdere artikelen die in 2015 zijn verwerkt, is 55% via Veeportaal geregistreerd.

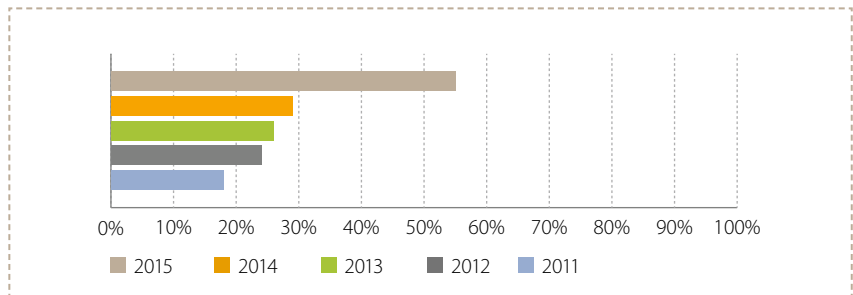
Aansluitingen Veeportaal varkens (evolutie 2011-2015)

Evolutie aantal bezoeksrapporten varkens geregistreerd in Veeportaal

Bestellingen Veeportaal

KERNCIJFERS laboratoriumonderzoek

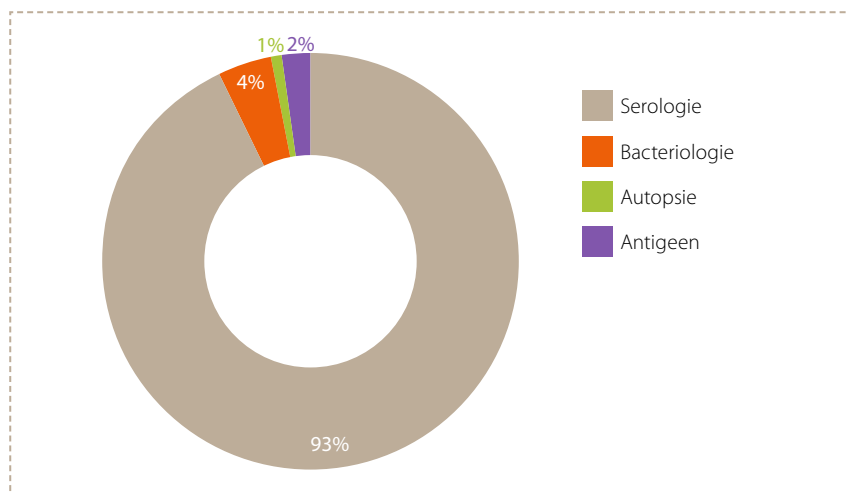
In 2015 heeft het laboratorium van DGZ over de verschillende afdelingen heen 209.123 analyses uitgevoerd voor varkens. Dit was 11% minder dan in 2014. Deze daling valt grotendeels te verklaren door de daling in *Salmonella*-onderzoek

(ten gevolge van de gewijzigde wetgeving) en de algemene daling van allerlei testen in het kader van diagnostiek. Het aantal varkens aangeboden voor autopsie bleef stabiel in vergelijking met 2014.

Aantal onderzoeken per afdeling

	2014	2015	2015 t.o.v. 2014
Serologie	208.137	186.866	90%
Bacteriologie	7.438	7.420	100%
Antigeendetectie	4.922	3.993	81%
Autopsie	1.962	1.949	99%
Totaal	233.977	209.123	89%

Verdeling analyses varkens over de verschillende laboratoriumafdelingen

Overzicht meest voorkomende analyses serologie

	2014	2015	2015 t.o.v. 2014
Aujeszky gE As (ELISA)	92.826	90.462	97%
<i>Salmonella</i> As (ELISA)	60.237	37.707	63%
PRRS As (ELISA)	16.553	17.209	104%
PCV2 IgG (ELISA)	2.849	7.365	259%
PCV2 IgM (ELISA)	2.849	7.365	259%
Brucellose As (RBPT)	4.230	3.841	91%
Influenza H1N1 As (HI)	3.961	3.240	82%
Influenza H1N2 As (HI)	3.961	3.240	82%
Influenza H3N2 As (HI)	3.961	3.240	82%

Biggenmonitor helpt gezondheidsstatus van het bedrijf planmatig te verbeteren

Op 1 februari 2015 lanceerde DGZ, op vraag van de sector en met financiële ondersteuning van het Sanitair Fonds, de Biggenmonitor. De Biggenmonitor is een tool die de gezondheidsstatus op het varkensbedrijf helpt verbeteren door de ziektedruk op de biggenbatterij in beeld te brengen. Gezonde biggen groeien in principe uit tot gezonde vleesvarkens. De samenwerking tussen de dierenarts en de varkenshouder staat hierbij centraal.

FOCUS OP PRRS EN CIRCOVIRUS

De Biggenmonitor concentreert zich op twee ziekten met een belangrijke economische impact, namelijk PRRS en het circovirus (PCV2). De bedrijfsdierenarts neemt tweemaal per jaar, met een interval van zes maanden, bloed bij de biggen – tien biggen in het begin van de batterijperiode, tien halverwege en tien biggen op het einde van de batterijperiode. DGZ onderzoekt dit bloed op antistoffen tegen het PRRS-virus en op het PRRS-virus zelf. De veehouder kan het bloed bijkomend laten controleren op circovirus. DGZ bezorgt het rapport met de analysesresultaten aan de bedrijfsdierenarts. Deze kan op basis van dit rapport een bedrijfsgezondheidsplan opstellen dat hij of zij samen met de veehouder bespreekt.

Genetisch onderzoek van de PRRS-positieve stalen door het CODA laat toe na te gaan of de stam overeenkomt met het gebruikte vaccin of, als bij de staalname zes maanden later opnieuw PRRS-virus wordt teruggevonden, het om dezelfde of een nieuwe stam gaat. Aan de hand van deze informatie is het mogelijk om de bioveiligheid op het bedrijf te optimaliseren. Daarnaast kan het genetisch onderzoek ook aan het licht brengen of er bijvoorbeeld regiogebonden PRRS-stammen voorkomen.

Op het moment van de bloedname vult de veehouder samen met de bedrijfsdierenarts een vragenlijst in om de economische parameters zoals voederconversie en geneesmiddelenverbruik in kaart te brengen. Bij een volgende staalname kan de evolutie van deze parameters dan bekeken worden.

MEER DAN 100 DEELNEMERS

Eind 2015 namen ruim honderd bedrijven deel aan de Biggenmonitor. De eerste resultaten tonen aan dat meer dan tachtig procent van de onderzochte bedrijven kampt met PRRS in de biggenbatterij en dat het meestal om de Europese stam gaat. De infectie situeert zich vooral halverwege en op het einde van de batterijperiode.

Het PCV2-virus bleek op de helft van de onderzochte bedrijven te circuleren, voornamelijk halverwege en op het einde van de batterijperiode. Op alle bedrijven werden antistoffen tegen dit virus

gevonden. Vaak zijn dit onder andere maternale antistoffen die de biggen meekrijgen van de zeug om hen te beschermen tegen infectie.

Hoewel het PRRS-virus aanwezig is op een groot aantal bedrijven, blijken er toch bedrijven te zijn die de PRRS-problematiek onder controle hebben. Het succes op deze bedrijven valt wellicht te verklaren door een consequent volgehouden aanpak: deze bedrijven passen al jarenlang hetzelfde vaccinatieschema toe, laten enkel bezoekers in de stal als dit strikt noodzakelijk is en hanteren een strikte bioveiligheid.

In 2015 organiseerde DGZ vier communicatiegroepen, twee voor dierenartsen en twee voor varkenshouders. Tijdens deze samenkomsten werden de resultaten van de Biggenmonitor en de aanpak van PRRS en PCV2 in een open sfeer met de deelnemers besproken.

Met de Biggenmonitor wil DGZ de sector bewust maken van het belang van een preventieve aanpak. Dierenartsen en varkenshouders worden ook gemotiveerd om de problematiek samen te bespreken. Zo kunnen de bedrijven evolueren naar een betere diergezondheid en een gunstiger economische situatie.

Fokvarkenshouder Neel Gorssen getuigt

Hoewel er in België momenteel nog weinig vraag is naar PRRS-vrije fokvarkens, zal dit in de toekomst zeker veranderen. In onze buurlanden zijn er reeds PRRS-vrije KI-centra en ook de grote zeugenlijnen hebben reeds PRRS-vrije bedrijven. Het is nu aan de varkenshouder zelf om PRRS-vrije dieren en sperma te eisen.

Een achttal jaar geleden was er vanuit de KI-centra veel vraag naar PRRS-negatieve beren. Ik had toen nog nooit gevaccineerd op mijn bedrijf en had nog nooit een uitbraak gezien. Bij serologische controle op mijn bedrijf bleken er PRRS-negatieve dieren aanwezig te zijn. Ik slaagde erin om PRRS-vrije beren op te fokken, maar had geen mogelijkheid om deze negatieve dieren apart te huisvesten. Het verhaal bloedde dood, maar tegenwoordig wordt de vraag

naar PRRS-vrij sperma opnieuw actueel. Ik was van mening dat ik PRRS-vrije Piétrain-beren kon fokken en dat lijkt me inderdaad te lukken.

Ik ben ervan overtuigd dat een lage densiteit, zowel op hokniveau als in de omgeving, de basis vormt om een varkensbedrijf PRRS-vrij te krijgen. Het feit dat mijn bedrijf is gevestigd in Bocholt, een varkensluwe gemeente, speelt me in mijn voordeel.

Sperma is volgens mij niet de grootste risicofactor voor een PRRS-besmetting maar als fokker wil je een dienst leveren aan je klanten. Momenteel probeer ik dus, bij wijze van hobby en met de nodige *trial and error*, een geschikte huisvesting uit te zoeken voor de PRRS-vrije beren.

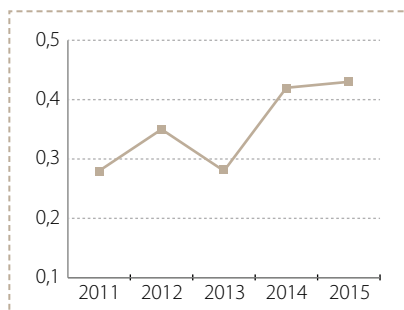
SALMONELLA-BESTRIJDING

In 2015 riep de overheid het *Salmonella* Actieplan een halt toe. Toch zijn er nog verschillende kwaliteitslabels die hun bedrijven verplichten om de aujeszky-stalen van de vleesvarkens ook te laten onderzoeken op de aanwezigheid van *Salmonella*-antistoffen.

De gemiddelde s/p-ratio van de in 2015 onderzochte stalen was 0,43. Ten opzichte van 2014 bleef de situatie stabiel, maar ten opzichte van de voorgaande jaren bleken de s/p-ratio's in 2014 en 2015 wel licht gestegen (zie figuur). Een correcte interpretatie van deze waarden wordt echter bemoeilijkt door het beperkt aantal stalen, de daling van de staalnamefrequentie van drie naar één keer per jaar (sinds 2013) en de daling van het aantal bedrijven waar serologie *Salmonella* werd uitgevoerd in 2015. De jaarlijkse staalname gebeurt bovendien meestal tussen april en september. Wetende dat de s/p-ratio's meestal hoger zijn in de zomer dan in de winter kan dit ook een verklaring vormen voor de stijging.

Bedrijven aangesloten bij Certus en Codiplan Plus worden nog steeds aangevuld als risicobedrijf indien drie opeenvolgende gemiddelde s/p-ratio's telkens hoger zijn dan 0,6. Risicobedrijven zijn echter niet meer verplicht bacteriologisch onderzoek uit te voeren. De serotypes weergegeven in de figuur zijn dan ook niet afkomstig van risicobedrijven maar van positieve stalen binnengebracht bij DGZ voor diagnostiek of in het kader van bepaalde projecten. *Salmonella* Typhimurium en de monofasische variant S. O1,4,(5),12:i:- blijven de meest voorkomende serotypes. Het schijnbaar hoog percentage van *Salmonella* Rissen valt te verklaren door het *Salmonella* pilootproject (zie hiernaast): op twee van de deelnemende bedrijven werd dit serotype immers meermaals geïsoleerd.

Evolutie gemiddelde S/P-ratio's

SALMONELLA PILOOTPROJECT VARKENS

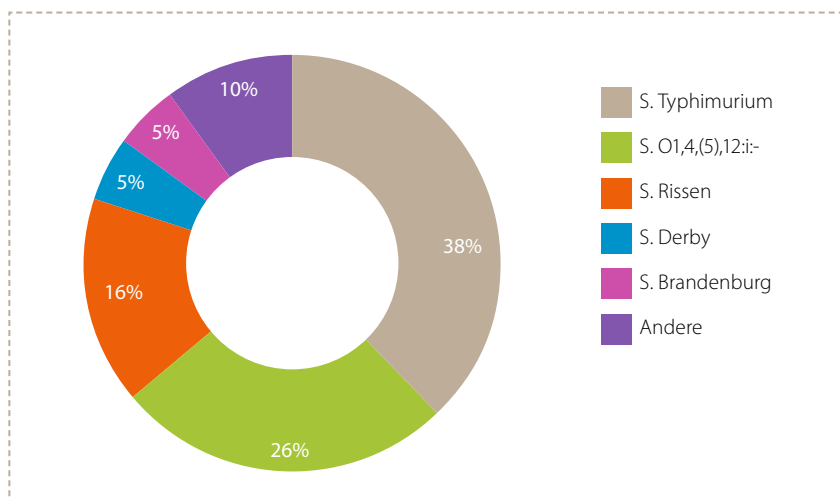
In 2013 startte DGZ in samenwerking met het CODA en in opdracht van het FAVV een pilootproject rond *Salmonella* op fokbedrijven. Het FAVV zorgde eveneens voor de financiële ondersteuning. Tijdens dit project werd gezocht naar een geschikt staalnameschema voor het bepalen van de *Salmonella*-status van een fok- of opfokbedrijf. In een tweede deel van het project werden bedrijven die vaccineren tegen *Salmonella* Typhimurium verder bacteriologisch en serologisch opgevolgd, negatieve bedrijven geïdentificeerd en werd dieper ingegaan op de bioveiligheid op zowel negatieve als positieve bedrijven.

NEGATIEVE BEDRIJVEN

Op basis van het pilootproject dat werd uitgevoerd in 2013 waren 13 van de 49 deelnemende bedrijven bacteriologisch negatief voor *Salmonella*. Slechts 4 van deze 13 bedrijven bleken ook serologisch negatief. Als grens hanteerden we een s/p-ratio van 0,25 zoals voorgeschreven door de test. Op 3 van deze 4 serologisch negatieve bedrijven werd een uitgebreid bloedonderzoek uitgevoerd. Het betrof twee fokbedrijven en één opfokbedrijf.

Op het eerste fokbedrijf bleek toch nog meer dan een derde van de bloedstalen positief te zijn (22/60); dit bedrijf konden we dus niet als negatief beoordelen. Het tweede fokbedrijf had zowel lagere s/p-ratio's als een lager aantal positieve stalen (8/60) en kon dus als laag besmet beschouwd worden. De bioveiligheid op dit bedrijf was merkbaar beter dan op het eerste bedrijf. Op het opfokbedrijf was ongeveer een vierde van de stalen positief wat te verwachten was aangezien de dieren afkomstig zijn van een positief fokbedrijf.

Geïdentificeerde *Salmonella*-serotypes

VACCINATIE OP POSITIEVE BEDRIJVEN

Gedurende ruim een jaar vaccineerde fokbedrijf 1 de zeugen en supplementeerde het het biggen- en opfokvoeder met gecoat calciumbutyraat. Toch bleef *Salmonella* Typhimurium detecteerbaar

op dit bedrijf, meestal in de batterij en opfokafdeling maar sporadisch ook bij de zeugen en in de kraamstal. De veehouder stopte met vaccineren eind 2015.

Bedrijf 2 startte met het vaccineren van de zeugen in december 2015. Een eerste staalname toonde aan dat de s/p-ratio's

bij de biggen duidelijk hoger lagen na vaccinatie van de zeugen dan ervoor. Vaccinatie van zeugen verbetert dus de maternale immuniteit. Aangezien de vaccinatie en opvolging pas gestart zijn, kunnen verder nog geen conclusies worden getrokken.

VEEPEILER VARKEN houdt vinger aan de pols

Veepeiler Varken wordt gefinancierd door het Sanitair Fonds en is gebaseerd op een samenwerking van DGZ en Arsia enerzijds, en de faculteiten Diergeneeskunde van de universiteiten van Gent en Luik anderzijds. Het doel van Veepeiler Varken is om meer inzicht te verwerven in bestaande varkensziekten en kort op de bal te spelen bij eventueel nieuwe aandoeningen.

TWEEDELIJSBEDRIJFSBEZOEKEN VEEPEILER VARKEN

In 2015 zijn er 105 bedrijfsbezoeken uitgevoerd in het kader van Veepeiler. Daarvan zijn 32 eerste en 39 vervolfbezoeken uitgevoerd door een dierenarts van DGZ en 17 eerste en 17 vervolfbezoeken door een dierenarts van de faculteit Diergeneeskunde van UGent. Vruchtbaarheidsproblemen vormden de voornaamste drijfveer om een bedrijfsbezoek door Veepeiler aan te vragen. De belangrijkste problemen die werden vastgesteld, waren te wijten aan het management.

DEELPROJECTEN VEEPEILER AFGEWERKT IN 2015

- **Verlagen infectiedruk PRRSv op biggenbatterij door middel van vaccinatie**

Het effect van vaccinatie is sterk bedrijfsafhankelijk maar lijkt op de meeste bedrijven de infectie naar een later tijdstip te verschuiven.

- **Onderzoek naar aanwezigheid van *Brachyspira* spp. en PRRSv op vrachtwagens gebruikt voor transport van varkens**

Vooraf *Brachyspira* spp. kan nog aanwezig zijn, ondanks reinigen en ontsmetten van de vrachtwagen.

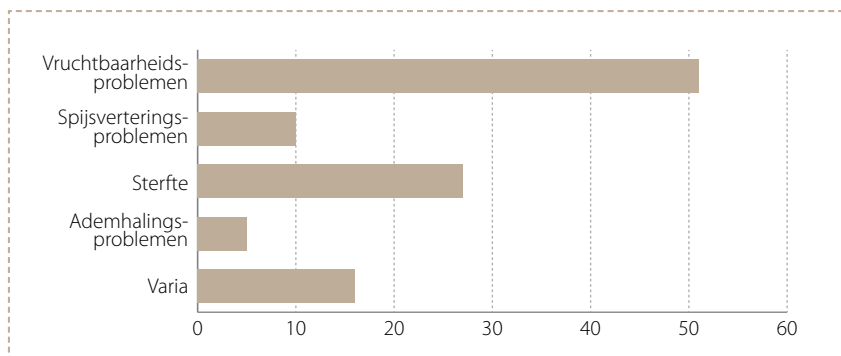
- **Nutritionele en aminozuursamenstelling van colostrum en melk**

Verschillende beïnvloedende factoren werden geïdentificeerd, die gemanipuleerd kunnen worden met het oog op verbeterde bigprestaties.

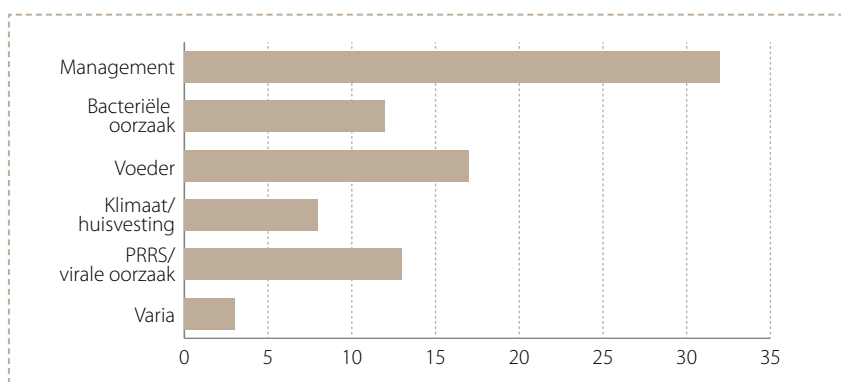
- **Staartnecrose bij zuigende biggen**

Het mycotoxine DON kan zelfs bij lage gehalten in het voeder een belangrijke factor zijn in het ontstaan van neonatale staartletsels.

Drijfveren aanvraag tweedelijsbezoek Veepeiler

Vermoedelijke diagnoses tweedelijsbezoeken

LOPENDE DEELPROJECTEN VEEPEILER

- Autovaccinatie tegenover roetbiggen
- *Chlamydia suis*: grotere amokmaker dan verwacht?
- Biggenvaccinatie tegen PRRSv: effect op infectietijdstip?
- Biofilms in waterleidingen: problemen met resistente kiemen?
- Vroegtijdige opsporing van uierontsteking door middel van thermografie

OVERIGE ACTIVITEITEN

GEZONDHEIDSMONITOR GELTEN EN GEZONDHEIDSMONITOR VARKENSBEDRIJF

Deze vrijwillige programma's brengen de gezondheidsstatus in beeld, zowel op bedrijven die gelten verkopen, als op gesloten bedrijven. Deze programma's maken het mogelijk om de gezondheidsstatus van de gelten en de zeugen beter af te stemmen op elkaar en zo de gezondheidsstatus van het bedrijf stap voor stap te optimaliseren.

AUJESZKYBESTRIJDING

In 2015 onderzocht DGZ ruim 90.000 stalen op aujeszky, een vergelijkbaar aantal als in 2014. Ook in 2015 blijft België officieel vrij van aujeszky en hebben alle bedrijven een A4-statuut.

CERTIFICERING SCHURFTVRIJ EN PASTEURELLA DNT-GESCREEND

De certificatie van een varkensbedrijf houdt in dat het bedrijf jaarlijks meermaals gecontroleerd wordt op schurft en atrofische rhinitis (snuffel). Op basis van de resultaten van deze staalnames wordt beslist of het deelnemende bedrijf het certificaat ontvangt/behoudt. Eind 2015 hadden 25 bedrijven een certificaat 'Pasteurella DNT-gescreend' en 41 bedrijven een certificaat 'schurftvrij'.

PLUIMVEE

KERNCIJFERS beslagen

Iedere pluimveehouder die minstens 200 stuks pluimvee of minstens drie loopvogels houdt, dient zich te laten registreren in de Saniteldatabank. De dalende trend van de voorbije jaren van het aantal actieve beslagen zette zich in 2015 niet verder door. Het aantal beslagen bleef het afgelopen jaar met andere woorden stabiel.

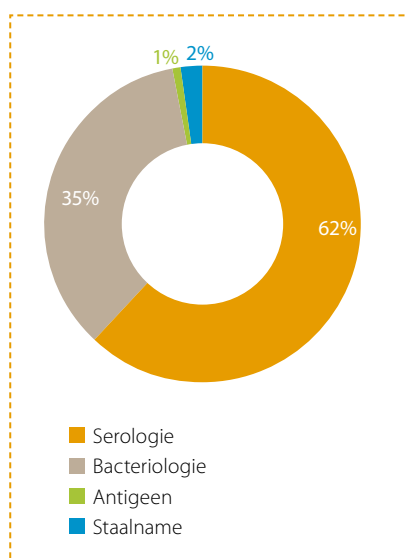
Aantal actieve beslagen en nutsdieren in de Vlaamse regio

ACTIEVE PLUIMVEE- EN LOOPVOGELBESLAGEN					
	2011	2012	2013	2014	2015
Aantal pluimveebeslagen	1.238	1.210	1.157	1.135	1.134
Aantal beslagen met loopvogels	45	44	41	35	35

KERNCIJFERS laboratoriumonderzoek

In 2015 heeft het laboratorium van DGZ over de verschillende afdelingen heen 279.634 analyses uitgevoerd voor pluimvee. Ten opzichte van 2014 was er een lichte stijging met 2%. Naast de analyses hebben de medewerkers van het laboratorium ook 4.341 staalnames uitgevoerd op pluimveebedrijven. Het aantal autopies van pluimvee bleef op hetzelfde peil als 2014.

Verdeling analyses pluimvee over de verschillende laboratoriumafdelingen

Aantal onderzoeken per afdeling

	2014	2015	2015 t.o.v. 2014
Serologie	165.278	170.474	103%
Bacteriologie	93.416	95.907	103%
Antigeendetectie	4.200	3.085	73%
Staalname	4.296	4.341	101%
Autopsie	835	830	99%
Totaal	273.871	279.634	102%

Overzicht meest voorkomende analyses

	2014	2015	2015 t.o.v. 2014
SEROLOGIE			
<i>Mycoplasma gallisepticum</i> (Agglutinatie)	100.352	103.905	104%
NCD As (HI)	14.836	15.369	104%
Aviaire influenza As (ELISA)	8.708	8.261	95%
<i>Mycoplasma Synoviae</i> As (Agglutinatie)	7.892	7.765	98%
Aviaire Influenza As (AGP)	5.944	6.813	115%
BACTERIOLOGIE			
Score bacterie kolonies	62.869	64.351	102%
<i>Salmonella</i> cultuur	18.687	19.139	102%
Score schimmel kolonies	4.477	4.533	101%

Genotypering van *Salmonella*-stammen werpt licht op herkomst besmetting

In 2014 startte DGZ een project dat als doel heeft via genotypering (MLVA of Multilocus variable number of tandem repeat analysis) van *Salmonella*-stammen de herkomst van de besmetting op een pluimveebedrijf aan te tonen. Het project wordt gefinancierd door het Sanitair Fonds.

S. TYPHIMURIUM OP KALKOENBEDRIJVEN

Omdat de laatste drie jaar minstens één kalkoentoom per jaar positief was voor *S. Typhimurium*, werd in 2015 gestart met MLVA-analyse van zes Typhimurium-stammen gevonden op vijf kalkoeben-drijven. Zo kan nagegaan worden of deze bedrijven kampen met dezelfde stam of dat de stammen die bij kalkoenen circuleren dezelfde zijn als deze bij het overig pluimvee. De analyses van deze stammen waren eind 2015 nog niet afgerond.

S. ENTERITIDIS OP LEGHENNENBEDRIJVEN

In de leghennensector blijft *S. Enteritidis* het meest voorkomende serotype. Daarom werd ook MLVA-analyse uitgevoerd op *S. Enteritidis*-stammen afkomstig van leghennenbedrijven met een persisterende besmetting (minstens twee opeenvolgende rondes positief). De resultaten toonden aan dat één leghennenbedrijf gedurende drie opeenvolgende rondes positief was voor dezelfde stam waardoor dit bedrijf in eerste instantie het reinigings- en ontsmettingsprotocol diende bij te sturen. Een tweede leghennenbedrijf bleek elke ronde positief voor een nieuwe stam en diende de nadruk te leggen op het verbeteren van de bioveiligheid om insleep van *Salmonella* te vermijden. In 2015 werd gestart met bijkomende MLVA-analyses van een zestigtal *S. Enteritidis*-stammen van leghennenbedrijven die minstens één keer positief waren voor dit serotype. Doel hiervan was

Kruisbesmetting van *Salmonella Typhimurium* op gemengde bedrijven pluimvee/varkens

Op drie bedrijven met vleeskippen of fokpluimvee die positief waren voor *S. Typhimurium* bleek dezelfde *Salmonella*-stam ook voor te komen bij de varkens gehuisvest op hetzelfde bedrijf. Hier kon dus sprake zijn van kruisbesmetting. Op basis van deze bevindingen konden deze bedrijven gericht hun bioveiligheid bijsturen. Op twee andere bedrijven bleken de pluimvee- en varkensstammen niet identiek te zijn en was er mogelijk een andere bron van besmetting.

een beeld te krijgen van de stammen die circuleren en te onderzoeken in welke mate er een link te leggen is naar besmettingen bij de mens. Deze analyses waren eind 2015 nog niet afgerond zodat het te vroeg is voor conclusies.

GENETISCHE TYPERING VAN S. INFANTIS- EN S. PARATYPHI B VAR. JAVA-STAMMEN

Ten slotte werd in 2015 gestart met genetische typering van een vijftigtal *S. Infantis*-stammen. Dit serotype stak in 2015 de kop op bij fokpluimvee en

komt steeds meer voor bij vleeskippen en leghennen. Dit serotype is wettelijk bestreden bij fokpluimvee wat betekent dat tomen positief voor dit serotype geruimd moeten worden.

Ook van een twintigtal *S. Paratyphi B* var. Java-stammen wordt een genetische typering uitgevoerd. Dit serotype komt de laatste jaren steeds minder voor maar blijkt op een aantal bedrijven toch nog hardnekkig aanwezig te zijn. De resultaten van deze analyses worden in 2016 gecommuniceerd.

Rode vogelmijtproject onderzoekt praktijkgerichte methoden om parasiet te bestrijden

Meer dan 90% van de Belgische leghennenbedrijven kampt met bloedluizen (rode vogelmijten). Om de pluimveehouders te ondersteunen bij de aanpak van deze parasieten startten DGZ en het Proefbedrijf Pluimveehouderij in september 2015 met het project 'Dermanyssus'. Dit project loopt gedurende twee jaar en wil een bijdrage leveren om deze parasieten te bestrijden. Zo wil het de algemene gezondheid en het welzijn van leghennen verbeteren, en de productieresultaten en de economische rendabiliteit van het bedrijf opvoeren.

In dit nieuwe project, gefinancierd door de FOD Volksgezondheid, legt elke projectpartner zich toe op een specifiek onderdeel. DGZ onderzoekt het effect van een gestructureerde en planmatige begeleiding door de bedrijfsdierenarts op het bedrijfsmanagement in het kader van de preventie en bestrijding van bloedluizen. De bestrijding van bloedluizen gaat immers veel verder dan het kiezen van een product om te behandelen.

Het Proefbedrijf Pluimveehouderij doet praktijkonderzoek naar de toepasbaarheid van een geïntegreerde bloedluisbestrijding die bestaat uit een combinatie van een biologische aanpak met roofmijten en het gebruik van enkele biociden uit de glastuinbouw.

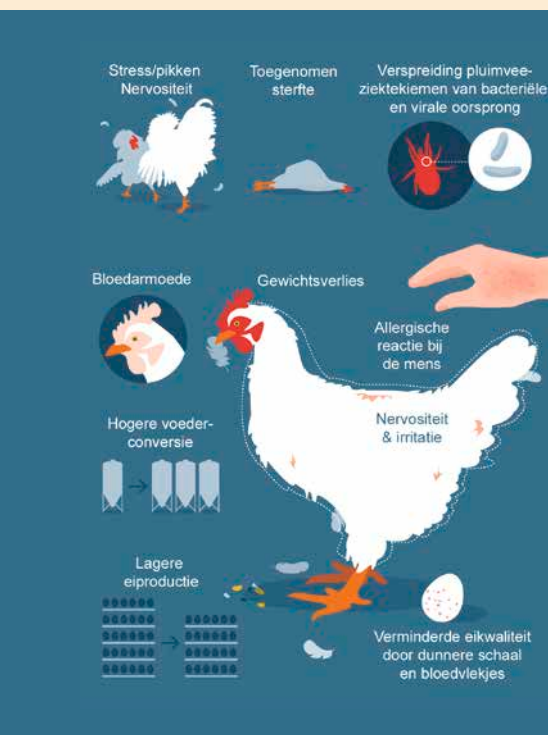
NIEUWE BESTRIJDINGS-METHODEN VOOR PLANMATIGE AANPAK

Het doel van het project is enerzijds om de pluimveehouders nieuwe bestrijdingsmethoden aan te reiken en anderzijds om hen te motiveren om een doeltreffend bestrijdingsplan (met preventieve en curatieve maatregelen) te integreren in de dagelijkse bedrijfsvoering. Zo wil het project een bijdrage leveren om de

algemene gezondheid en het welzijn van leghennen te verbeteren en om de economische rendabiliteit van het bedrijf op te drijven.

In 2015 startte DGZ met de selectie van de deelnemende bedrijven. Leghennenbedrijven met volièrehuisvesting of met verrijkte kooisystemen kunnen gedurende tien maanden deelnemen aan het bloedluisproject en krijgen praktische richtlijnen voor de preventie, monitoring en bestrijding van bloedluizen. In 2016 zullen de deelnemende bedrijven intensief worden opgevolgd en zullen de tussentijdse resultaten van het project gecommuniceerd worden.

De bloedluis: een kleine mijt met grote gevolgen
(Bron: Wageningen UR Livestock Research)

Bloedluizen zijn vaak te vinden dicht bij de slaappleats van de kippen.

(Bron: Monique Mul, Wageningen UR Livestock Research)

Bij zware besmettingen zijn bloedluizen duidelijk zichtbaar op het huisvestingssysteem.

OVERIGE ACTIVITEITEN

NEWCASTLE DISEASE

Bij professioneel gehouden pluimvee werden in 2015 geen uitbraken van Newcastle Disease (ND) vastgesteld. Op de stalen die DGZ heeft doorgestuurd voor isolatie werd tweemaal een lentogene stam gerapporteerd aan DGZ.

AVIAIRE INFLUENZA

In 2014 en 2015 werd hoogpathogene aviaire influenza vastgesteld in verschillende Europese landen waaronder Duitsland, Engeland en Frankrijk. DGZ stimuleerde de pluimveesector herhaaldelijk om alert te blijven en stalen te nemen bij elk verdacht geval. Dit leidde tot een sterke stijging van het aantal PCR-testen ten opzichte van 2013. België bleef in 2015 vrij van vogelgriep. Gezien het economisch belang van deze ziekte voor de pluimveesector en omdat we

hier te maken hebben met een zoonose, blijft een goede monitoring belangrijk.

SALMONELLA PULLORUM/ GALLINARUM

Het testen op *Salmonella* Pullorum/Gallinarum (Sp/Sg) van gevaccineerd fokpluimvee gebeurt sinds oktober 2013 door middel van bacteriologisch onderzoek van organen in plaats van serologisch onderzoek. Dit geldt ook voor gevaccineerde leghennen bestemd voor export naar een andere EU-lidstaat. Sindsdien noteerde DGZ een sterke stijging van het aantal stalen voor bacteriologisch onderzoek op Sp/Sg en dit ten koste van het serologisch onderzoek. Bij niet-gevaccineerde tomen gebeurt het onderzoek op Sp/Sg serologisch. Geen enkele bacteriologische analyse was positief.

De bestrijding van *Salmonella* in de pluimveesector blijft essentieel, zowel voor het economisch belang van de veehouder als voor de volksgezondheid. DGZ biedt een draaiboek 'Salmonella Actieplan Pluimvee' aan met tips voor preventie en bestrijding van *Salmonella* op het pluimveebedrijf. Dit draaiboek is te raadplegen op de websites van DGZ, Arsia en het FAVV.

MYCOPLASMA GALLISEPTICUM

De kiem *Mycoplasma gallisepticum* (MG) veroorzaakt Chronic Respiratory Disease (CRD) bij pluimvee. In 2015 werden geen haarden van CRD vastgesteld bij professioneel pluimvee. In 2015 waren er twee locaties met hobbypluimvee positief voor MG. Het is dus belangrijk om zich bewust te blijven van het feit dat MG aanwezig kan zijn bij hobbypluimvee.

PAARDEN

EQUI FOCUS POINT BELGIUM zorgt voor snelle en betrouwbare diagnostiek van paardenziekten

Equi Focus Point Belgium (EFPB) werd opgericht in 2012 en bestaat ondertussen dus ruim 3 jaar. In 2015 werd EFPB gesponsord door de Belgische Confederatie van het Paard, de Belgian Equine Practitioners Society en Zoetis.

AANTAL LABODOSSIERS

In de loop van 2015 zijn er 154 dossiers specifiek voor EFPB geopend.

Tabel 1 — Overzicht van de ontvangen stalen volgens staaltype

Type staal	Aantal
Broncho-alveolaire lavage	15
Ongestold bloed	37
Neusswab	64
Serum	22
Organen	35
Cerebrospinaal vocht	1
Mest	1
Tracheale lavage vloeistof	3
Totaal	178

ABORTUSPROTOCOL

Van de 154 dossiers waren er 33 (22 uit Vlaanderen en 11 uit Wallonië) bestemd voor het abortusprotocol, dat als doel heeft meer te weten te komen over de epidemiologie van infectieuze abortus bij paarden. In 55% van de gevallen kon een infectieuze oorzaak worden achterhaald. De resultaten zullen worden gepubliceerd na afronding van het project.

NIEUWSBRIEVEN EN MELDINGEN EFPB

Momenteel zijn er 443 personen (276 Vlaamse dierenartsen, 139 Waalse dierenartsen en 28 fokverenigingen en particulieren) die de nieuwsbrieven en meldingen van EFPB ontvangen. Dit zijn er 56 meer dan in 2014.

In totaal werden er 38 meldingen rond vastgestelde diagnoses verstuurd (zie tabel 2) en 3 nieuwsbrieven: één in het kader van de uitbraak van neurologische problemen door equiene herpes virus type 1 te Alken, één voor de aankondiging van het abortusprotocol en de laatste als herinnering voor de mogelijke ademhalingsonderzoeken die uitgevoerd kunnen worden.

Tabel 2 — Overzicht diagnoses meldingen

Pathogeen	Aantal
Equiene herpes virus type 1	17
Equiene herpes virus type 4	6
<i>Coxiella Burnetii</i>	1
Rota virus	1
Corona virus	1
<i>Salmonella</i>	1
<i>Streptococcus equi</i> subsp. zooepidemicus	4
<i>Theileria equi</i>	1
Droes	5
Leptospirose	1
Totaal	38

ADVIESVERLENING UITBRAAK ZENUWSTOORNISSEN DOOR EQUIENE HERPES VIRUS TYPE 1

Half februari bevestigde EFPB een uitbraak van zenuwstoornissen door equiene herpes virus type 1 (EHV1) te Alken. Aangezien de pers reeds uitspraken deed vooraleer de uitbraak bevestigd was, ontstond grote paniek.

Dankzij EFPB en de samenwerking met het Vlaams Paardenloket werden zeer veel telefoons en mails behandeld en kon de paniek enigszins onder controle gehouden worden. Voor het eerst werden in overleg met EFPB enkele grote evenementen geannuleerd tot de uitbraak onder controle was. Het belang van vaccinatie werd onderstreept en voor het eerst hebben verschillende stallen (o.a. de Paardenhumaniora) en wedstrijden verplicht om te vaccineren tegen rhinopneumonie.

EFPB heeft zijn nut bewezen door het verspreiden van snelle meldingen, met correcte uitleg en informatie. Verschillende verenigingen hebben EFPB ontdekt en gecontacteerd, met vlotte communicatie en inperking van paniek tot gevolg.

WETENSCHAPPELIJKE PUBLICATIES

- *Molecular characterization of equine rotaviruses isolated in Europe in 2013: Implications for vaccination.* J. Matthijnsens, E. Ons, S. De Coster, N. Conceicao-Neto, **A. Gryspeerd**, M. Van Ranst, R. Raue, 2015. Vet Mic, in press
- *Nasal prevalence of respiratory pathogens in horses with acute respiratory disease in Belgium.* B. Broux, **A. Gryspeerd**, H. Amory, T. Fripiat, B. Pardon, F. Gasthuys, L. Legrand, P. Deprez, 2015. VDT, in press

ONDERSTEUNENDE ACTIVITEITEN

AFDELING Personeelszaken

KERNCIJFERS

In 2015 steeg het totale personeelsbestand (interne medewerkers en uitzendkrachten) verder met 3,9 vte – van 160,9 voltijdse medewerkers in 2014 naar 164,8 in 2015. Het gemiddelde aantal vaste DGZ-medewerkers groeide licht van 151,7 vte in 2014 naar 152 vte in 2015.

LEEFTIJD

In 2015 telde DGZ gemiddeld 179 medewerkers waarvan 39 jonger dan 30 jaar, 84 tussen 30 en 50 jaar en 56 medewerkers ouder dan 50.

Evolutie van het aantal medewerkers (vte) 2008-2015

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Interne vte	149,5	150,7	146,9	142,6	149,9	148,2	151,7	152,0
Externe vte/ uitzendkrachten	16,0	12,3	11,9	19,8	13,4	11,5	9,2	12,8
Totaal	165,5	163,0	158,8	162,4	163,3	159,7	160,9	164,8

2015 liet zich kenmerken door een grote instroom van nieuwe mensen wat resulteert in 25 medewerkers die minder dan 2 jaar in dienst zijn. Daarnaast hebben we ook 18 mensen die meer dan 30 jaar anciënniteit hebben.

PROEFPROJECT UITBREIDING GLIJTIJDEN / 40-URIGE WERKWEEK

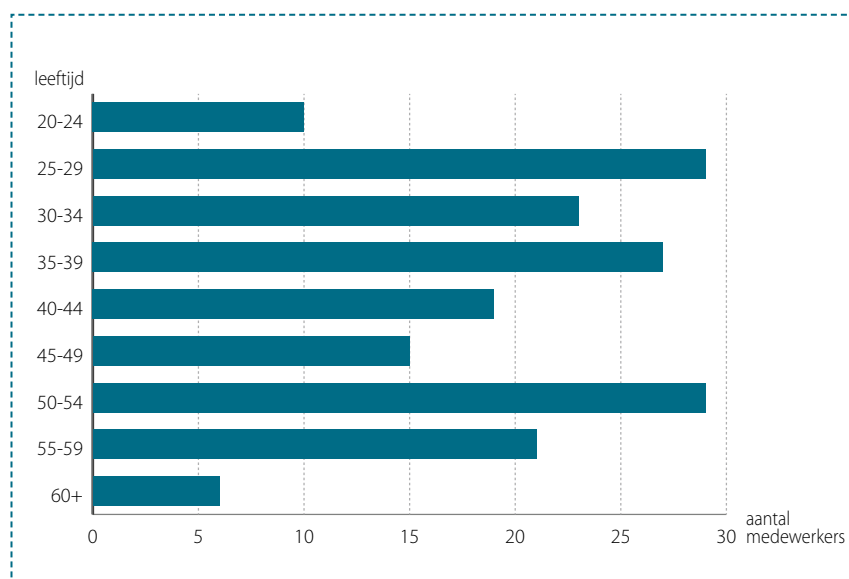
In 2015 startte DGZ met een proefproject rond een flexibeler werktijdenregeling. Enerzijds willen we met deze regeling tegemoet komen aan de behoeften van onze klanten en anderzijds heeft deze regeling ook als doel een gezonde work-life balance mogelijk te maken voor de medewerkers.

Het systeem van glijdende werkuren werd verruimd: de medewerkers hebben nu de mogelijkheid om te starten vanaf 7 uur en te werken tot 19 uur. Daarnaast werd het zaterdagwerk verder uitgebreid. Ook de medewerkers die deeltijds werken, zijn aan het systeem van de variabele glijtijd en werktijdenregeling gebonden.

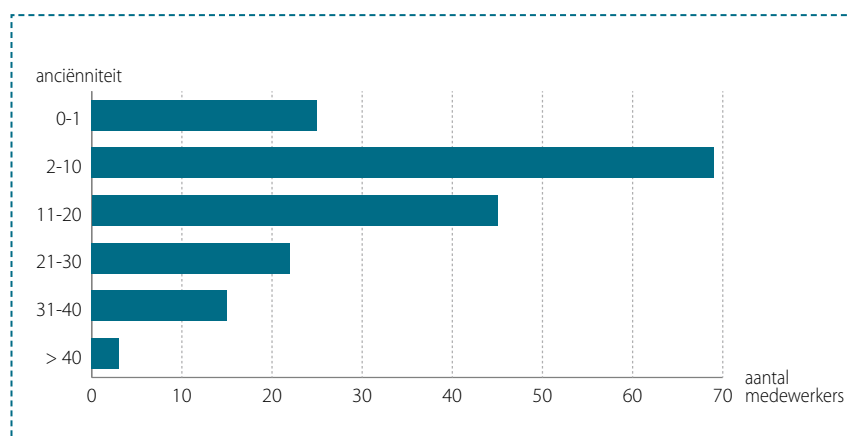
Ook al biedt dit systeem meer vrijheid, toch mocht het in geen geval aanleiding geven tot chaotische situaties. Daarom is het belangrijk dat de medewerkers onderling afspraken maken en zich collegiaal opstellen zodat de continuïteit van de werking altijd gegarandeerd blijft. Ook hebben de uitbreiding van de glijtijden en de 40-urige werkweek als voordeel dat de leidinggevenden het werk nog beter kunnen inplannen en zo de werking nog beter kunnen afstemmen op de vragen van de klant.

In de loop van het proefproject werden de medewerkers bevestigd. De grote meerderheid (121 medewerkers) bleek achter de nieuwe werkregeling te staan, zodat het project in 2016 bestendig wordt.

Leeftijdsopbouw medewerkers in dienst op 31 december 2015

Verdeling medewerkers naar anciënniteit

OPTIMALISATIES BINNEN DE PERSONEELSDIENST

2015 was eveneens het jaar waarin een groot aantal zaken werd geoptimaliseerd binnen de personeelsdienst. Zo konden we de efficiëntie binnen het team vergroten. Sommige optimalisaties

hadden een weerslag op het volledige personeelsbestand van DGZ. Een voorbeeld hiervan zijn de elektronische loonbrieven die via Doccle verstuurd worden. Doccle is een online platform waarin je je administratieve documenten (bv. loonbrieven) kunt bijhouden.

Sinds 2014 maakt DGZ gebruik van dit platform om de loonbrieven te versturen naar de online brievenbussen van elk van de medewerkers. Sinds september 2015 gebeurt alles online en wordt er geen enkele loonbrief meer verstuurd op papier.

AFDELING Financiële zaken

Na de gunstige evolutie van het operationeel resultaat de voorbije jaren, sluit 2015 voor het eerst af met een positief operationeel resultaat. Hiermee wordt invulling gegeven aan een belangrijk punt in onze strategische doelstelling 'gezonde financiële ontwikkeling', zoals vooropgesteld in het meerjarenbeleidsplan. De totale bedrijfsopbrengsten stegen met 29% sedert 2010 terwijl de bedrijfskosten in dezelfde periode met 26% stijging goed onder controle waren. Daarnaast is de zware historische afschrijvingslast ook teruggebracht naar een beheersbaar niveau.

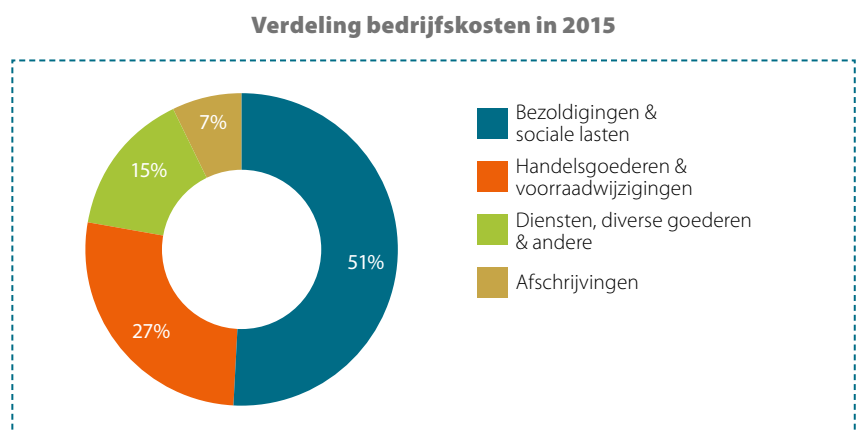
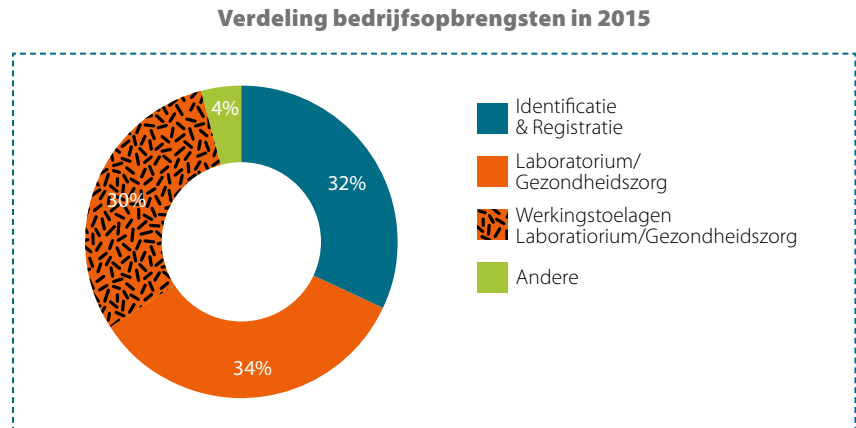
STROOMLIJNING FINANCIËLE PROCESSEN

De vooropgezette financiële planning- en controlecyclus werd goed gevolgd en dit vertaalde zich onder andere in de snelheid van rapporteren, die in 2015 nog verbeterd werd. Een ander focuspunt was het stroomlijnen van de 'versnipperde' rapportering door de verdere introductie van gestandaardiseerde rapporten en de verdere ontwikkeling van het kostprijsberekeningsmodel.

We blijven ons richten op verdere automatisering en informatisering van de verschillende financiële processen en benadrukken de ondersteunende rol via een nog intensere samenwerking met de verschillende afdelingen. Hiermee streven we enerzijds naar een optimale administratieve vereenvoudiging voor de veehouder en anderzijds naar een zichtbare kostenbesparing voor de organisatie.

FINANCIËLE RESULTATEN DGZ

In 2015 boekte DGZ uit de werking een opbrengstentotaal van 21.075.201 euro. Dit was 1.120.608 euro meer dan in 2014 en 2.419.685 euro meer dan in 2013. De hogere opbrengsten in vergelijking

met 2014 hebben vooral te maken met het IBR-programma en de verderzetting van het BVD-programma, namelijk het grootschalig gebruik van BVD-oormerken en de hieraan gerelateerde analyses en diergeneeskundige begeleiding. Ondanks de van overheidswege opgelegde, toch wel loodzware besparingen, kunnen we globaal gezien met tevredenheid vaststellen dat de bereidheid tot financiering van de DGZ-activiteiten vanuit de sector groot blijft.

De werkingstoelagen in het kader van opdrachten voor de overheid en voor diverse projecten die samen met DGZ vanuit de sector werden ontwikkeld komen hoofdzakelijk van volgende financiers:

- het FAVV, waarvoor DGZ diverse opdrachten uitvoert in het kader van de officiële sanitaire programma's;
- de FOD Volksgezondheid, op aangeven van de landbouworganisaties en andere betrokkenen binnen de Raad van het Fonds,

in het kader van de programma's Veepeiler Rund, Veepeiler Varken, IBR, BVD, paratuberculose, e.a.;

- de Vlaamse overheid;
- de provinciale overheden.

Dat belet evenwel niet dat de grootste input van geldelijke middelen nog steeds van de veehouder zelf komt.

In 2015 boekte DGZ aan kostenzijde 19.632.828 euro exclusief afschrijvingen. Dit is 1.282.095 euro meer dan in 2014 en 2.201.403 euro meer dan in 2013. De hogere kosten ten opzichte van 2014 zijn voornamelijk terug te leiden tot het IBR- en BVD-programma (zowel oormerken als gerelateerde analyses), terwijl de personeelskosten vrij stabiel zijn gebleven.

Bovenstaande grafieken geven de belangrijkste componenten van de opbrengsten en kosten weer. Voor een gedetailleerde financiële analyse verwijzen we naar de jaarrekening 2015.

AFDELING ICT

PROJECTWERKING DGZ-BREED

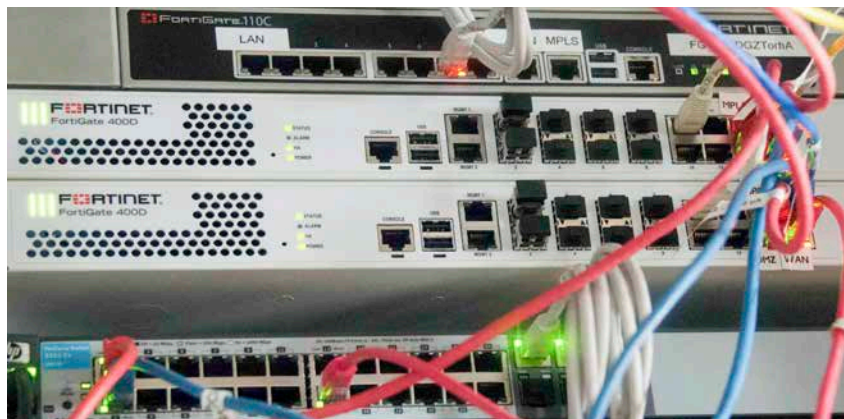
In de loop van 2015 is de DGZ-brede projectwerking verschoven van de afdeling PDO die onder de unit Gezondheidszorg viel, naar de afdeling ICT.

Vanuit de verschillende units werden er tijdens de opmaak van de begroting voor 2015, 16 nieuwe jaarplannen ingediend. Uit deze 16 jaarplannen zijn er door het managementteam en de raad van bestuur 14 weerhouden om als project te worden uitgevoerd. Naast de 14 nieuwe jaarplannen waren er bovendien 12 die in een eerder jaar waren goedgekeurd en opgestart en die nog zouden doorlopen in 2015. Dit brengt het totaal op 26 projecten die PDO in 2015 heeft opgevolgd. Voor de beoogde realisaties in 2015 voor deze 26 projecten werd ingeschat dat er een budget nodig zou zijn van 3.485.100 euro en een interne capaciteit van 2702 mandagen (ongeveer 13 vte). Dit is inclusief 3.200.000 euro en 433 interne mandagen voor het project nieuwbouw en verbouwingen.

Enkele realisaties

Het project 'optimalisatie rapportering', dat grotendeels werd uitgevoerd in 2014, werd volledig afgerond in 2015. De laatste Cognos-rapporten, met name de rapporten die vanuit applicaties werden gemaakt, werden in 2015 omgezet naar een alternatief.

Vanuit ICT werden een aantal trajecten opgestart in het kader van 'toekomstbestendige ICT'. Doel van deze trajecten was om een aantal mogelijkheden te onderzoeken die ons kunnen helpen om in de toekomst ICT-oplossingen optimaal te kunnen inzetten, op een efficiënte, moderne en veilige manier. De bevindingen uit deze trajecten worden gebruikt bij het opstellen en uitvoeren van de

ICT-roadmap die in 2016 verder wordt uitgewerkt.

Ten slotte werd er ook gestart met het optimaliseren van de processen 'in en uit dienst'. Dit project zal in 2016 in de lijn worden afgerond.

Het beheer van de brieven die worden verstuurd vanuit Ares werd geoptimaliseerd vanuit het project elektronische communicatie met klanten. De brieven werden inhoudelijk bekeken en waar nodig verbeterd, het beheer werd vereenvoudigd en er zullen in de toekomst meer brieven per mail verstuurd kunnen worden.

De vernieuwing van onze beproevingsverslagen is zonder twijfel het grootste en meest zichtbare project vanuit de unit Labo. Niet alleen werd de lay-out van onze laboresultaten geoptimaliseerd en vereenvoudigd, ook de onderliggende businessprocessen werden waar nodig geoptimaliseerd. De succesvolle release van het nieuwe beproevingsverslag was begin 2016 een feit. Dit was ook het moment waarop we definitief afscheid konden nemen van de Cognos-rapporteringstool.

DATACENTER: OP EIGEN BENEN

Na een grondige studie en voorbereiding is in februari 2015 beslist om het beheer van ons datacenter volledig in eigen handen te nemen. Dit bracht een substantiële besparing met zich mee omdat

we de kost van de externe partij die hiervoor werd ingezet met 90% hebben kunnen reduceren.

SAFETY FIRST!

Databeveiliging is niet meer weg te denken uit ons dagelijks leven. Om te voldoen aan de nieuwe strenge Europese wetgeving inzake databeveiliging (GDPR – General Data Protection Regulation) hebben we ons datacenter uitgerust met een nieuwe firewall die zowel de toegang tot ons intern netwerk als onze webserver in de gaten houdt. Het beveiligingsniveau is ook opgetrokken voor al onze externe partijen die toegang hebben tot onze systemen.

VERBOUWEN EN IT

De verbouwingen in Torhout hebben ook een impact gehad op ons datacenter. Om meer ruimte beschikbaar te hebben voor de kantoren hebben we de ruimte waar al de netwerk- en telefoniekabels samenkomen samengevoegd met de computerraam. Dit was geen eenvoudige job maar met de hulp van de juiste krachten werd dit in een mum van tijd gerealiseerd.

SAMEN STERK

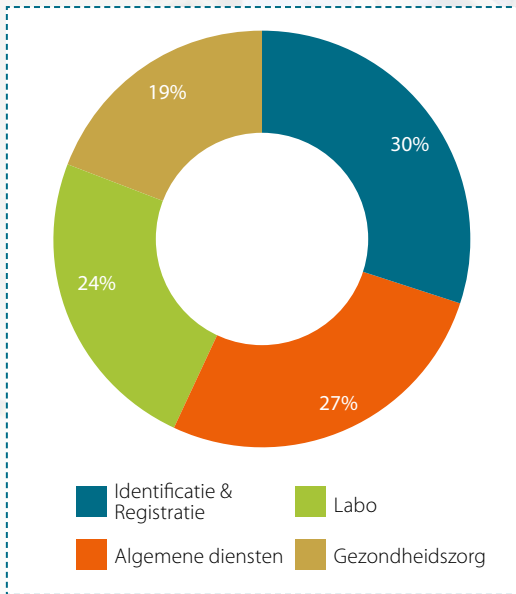
In het project dat de samenwerking tussen MCC en DGZ verder vorm moet geven is beslist om het datacenter van MCC te koppelen aan dat van DGZ met als gevolg dat de (digitale) samenwerking tussen de beide bedrijven een stuk vlotter zal kunnen verlopen. Dit deelproject is voorzien om afgerond te worden tegen half 2016.

Moet er nog hulp zijn?

Het in 2014 ingevoerde interne helpdesksysteem, FiXiT, is ondertussen verder uitgegroeid en wordt tot algemene tevredenheid DGZ-breed gebruikt. Onderstaande cijfers illustreren het succes van FiXiT.

Tickets per Unit

3.319

FiXiT tickets in 2015

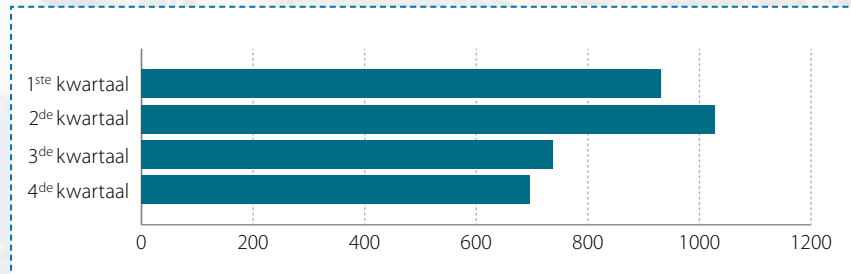

38,32 uur

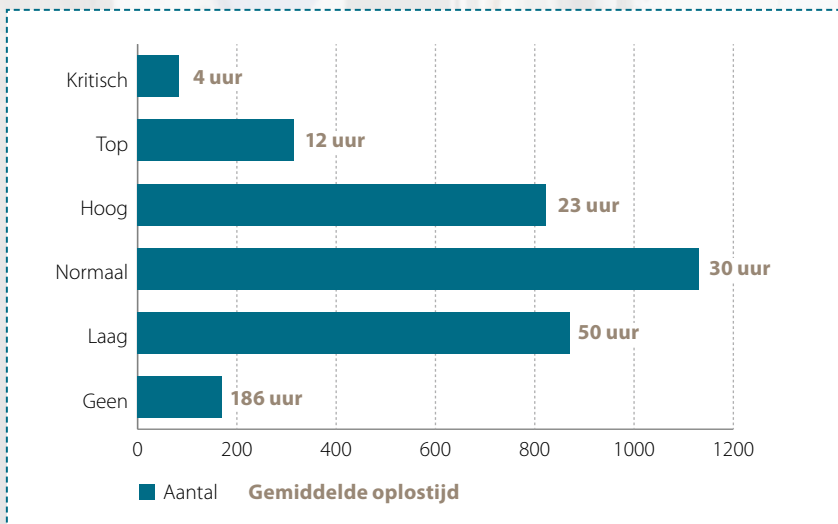

gemiddelde oplostijd

Aantal tickets per kwartaal

Aantal tickets per prioriteit met gemiddelde oplostijd in uren

Beproeversverslagen in een nieuw jasje

In 2016 zijn de rapporten met de laboresultaten volledig in een nieuw jasje gestoken. In de nieuwe lay-out worden de resultaten op een overzichtelijke en compacte manier weergegeven. We hebben hiermee invulling gegeven aan een grote klantenbehoefte die al enkele jaren op tafel lag.

Aan deze realisatie is heel wat voorbereiding voorafgegaan. Een van de eerste zaken die we duidelijk in beeld wilden krijgen was welke informatie essentieel is op een beproevingsverslag. Daarbij hielden we ook in het oog welke zaken er op het verslag moeten staan om aan onze ISO-norm te kunnen voldoen.

Daarna was het een grote uitdaging om deze informatie zo compact en overzichtelijk mogelijk op papier te krijgen. De complexiteit lag er daarbij vooral in dat er veel verschillende soorten analyses zijn, met elk hun eigen gekoppelde informatie en hun eigen weergave van de resultaten. Al deze verschillende analyses moeten in bijna alle mogelijke combinaties samen

op de rapporten kunnen komen, en automatisch op de juiste manier gegroepeerd en gebundeld worden.

We zijn er uiteindelijk in geslaagd om alle analyses te koppelen aan in totaal acht verschillende mogelijke 'lay-outs' die in elke mogelijke combinatie samen op hetzelfde beproevingsverslag geplaatst kunnen worden.

Om alle analyses aan deze acht lay-outs te kunnen koppelen heeft ook het labo op de werkvloer de nodige inspanningen geleverd. Waar nodig en mogelijk zijn processen generieker gemaakt en werd de onderliggende manier van registratie in het laboratoriuminformatiesysteem

soms aangepast. Ook technisch is er heel wat werk verricht om alle benodigde data op de juiste manier te structureren en te tonen op het beproevingsverslag.

Het resultaat mag er zijn. Het beproevingsverslag is veel leesbaarder en compacter geworden. En we kunnen het systeem ook nog eens met veel minder inspanning onderhouden, aanpassen en configureren.

Daarnaast bewijst het project ook hoe we door onze krachten te bundelen, over de units heen samen te werken, open te staan voor elkaars ideeën en elkaar te helpen, tot prachtige resultaten kunnen komen.

**Resultaten van serologische analyses (boven)
worden in een heel ander formaat weergegeven
dan de resultaten van bacteriologische analyses (onder)**

	Act. pleuropn. As (ELISA)	Influenza H1N1 As (HI)	Influenza H1N2 As (HI)	Influenza H3N2 As (HI)	Mycoplasma hyopneum. As (ELISA)
Staalnr.	Resultaat	Resultaat	Resultaat	Resultaat	Resultaat
(001)	POSITIEF	16	40	negatief	NEG S/P: 0,17
(002)	POSITIEF	8	40	negatief	NEG S/P: 0,13
(003)	POSITIEF	32	40	negatief	NEG S/P: 0,23
(004)	POSITIEF	8	80	20	NEG S/P: 0,13

Staalinfo	Materiaal	Anaërobe cultuur		Aërobe standaard cultuur	
		Resultaat		Resultaat	
(002) 2345 NESTJONG	Caecum (1)			Polybacterieel	
	Duodenum (1)	Clostridium sordellii	POS++		
	Lever (1)			Cultuur	neg

KWALITEIT

3 ISO-NORMEN

De voorbije jaren zijn er bij DGZ grote inspanningen geleverd om de verschillende processen in kaart te brengen en deze in procedures en instructies te gieten. Deze inspanningen werden beloond, want ook in 2015 waren de externe audits bijzonder gunstig.

DGZ bezit drie ISO-certificaten: ISO 9001 voor de unit IR, ISO 17025 voor de unit Labo en sinds 24 november 2014 ook ISO 14001. Onze kwaliteitsmanagementsystemen helpen ons bij het bereiken van de bedrijfsdoelstellingen, het identificeren van potentiële verbeterpunten op de werkvloer en om de klantentevredenheid hoog te houden.

De afgelopen jaren is er verder vooruitgang geboekt op het vlak van kwaliteit en milieu, en zijn de managementsystemen stabiel geworden. Het kwaliteitsniveau is vandaag hoog en het is de bedoeling om dit hoge niveau te bewaken en te borgen. We streven naar een optimale kwaliteit voor alle activiteiten in alle afdelingen en diensten van DGZ.

De externe audits zijn een middel om de vinger aan de pols te houden en naar aanleiding van de bevindingen die voortvloeien uit deze audits worden er een aantal verbeterpunten gedefinieerd. Daarnaast zijn er ook geregeld interne audits door de medewerkers zelf en grijpen we vanuit de dagelijkse praktijk verbeteropportunities aan om zo de bedrijfsvoering continu te verbeteren en de kwaliteitsmanagementsystemen verder te verfijnen

ISO 14001 OOG VOOR HET MILIEU

In november 2014 behaalde DGZ, na een intense voorbereidingsperiode, het ISO 14001-certificaat. ISO 14001 is de internationale standaard op het gebied van milieumanagement.

Het milieuzorgsysteem volgens de ISO 14001-norm geeft ons een objectieve maatstaf om alle aspecten van onze milieuzorg en -risicobeheersing strak door te trekken naar de dagelijkse operationele werking. De milieurisicoanalyse dient hiervoor als basis.

Op 24 en 25 juni 2015 heeft Lloyds op de sites in Torhout en Lier een eerste toezichtsaudit uitgevoerd. Tijdens deze audit kon de auditor vaststellen dat we de voorbije 9 maanden een flinke vooruitgang geboekt hebben op vlak van milieu en dat we het gecertificeerde managementsysteem efficiënt toepassen.

ISO 9001 "HEEL GOED OP ALLE FRONTEN"

De scope van het managementsysteem ISO 9001 luidt 'Het beheer van documenten en materialen voor de identificatie en registratie van nutsdieren, zoals bedoeld in de Dierengezondheidswet van 24 maart 1987'.

De overheid en onze klanten hechten een steeds groter belang aan een ISO-certificering. Met de ISO 9001-certificering maakt DGZ duidelijk dat het klanttevredenheid hoog in het vaandel heeft staan, dat onze dienstverlening voldoet aan alle wettelijke eisen en dat onze medewerkers de processen beheersen die dit met zich meebrengt.

Op 16 juni werd, in het kader van de derde ISO 9001-certificatiecyclus, een eerste toezichtsaudit uitgevoerd: de unit Identificatie & Registratie werd gedurende een dag geauditeerd en de focus hierbij lag op het nieuwe KB I&R varken.

De auditor was lovend over onze benadering van de procesbewaking en was van oordeel dat de procesvoering en organisatie binnen de unit op een kwaliteitsvolle en klantgerichte manier verlopen. Bovendien bleek de unit goed vertrouwd met de diverse schemaeisen. Dit is zichtbaar via de verschillende manieren waarop we de processen meten, bewaken en aantoonbaar maken. Conclusie van de externe auditor op het eind van de dag was: "heel goed op alle fronten".

Accreditaties en erkenningen in het laboratorium

**ISO 17025
LABORATORIUM BREIDT
SCOPE VERDER UIT**

Sinds 2001 zijn de laboratoria van DGZ geaccrediteerd volgens de ISO 17025-normering. Van 24 tot 27 maart verkeerde de unit Laboratorium in de hoogste staat van paraatheid. Reden hiervoor was de BELAC-audit met het oog op het behoud van het ISO 17025-certificaat. Op 24 en 25 maart kwamen de analytische en administratieve afdelingen aan bod, terwijl op 27 maart het kwaliteits-systeem zelf onder de loep genomen werd. Globaal hebben de auditoren onze laboratoriumwerking positief beoordeeld. Van deze audit hebben we ook gebruik gemaakt om de scope uit te breiden met twee analyses:

- De bacteriologische isolatie van *Salmonella Pullorum* en *Salmonella Gallinarum* bij pluimvee uit orgaan-pool van lever, milt en ovarium (SOP/BAC/ANA/14);
- De bepaling van nitraat en nitriet in drink-, put-, boorput- en oppervlaktewater met discreet analyser (SOP/AGD/ANA/02).

Instelling

EN-ISO17025

151-TEST

Erkenning

DGZ is door Belac erkend voor:

- analyses en monsternames van dierlijke vloeistoffen en weefsels
- analyses en monsternames van water

Meer info over de scope vindt u op de website van DGZ: www.dgz.be/erkenningen

**Federaal Agentschap
voor de Veiligheid
van de Voedsketen**

De erkenning door het FAVV (sinds 2009) heeft betrekking op de analyses waarvoor het laboratorium geaccrediteerd is door Belac.

De lijst van erkende laboratoria en erkende analyses vindt u op de website van het FAVV: www.afsca.be/laboratoria/erkendelaboratoria/algemeenheden/lijst.asp

**PRODUCTSCHAP
Pluimvee
& Eieren**

DGZ is een PPE-erkende HoSoWo-instantie/laboratorium in het kader van onderstaande activiteiten:

- staalname hygiënogram
- staalname swabonderzoek
- staalname mestonderzoek
- analyse hygiënogram
- *Salmonella*-detectie
- *Campylobacter*-detectie

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

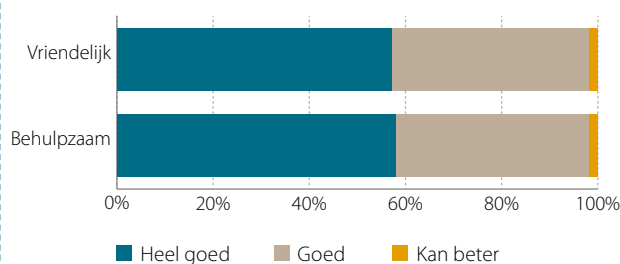

DGZ is erkend door VLM voor de bemonstering en analyses in het kader van het mestdecreet.

Hoe tevreden zijn de klanten?

In 2014-2015 heeft DGZ een klantentevredenheidsonderzoek uitgevoerd. Verschillende kanalen werden hiertoe gebruikt: telefonische contacten (201), bedrijfsbezoeken (9), e-mail (97) en loketbezoeken (23). Alles samen hebben 330 klanten een enquête beantwoord. De resultaten waren positief: 98% van de klanten beoordeelde de vriendelijkheid en de behulpzaamheid van de DGZ-medewerker met wie ze contact hadden als goed tot heel goed. 95% van de klanten vond ook dat ze goed tot zeer goed geholpen waren nadat zij contact opgenomen hadden met DGZ.

Hoe heeft u de medewerker ervaren?

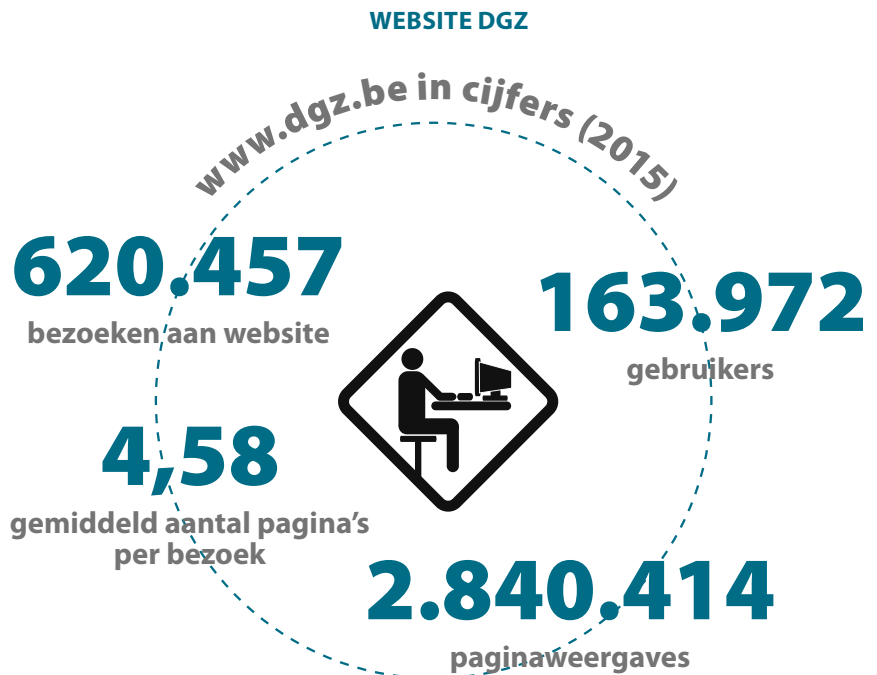
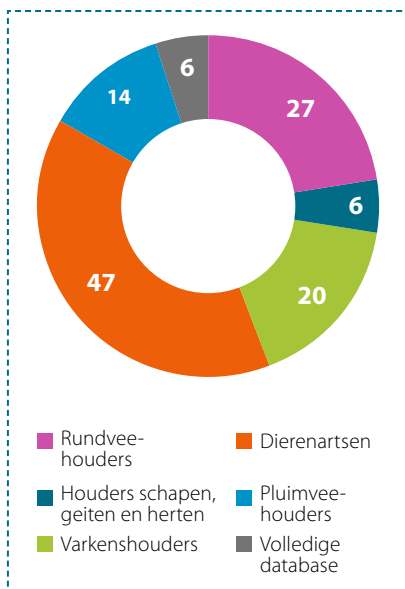
COMMUNICATIE

Informereren van veehouders en dierenartsen... Dat is één van de kerntaken van DGZ. De belangrijkste communicatiekanalen vandaag zijn digitale kanalen, met name de website en daaraan gekoppeld de elektronische nieuwsbrieven. Daarnaast maakt DGZ dankbaar gebruik van de vakpers, voordrachten en beurzen om de informatie-uitwisseling met veehouders en dierenartsen verder te optimaliseren.

ELEKTRONISCHE NIEUWSBRIEVEN

Vrijwel wekelijks informeert DGZ de dierenartsen en veehouders uit zijn database (met vandaag al bijna 27.000 records) – via elektronische nieuwsbrieven. In 2015 hebben we alles samen 120 nieuwsbrieven verstuurd. Gemiddeld 35 à 40 procent van de geadresseerden opent deze nieuwsbrieven met pieken tot bijna 50%.

Verdeling aantal nieuwsbrieven verstuurd in 2015 volgens doelgroep

PERSBERICHTEN

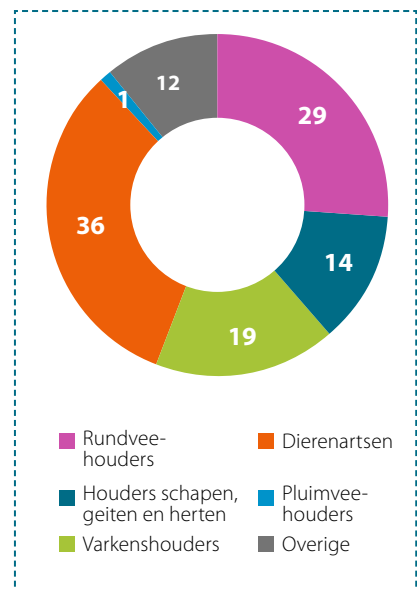
Verder blijft DGZ de veehouders en dierenartsen ook informatie verschaffen via de vakbladen en nieuwssites voor veehouders en dierenartsen. In 2015 heeft DGZ 42 persberichten en artikels ter beschikking gesteld van de vakpers.

kregen we niet minder dan 4.000 geïnteresseerden over de vloer. Dit hoge bezoekersaantal viel grotendeels te verklaren door het op dat moment net gestarte BVD-programma.

VOORDRACHTEN

Ook voordrachten blijven een prima kanaal om veehouders en dierenartsen toelichting te geven bij allerlei programma's en projecten. De medewerkers van DGZ (dierenartsen en andere) zijn dan ook geregeld te vinden op informatiesessies, georganiseerd door DGZ zelf of op uitnodiging van allerlei partnerorganisaties. In 2015 had DGZ sprekers op 111 voordrachten.

Verdeling voordrachten volgens doelgroep

BEURZEN

2015 was een druk beursjaar. In januari had DGZ een stand op Agriflanders, in september op de Werktuigendagen en in december op Agribex. Op Agriflanders

Agriflanders

Op Agriflanders vonden bijna 4.000 bezoekers hun weg naar de stand van DGZ.

Tijdens een persmoment op vrijdag 16 januari gaven Boerenbond, ABS en DGZ samen toelichting rond het belang van het BVD-programma voor de sector en de rol die de landbouworganisaties gespeeld hebben in het tot stand komen ervan.

Op de foto (vlnr): **Jozefien Callens**, dierenarts DGZ; **Marcel Heylen**, voorzitter raad van bestuur DGZ; **Koen Mintiens**, diergeneeskundig adviseur Boerenbond; **Peter De Swaef**, adviseur diergezondheid ABS

Agribex

Agribex vormde een ideale gelegenheid om de samenwerking tussen alle betrokken partijen met als doel dierziekten onder de knoet te krijgen, in de kijker te zetten. Dit gebeurde tijdens een persmoment op 8 december, waarop tal van prominenten aanwezig waren.

Op de foto (vlnr): **Franky Annys**, ondervoorzitter raad van bestuur DGZ; **Marcel Heylen**, voorzitter raad van bestuur DGZ; **Jean-François Heymans**, Adjunct-Kabinetdirecteur minister van Landbouw; **Peter De Swaef**, adviseur diergezondheid ABS; **Kristine Ceulemans**, dierenarts attaché bij FOD Volksgezondheid; **Erik Mijten**, directeur Studiedienst Boerenbond; **Herman Deschuytere**, unitmanager Gezondheidszorg DGZ; **Herman Diricks**, gedelegeerd bestuurder van het Voedselagentschap; **Denis Volckaert**, directeur DGZ

BIJLAGEN

ORGANISATIESTRUCTUUR

DGZ is een vzw die bestuurd wordt door een raad van bestuur die bestaat uit 15 veehouders. Deze veehouders vertegenwoordigen de drie hoofdsectoren, namelijk herkauwers, varkens en pluimvee, en zijn allen actief in de Vlaamse regio.

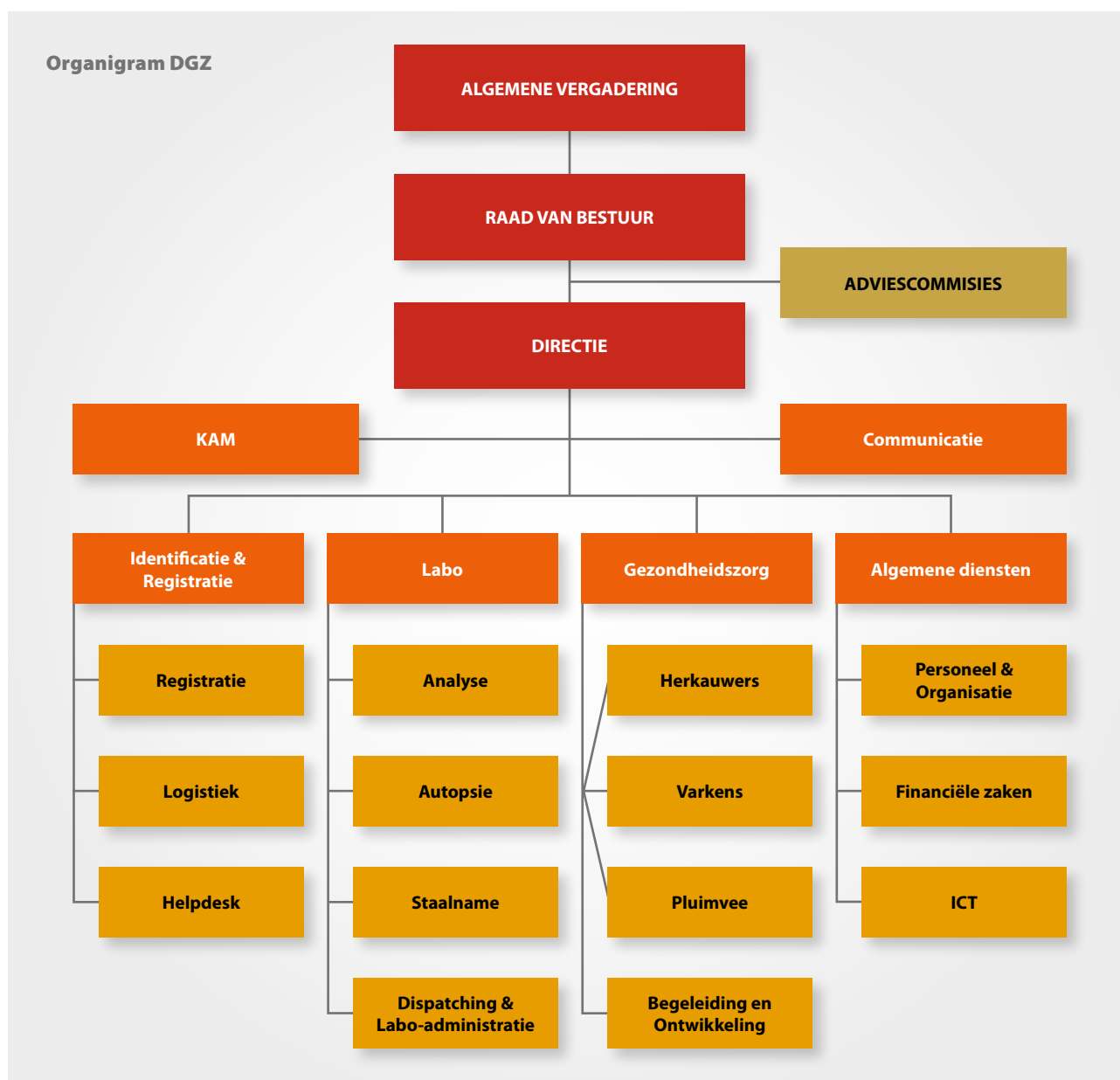
De algemene vergadering telt 50 actieve veehouders, die eveneens deze drie sectoren vertegenwoordigen. Ze vergadert

minstens tweemaal per jaar: eenmaal in januari met bespreking van het door de raad van bestuur voorgestelde ondernemingsplan voor het pas gestarte werkjaar, en een tweede maal in mei met een terugblik op het voorbije werkjaar.

De dagelijkse leiding van DGZ is in handen van de directeur en de drie unitmanagers, respectievelijk verantwoordelijk voor de units Algemene Diensten,

Identificatie en Registratie, Laboratorium en Gezondheidszorg.

De organisatiestructuur is in de loop van 2015 beperkt gewijzigd. De unit Gezondheidszorg werd enigszins herschikt met een buitendienst, die instaat voor dienstverlening op regionaal niveau, en een binnendienst, die de naam Gezondheidszorg, Begeleiding en Ontwikkeling (GBO) meekreeg.

RAAD VAN BESTUUR EN DAGELIJKS BESTUUR

De raad van bestuur heeft in 2015 zeven keer vergaderd. Het dagelijks bestuur bereidde telkens de bestuursvergaderingen voor. Daarbij ging bijzondere aandacht naar volgende onderwerpen:

- het financieel beleid, met o.a. de resultatenrekeningen van 2014 en de opvolging van de jaarrekeningen 2015;
- het opvolgen van het personeelsbeleid;
- het opvolgen van de overeenkomsten met de overheid (FAVV en FOD Volksgezondheid) en de projecten in samenwerking met diverse externe partijen;
- de besparingsopdrachten voortvloeiend uit de federaal opgelegde budgettaire beperkingen;
- de ontwerpen van de KB's BVD, IBR en Retributies voor de identificatie en registratie voor de varkenssector en de pluimveesector, alsook het dossier aangaande antibioticaregistratie;
- de voorbereiding van de twee algemene vergaderingen, inclusief de bestuurlijke verkiezingen;
- het opvolgen van de werking van de drie adviescommissies en de ontwikkelingen binnen de verschillende programma's, waaronder BVD, paratuberculose, IBR, abortusprotocol, aankoopprotocol, ademhalingsprotocol, *Salmonella*, biggenmonitor en Veepeler Rund en Varken;
- het huisvestingsdossier, met o.a. de bouw- en verbouwingswerkzaamheden in Torhout en de verbouwplannen in Lier;
- de samenwerking met partner MCC-Vlaanderen;
- de bestuurlijke vertegenwoordiging bij derde organisaties;
- de lopende juridische dossiers;
- diverse klantensignalen;
- diverse aspecten in het kader van 'deugdelijk besturen';
- het opvolgen van de kwaliteitsdossiers door middel van de resultaten van de diverse audits;
- het opvolgen van de voortgang in en de implementatie van het ondernemingsplan 2015 en de verschillende jaarplannen;
- de meerjarenbegroting en het meerjarenbeleidsplan 2016-2018.

Leden raad van bestuur:

(samenstelling eind 2015)

- Marcel Heylen, voorzitter, rundveehouder, Geel
- Franky Annys, ondervoorzitter, varkenshouder, Slijpe
- Paul Cerpentier, varkenshouder, Stekene
- Rik Claeys, lid dagelijks bestuur, varkenshouder, Leffinge
- Chantal De Stoop, rundveehoudster, Machelen-Zulte
- Marnix De Zutter, lid dagelijks bestuur, rundveehouder, Sint-Jan-in-Eremo
- Filip Huysman, pluimveehouder, Evergem
- Raf Jonckers, rundveehouder, Wommersom
- Tom Mertens, varkenshouder, Meer
- Lieven Ryckewaert, rundveehouder, Harelbeke
- Frans Smets, lid dagelijks bestuur, pluimveehouder, Kasterlee
- Hilde Uleyn, rundveehoudster, Hooglede
- Luc Van Biesen, varkenshouder, Lebbeke
- Kees van den Hout, rundveehouder, Neeroeteren
- Marc Van Thournout, pluimveehouder, Pittem

ALGEMENE VERGADERING

De algemene vergadering bestaat uit de leden van de raad van bestuur aangevuld met:
(samenstelling eind 2015)

- François Achten, rundveehouder, Neerpelt
- Jan Adriaensen, rundveehouder, Rijkevorsel
- Luc Ally, pluimveehouder, Deinze
- Benedicte Baeken, rundveehoudster, Kortenaeken
- Lut Bellegeer, rundveehoudster, Lo-Reninge
- Roger Boonen, rundveehouder, Meerhout
- Nic Cattebeke, rundveehouder, Heule
- Marc Cocquyt, rundveehouder, Pittem
- André D'Eer, rundveehouder, Kruibeke
- André De Busschop, rundveehouder, Bilzen
- Carla De Schryvere, varkenshoudster, Koekelare
- Chris De Vlieger, varkenshouder, Lovendegem
- Marc Derynck, pluimveehouder, Eernegem
- Dirk Févery, varkenshouder, Uitkerke
- Kris Gios, varkenshouder, Herenthout
- Etienne Hamerlinck, rundveehouder, Evergem
- Geert Laureys, pluimveehouder Lokeren
- Robert Lietaer, rundveehouder, Maarkedal
- Laurens Melis, varkenshouder, Veurne
- Ludo Merckx, varkenshouder, Tienen
- Stefaan Moens, rundveehouder, Lebbeke
- Pieter Obin, rundveehouder, Oudekapelle
- Rik Persyn, rundveehouder, Wingene
- Dirk Segers, pluimveehouder, Arendonk
- Geert Seynaeve, varkenshouder, Ichtegem
- Kris Van de Perre, kalverhouder, Kasterlee
- Rita Van Den Bossche-Mathijs, rundveehoudster, Kaprijke
- Dominique Van Den Keybus, rundveehouder, Halle
- Erna Van Olmen, kalverhoudster, Vorselaar
- Bart Vander Linden, rundveehouder, Horebeke
- Bart Vergote, varkenshouder, Zedelgem
- Marc Verhegghe, rundveehouder, Watervliet
- Guy Verhelst, pluimveehouder, Sint-Denijs
- Thierry Vermeire, rundveehouder, Vlissegem

Raad van bestuur

Vooraan vlnr:

Rik Claeys, Chantal De Stoop, Hilde Uleyn, Marcel Heylen,
Franky Annys, Marnix De Zutter, Luc Vanstraelen

Achteraan vlnr:

Denis Volckaert, Tom Mertens, Filip Huysman, Paul Cerpentier,
Luc Van Biesen, Lieven Ryckewaert, Marc Van Thournout,
Kees van den Hout, Raf Jonckers, Frans Smets

ADVIESCOMMISSIES

(samenstelling eind 2015)

Adviescommissie pluimvee

- Luc Ally, Deinze
- Marleen Aneca, Eernegem
- Danny Coulier, Alveringem
- Koen De Cock, Baaigem
- Nick De Smet, Pittem
- Anita Gagelmans, Wuustwezel
- Filip Ghekiere, Wevelgem
- Ivan Haeck, Wingene
- Filip Huysman, Evergem
- Johan Kimpe, Langemark
- Geert Laureys, Lokeren
- Dirk Segers, Arendonk
- Frans Smets, Kasterlee
- Eric Van Meervenue, Merchtem
- Herman Van Oeckel, Kasterlee
- Guy Verhelst, Sint-Denijs

Technisch adviseurs

- Karolien Langendries, Sint-Denijs
- Geert Van Den Abeele, Geel
- Wouter Wytinck, Leuven

Adviescommissie herkauwers

- Karolien Adriaensen, Retie
- Eric Boussery, Kemmel
- Nic Cattebeke, Heule
- Els De Cock, Stekene
- Raphael De Paepe, Issegem
- Luc De Vylder, Lokeren
- Geert Declercq, Oostkamp
- Anita Haest, Brecht
- Luc Huybrechts, Oud-Turnhout
- Karen Lievens, Welle
- Luc Poppe, Wachtebeke
- Lieven Ryckewaert, Harelbeke
- An Stevens, Kleine-Brogel
- Jan Van Crombrugge, Kasterlee
- Kees van den Hout, Neeroeteren
- Tom Van Nespén, Vrasene
- Erna Van Olmen, Vorselaar
- Rianne van Tilburg, Brecht
- Lydie Wuyts, Herent

Technisch adviseurs

- Danny Coomans, Geel
- Peter De Swaef, Roeselare
- Eddy Defruyt, Leke
- Koen Lommelen, Lier
- Koen Mintiens, Leuven
- Guy Vandepoel, Leuven
- Peter Vercauteren, Oosterzele

Adviescommissie varkens

- Paul Cerpentier, Stekene
- Paul Claerhout, Wielsbeke
- Domien Cornette, Poperinge
- Carla De Schryvere, Koekelare
- Kris Gios, Herenthout
- Neel Gorssen, Bocholt
- Tom Mertens, Meer
- Luc Van Biesen, Lebbeke
- Franky Van De Vijver, Beervelde
- Geert Van Wonterghem, Deerlijk
- Franky Vanroose, Koekelare
- Bart Vergote, Zedelgem
- Linda Wallyn, Ardooie

Technisch adviseurs

- Peter De Swaef, Roeselare
- Koen Mintiens, Leuven

MANAGEMENTTEAM

Leden van het managementteam

- Denis Volckaert, directeur
- Herman Deschuytere,
unitmanager Gezondheidszorg
- Veerle Ryckaert, unitmanager
Identificatie & Registratie
- Mia Vanrobaeys, unitmanager
Laboratorium

OVERZICHT SUBOVEREENKOMSTEN FAVV

SO	Titel	Omschrijving taken
1	Toezicht en diagnostiek van aangifteplichtige ziekten bij landbouwhuisdieren	Het organiseren en uitbaten, van minstens één operationeel centrum en een tweede stand-by, voor preventie en diergeneeskundige diagnostiek; op basis van het uitvoeren van autopsies op landbouwhuisdieren, het stellen van een differentiële diagnose en het onderzoek naar de oorzaken van abortus bij runderen en kleine herkauwers.
2	Gerichte bewaking voor ziekten bij nutsdieren in het kader van screening en officiële programma's	Het deelnemen aan bestrijdings- en bewakingsprogramma's voor runderen, varkens, pluimvee, kleine herkauwers en paarden.
3	Diergeneeskundige begeleiding verbonden aan het toezicht op de ziekten bij landbouwhuisdieren waarvoor het FAVV bevoegd is	Ondersteunende activiteiten in het kader van het toezicht op de ziekten bij landbouwhuisdieren waar het FAVV bevoegd voor is.
4	Gezondheidsadministratie	Verantwoordelijkheden en werkzaamheden voor wat betreft de gezondheidsadministratie voor dierziekten die tot de bevoegdheid van het FAVV behoren o.a. in het kader van brucellose/leukose, tuberculose, wintercampagne, moederdieren, legpluimvee, beheer van statuten, bewakingsprogramma's, etc.
5	Prestatielijsten van de bedrijfsdierenartsen en betaling van de assistenten voor de bijenteelt	Verantwoordelijkheden en taken van de verenigingen voor wat betreft de opmaak van de prestatelijsten voor de bedrijfsdierenartsen en de betaling van de assistenten voor de bijenteelt
6	Crisisactiviteiten	Werkzaamheden in het kader van het incidentenbeheer van het FAVV. De effectief uit te voeren taken, en waar nodig de benodigde aankopen van materiaal en infrastructuur en de aanwerving van bijkomend personeel, worden in detail geregeld bij aanvang van elk incident.
7	Bijwerken van de gegevens in BOOD	Verzekeren van de link tussen de databanken BOOD en Sanitel: BOOD is de databank van alle operatoren, Sanitel betreft alleen de veehouderij.
8	Gebruik van de Sanitelgegevens	Beheren van de zogenaamde synchronisatiedatabase (= een kopie van de Saniteldatabase).
9	Identificatie en registratie van dieren en Sanitel	Het beheer van de gegevens met betrekking tot de identificatie en registratie van de dieren, de beslagen, de veehouders en de veehouderijen in Sanitel, zoals vastgelegd in de regelgeving ter zake.

OVERZICHT PUBLICATIES 2015

ARTIKELS IN INTERNATIONALE TIJDSCHRIFTEN

- Callens B, Faes C, Maes D, Catry B, Boyen F, Francoys D, **de Jong E**, Haesebrouck F, Dewulf J. Presence of antimicrobial resistance and antimicrobial use in sows are risk factors for antimicrobial resistance in their offspring. *Microbial drug resistance*, 4 februari 2015, vol 21, 50-58
- Matthijnsens J, Ons E, De Coster S, Conciecao-Neto N, **Gryspeerd A**, Van Ranst M, Raue R. Molecular characterization of equine rotaviruses isolated in Europe in 2013: Implications for vaccination. *Veterinary Microbiology*, 23 maart 2015, vol 176, 179-185
- Poskin A, Méroc E, Behaeghel I, Riocreux F, Couche M, **Van Loo H**, **Bertels G**, Delooz L, Quinet C, Dispas M, Van der Stede Y. Schmallenberg Virus in Belgium: Estimation of Impact in Cattle and Sheep Herds. *Transboundary and Emerging Diseases*, april 2015, online
- Roelandt S, Van Der Stede Y, Czaplicki G, **Van Loo H**, **Van Driessche E**, Dewulf J, Hooyberghe J, Faes C. Serological diagnosis of bovine neosporosis: a Bayesian evaluation of two antibody ELISA tests for in vivo diagnosis in purchased and abortion cattle. *Veterinary Record*, 6 juni 2015, vol 176, 598

PAPERS IN ABSTRACTS EN PROCEEDINGS VAN WETENSCHAPPELIJKE CONGRESSEN

- **Brossé C**, Meroc E, **Vandersmissen T**, Vanderstede Y. *Salmonella* on Belgian breeding and rearing farms. *Safepork*, 7-10 september 2015, Porto, Portugal
- **Brossé C**, Peeters L, **Van Praet W**, **Pierré E**, **Vandenbroucke V**, Boyen F, Pasmans F, Dewulf J, Maes D. Evolution of antimicrobial resistance of *Salmonella* isolates from pigs in Belgium. *Safepork*, 7-10 september 2015, Porto, Portugal
- **Brossé C**, **Vandersmissen T**, **de Jong E**, Verheghe M, Rasschaert G. MRSA on Belgian mixed species farms. *Safepork*, 7-10 september 2015, Porto, Portugal
- De Herdt P, **Vanrobaeys M**. Nematode infestations in broiler breeder chickens in Belgium. *Proceedings XIX International Congress of the World Veterinary Poultry Association*, 7-11 september 2015, Cape Town, Zuid-Afrika, 1022-1026.
- **de Jong E**, **Van Praet W**, Van Poucke S, **Vandersmissen T**. Age of PRRSV infection in commercial Belgian farrow-to-finish herds. *European Symposium of Porcine Health Management (ESPM)*, 22-24 april 2015, Nantes, Frankrijk
- Michiels T, Welby S, **Aerts V**, Bouasla L, **Vanrobaeys M**, Butaye P. Outbreak of *Mycoplasma Gallisepticum* in broiler breeder holdings in Belgium. *XIX Congress of the World Veterinary Poultry Association*, 7-11 september 2015, Cape Town, Zuid-Afrika
- **Ribbens S**, **Callens J**, **Van Praet W**, **Van Schoubroeck L**. Reconstructing BVDV infection in Northern-Belgium using network analysis. *Annual Meeting of the Society of Veterinary Epidemiology and Preventive Medicine*, 25-27 maart 2015, Gent, België
- **Ribbens S**, **Callens J**, **Van Praet W**, **Van Schoubroeck L**. Reconstructing BVDV infection in Northern-Belgium using network analysis. *Symposium de l'AESA (L'Association d'Epidémiologie et de Santé Animale)*, 12 juni 2015, Luik, België
- Vangroenweghe F, Coppe P, **Vandenbroucke V**, **Van Driessche E**, Luppi A. Diagnostic options for *Escherichia coli* associated with post-weaning diarrhea: when to use what test? *Evidence-based Veterinary Medicine (EBVM): Epidemiologie in dienst van de Praktijk*, 30 oktober 2015, Gent, België (posterpresentatie)
- Vangroenweghe F, **Vandenbroucke V**, **Van Driessche E**, Luppi A. Prevalence of virulence factors of *Escherichia coli* isolated from piglets with post-weaning diarrhea. *Evidence-based Veterinary Medicine (EBVM): Epidemiologie in dienst van de Praktijk*, 30 oktober 2015, Gent, België (posterpresentatie)

ARTIKELS IN ANDERE TIJDSCHRIFTEN

- **Aerts V**. Nieuw project focust op totaalaanpak bloedluizen. *Management & Techniek*, 4 december 2015, 6-7
- **Brossé C**. Bescherm uw bedrijf tegen PED. *Drietandmagazine*, 23 januari 2015, 12
- **Brossé C**. Vermoeden van PED op uw bedrijf? Wat kan u doen? *Drietandmagazine*, 30 januari 2015, 14-15
- **Brossé C**. Bescherm je bedrijf tegen PED. *Boer & Tuinder*, 30 januari 2015, 11
- **Brossé C**. Opgelet voor PED! *Varkensbedrijf*, februari 2015, 18-19
- **Brossé C**. PED voor het eerst gedetecteerd in België. *Vlaamse Dierenartsenvereniging*, februari 2015, 55
- **Brossé C**. Hoe verspreiding van PED op het bedrijf voorkomen? *Landbouwleven*, 6 februari 2015, 22
- **Brossé C**. Hou PED buiten de stal met goede bioveiligheid. *Landbouwleven*, 6 februari 2015, 20-21
- **Brossé C**. PED voor het eerst gedetecteerd in België. *Drietandmagazine*, 6 februari 2015, 17
- **Brossé C**. Hoe handelen bij PED op je bedrijf? *Boer & Tuinder*, 6 februari 2015, 21
- **Brossé C**. Un cas de diarrhée épidémique porcine en Belgique. *Arsia infos*, maart 2015, 2-3
- **Brossé C**. Resultaten pilootproject *Salmonella*. *Management & Techniek*, 27 maart 2015, 26-28
- **Brossé C**. Bestrijdingsprogramma *Salmonella* bij varkens stopt. *Landbouwleven*, 17 april 2015, 19
- **Brossé C**. Bestrijdingsprogramma *Salmonella* bij varkens wordt stopgezet. *Drietandmagazine*, 17 april 2015, 15
- **Brossé C**. Zorg voor een goede interne bioveiligheid en vermijd spreiding van paratbc binnen uw bedrijf. *Drietandmagazine*, 22 mei 2015, 16
- **Brossé C**. Goede interne bioveiligheid vermijdt spreiding van paratbc binnen bedrijf. *Landbouwleven*, 22 mei 2015, 18
- **Brossé C**. Goede bioveiligheid voorkomt Para-tbc. *Boer & Tuinder*, 29 mei 2015, 10

- **Brossé C.** Grootschalige PED-uitbraak blijft uit. *Boer & Tuinder*, 19 juni 2015, 20
- **Brossé C.** Neem deel aan *Salmonella* vaccinatiestudie. *Landbouwleven*, 9 oktober 2015, 20
- **Brossé C.** Doe jij mee aan de *Salmonella*-vaccinatiestudie? *Boer & Tuinder*, 9 oktober 2015, 8
- **De Bleecker K.** BVD-Programma (VIII). Wat zijn de belangrijkste punten uit fase 1? *Landbouwleven*, 2 januari 2015, 20
- **De Bleecker K.** Het BVD-bestrijdingsprogramma is gestart. Scoren doen we samen! *Drietandmagazine*, 16 januari 2015, 14-15
- **De Bleecker K.** Wat te doen met onderzoeksresultaten paratbc. *Landbouwleven*, 30 januari 2015, 14-16
- **De Bleecker K.** Bioveiligheid verbeteren. Inzetten op voorkomen paratbc. *Landbouwleven*, 30 januari 2015, 15
- **De Bleecker K.** Stappen in het para-tbc-programma. *Boer & Tuinder*, 30 januari 2015, 12
- **De Bleecker K.** Onderzoeksresultaten paratbc: hoe kan ik ermee omgaan en welke acties kan ik nemen? *Drietandmagazine*, 30 januari 2015, 18-19
- **De Bleecker K.** Paratbc bestrijden = deelnemen aan het programma + bioveiligheid. *Drietandmagazine*, 30 januari 2015, 19
- **De Bleecker K.** Hoe ver staan we na 1 maand officiële BVD-bestrijding? *Landbouwleven*, 20 februari 2015, 3
- **De Bleecker K.** Een maand officiële BVD-bestrijding. *Boer & Tuinder*, 20 februari 2015, 10
- **De Bleecker K.** Hoe ver staan we na 1 maand officiële BVD-bestrijding? *Drietandmagazine*, 27 februari 2015, 25
- **De Bleecker K.** BVD-bestrijding: stand van zaken. *Melkveebedrijf*, maart 2015, 5
- **De Bleecker K.** Het aankoopprotocol blijft een uiterst belangrijke tool voor de rundveehouder. *Drietandmagazine*, 6 maart 2015, 16-19
- **De Bleecker K.** BVD en bioveiligheid: nog volop ruimte voor verbetering op onze rundveebedrijven. *Drietandmagazine*, 6 maart 2015, 15
- **De Bleecker K.** Bioveiligheid op rundveebedrijven kan beter. *Boer & Tuinder*, 13 maart 2015, 29
- **De Bleecker K.** Aankoopprotocol nuttig instrument om insleep van dierziekten via aankopen te vermijden. *Landbouwleven*, 13 maart 2015, 24-25
- **De Bleecker K.** Aankoopprotocol blijft belangrijke tool. *Management & Techniek*, 27 maart 2015, 18-19
- **de Jong E.** Infectie PRRSv vooral op einde van batterijperiode. *Varkensbedrijf*, februari 2015, 32-33.
- **DGZ.** BVD en bioveiligheid: nog volop ruimte voor verbetering op onze rundveebedrijven. *Landbouwleven*, 6 maart 2015, 24
- **DGZ.** Sanitaire actualiteiten. *Boer & Tuinder*, 20 maart 2015, 7
- **DGZ.** Ruim 50% van alle Vlaamse runderen heeft IPI-vrij statuut. *Landbouwleven*, 26 juni 2015, 2
- **DGZ.** BVD-bestrijding op kruissnelheid. *Boer & Tuinder*, 26 juni 2016, 9
- **DGZ.** Op 1 juli stopt terugbetaling postzegelkosten voor verzending BVD-oorweefselstalen. *Drietandmagazine*, 26 juni 2015, 17
- **DGZ.** Helft Vlaamse runderen heeft al gunstig BVD-statuuut. *Melkveebedrijf*, juli 2015, 39
- **DGZ.** BVD-onderzoek en opsporing van *Salmonella*. *Boer & Tuinder*, 3 juli 2015, 21
- **DGZ.** IBR-bestrijding in Vlaanderen – Deel 1. Binnenkort start een nieuwe fase. *Boer & Tuinder*, 2 oktober 2015, 28
- **DGZ.** Waar staan we met IBR-bestrijding in Vlaanderen? Een nieuwe fase start binnenkort. *Drietandmagazine*, 2 oktober 2015, 14-15
- **DGZ.** Stand van zaken para-tbc-programma. *Boer & Tuinder*, 9 oktober 2015, 7
- **DGZ.** IBR-stappenplan start in 2016. *Boer & Tuinder*, 9 oktober 2015, 14
- **DGZ.** Het IBR-stappenplan van Agrofront gaat van start in 2016. *Drietandmagazine*, 9 oktober 2015, 10
- **DGZ.** Het IBR-stappenplan van Agrofront gaat van start in 2016. *Landbouwleven*, 9 oktober 2015, 13
- **DGZ.** Waarom IBR bestrijden? *Boer & Tuinder*, 16 oktober 2015, 22
- **DGZ.** Waarom IBR bestrijden? *Drietandmagazine*, 16 oktober 2015, 20
- **DGZ.** Waarom IBR bestrijden? *Landbouwleven*, 16 oktober 2015, 15-16
- **DGZ.** Doorgroeien naar IBR-vrije status. *Boer & Tuinder*, 23 oktober 2015, 29
- **DGZ.** I2-opvolgingstest helpt u door te groeien naar IBR-vrij statuut. *Drietandmagazine*, 23 oktober 2015, 10
- **DGZ.** I2-opvolgingstest helpt u door te groeien naar IBR-vrij statuut. *Landbouwleven*, 23 oktober 2015, 10
- **DGZ.** Doelbewust werken aan IBR. *Boer & Tuinder*, 30 oktober 2015, 22
- **DGZ.** Doelbewust werk maken van IBR. *Drietandmagazine*, 30 oktober 2015, 8
- **DGZ.** Doelbewust werk maken van IBR. *Landbouwleven*, 30 oktober 2015, 12-13
- **DGZ.** Doorgroeien naar een IBR-vrije status. *Boer & Tuinder*, 6 november 2015, 28
- **DGZ.** Doorgroeien naar IBR-vrij statuut: alles op een rijtje. *Drietandmagazine*, 6 november 2015, 13
- **DGZ.** Doorgroeien naar IBR-vrij statuut: alles op een rijtje. *Landbouwleven*, 6 november 2015, 11
- **DGZ.** Nieuwe fase in IBR-bestrijding weldra van start. *Melkveebedrijf*, december 2015, 22
- **DGZ.** 'Biggenmonitor' brengt PRRS en circovirus in kaart. *Landbouwleven*, 4 december 2015, 14
- **DGZ.** DGZ richt de schijnwerpers op twee thema's. *Boer & Tuinder*, 4 december 2015, 38
- **DGZ.** DGZ richt schijnwerpers op twee centrale thema's tijdens Agribex: nieuwe fase IBR-bestrijding bij rundvee en aanpak van PRRS en circo op varkensbedrijven. *Drietandmagazine*, 4 december 2015, 32

- **DGZ.** DGZ stelt acties tegen IBR en PRRS/circovirus voor op Agribex. *Landbouwleven*, 11 december 2015, 6
- **DGZ.** Sector bundelt krachten voor bestrijding IBR bij rundvee en PRRS/circovirus bij varkens. *Drietandmagazine*, 25 december 2015, 16
- **DGZ.** Monitoring kwaliteit van de oormerken. *Drietandmagazine*, 25 december 2015, 18-19
- **Pierré E.** Extra aandacht voor *Salmonella*-bestrijding op gemengde bedrijven pluimvee/varkens. *Pluimvee*, maart 2015
- **Pierré E, Aerts V, Rosiers K.** Case Inclusion body Hepatitis bij vleeskuikens. *Pluimvee*, mei 2015, 28-29
- **Pierré E.** Antibiotica resistentie bij pluimvee. *Pluimvee*, juni 2015, 7-8
- **Pierré E.** Invloed van mineralen en spoorelementen op karkaskwaliteit. *Pluimvee*, september 2015, 7
- **Pierré E, Aerts V.** Rode vogelmijt: parasiet met grote gevolgen. *Pluimvee*, oktober 2015, 18-19
- **Pierré E.** Uitbreiding definitie *Salmonella* Typhimurium. *Pluimvee*, november 2015, 23
- **Pierré E.** Uitgebreide swabstaalname helpt besmettingsbron *Salmonella* op te sporen. *Pluimvee*, december 2015, 22-23
- Van den Bogaert T, Van Gansbeke S, Fockede M, **Vandersmissen T.** Zinkoxide als alternatief voor antibiotica. *Management & Techniek*, 27 maart 2015, 24-26
- Van den Bogaert T, Van Gansbeke S, Fockede M, **Vandersmissen T.** Zinkoxide (ZnO) als alternatief voor antibiotica bij speenproblemen. *Drietandmagazine*, 24 april 2015, 13-15
- **Van Loo H,** Gille L. Veepeiler onderzoekt een uitbraak van *Mycoplasma bovis* op een melkveebedrijf. *Drietandmagazine*, 27 maart 2015, 26-29
- **Van Loo H.** Veepeilerproject onderzoekt jodiumtekort bij Belgische Witblauwe kalveren. *Drietandmagazine*, 3 april 2015, 24-25
- **Van Loo H.** Veepeilerproject onderzoekt jodiumtekort bij Belgisch Witblauwe kalveren. *Landbouwleven*, 10 april 2015, 16-18
- **Van Loo H.** Veepeiler onderzoekt jodiumtekort bij BWB-kalveren. *Management & Techniek*, 10 april 2015, 8-9
- **Van Loo H,** Gille L. Veepeiler onderzoekt *Mycoplasma Bovis*-uitbraak. *Management & Techniek*, 24 april 2015, 8-10
- **Van Loo H,** Gille L. *Mycoplasma*-uitbraak op melkveebedrijf. *Landbouwleven*, 24 april 2015, 21
- **Vandersmissen T.** Biggenmonitor ondersteunt varkenshouder en bedrijfsdierenarts om rendabiliteit op het varkensbedrijf te verbeteren. *Vlaamse Dierenartsenvereniging*, maart 2015, 12-15
- **Vandersmissen T.** Biggenmonitor ondersteunt varkenshouder en bedrijfsdierenarts om rendabiliteit op het varkensbedrijf te verbeteren. *Drietandmagazine*, 20 maart 2015, 16-17
- **Vandersmissen T.** Biggenmonitor verbetert rentabiliteit. *Management & Techniek*, 27 maart 2015, 22-23
- **Vandersmissen T.** Biggenmonitor ondersteunt varkenshouder en bedrijfsdierenarts. *Landbouwleven*, 3 april 2015, 15
- **Vandersmissen T.** Samen sterk tegen PRRS. *Management & Techniek*, 24 april 2015, 40-41
- **Vandersmissen T.** Biggenmonitor spoort infecties op. *Boer & Tuinder*, 8 mei 2015, 19
- **Vandersmissen T.** Biggenmonitor helpt gezondheidsstatus van het varkensbedrijf planmatig te verbeteren. *Drietandmagazine*, 8 mei 2015, 16
- **Vandersmissen T.** Biggenmonitor helpt gezondheidsstatus van het varkensbedrijf te verbeteren. *Landbouwleven*, 22 mei 2015, 19
- **Vandersmissen T.** PRRS kost je iedere dag geld. *Boer & Tuinder*, 7 augustus 2015, 22
- **Vandersmissen T.** PRRS kost u iedere dag geld. *Drietandmagazine*, 4 september 2015, 28-30
- **Vandersmissen T.** PRRS kost u iedere dag geld. *Landbouwleven*, 4 september 2015, 14-15
- **Vandersmissen T, de Jong E.** Op vlak van diergezondheid is nog meer preventie nodig! *Varkensbedrijf*, december 2015, 24-26

BROCHURES

- **de Jong E.** Activiteitenrapport Veepeiler Varkens 2014
- **Van Loo H.** Activiteitenrapport Veepeiler Rundvee 2014
- **Van Mael E.** Focus op biestbeleid versie 2, 26 augustus 2015

AFKORTINGEN

ABS	Algemeen Boerensyndicaat	HI	Haemaglutinatie inhibitie
ADLO	Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling van het departement Landbouw en Visserij van de Vlaamse overheid	HoSoWo	Hygiënogram-onderzoek – <i>Salmonella</i> -onderzoek – Wateronderzoek
Ag	Antigen	I&R of IR	Identificatie & registratie
AGP	Agar gel precipitatietesten	IBR	Infectieuze boviene rhinotracheïtis
AI	Aviaire influenza (vogelgriep)	IKM	Integrale Kwaliteitszorg Melk
ALV	Agentschap voor Landbouw en Visserij	ISO	Internationale Organisatie voor Standaardisatie
AMCRA	Kenniscentrum inzake antibioticagebruik en -resistentie bij dieren	KB	Koninklijk besluit
AR	Atrofische rhinitis (snuffel)	KI	Kunstmatige inseminatie
Arsia	Association Régionale de Santé et d'Identification Animales	MCC	Melkcontrolecentrum Vlaanderen
As(n)	Antistoffen	MG	<i>Mycoplasma gallisepticum</i>
BB	Boerenbond	MLVA	Multilocus variable number of tandem repeat analysis
BELAC	Belgisch accreditatiesysteem	ND	Newcastle disease
BT	Blauwtong	PCE	Provinciale controle-eenheid (van het FAVV)
BVD	Boviene virale diarree	PCR	Polymerase chain reaction (polymerase-kettingreactie)
CAE	Caprine arthritis encephalitis	PCV2	Circovirus
CODA	Centrum voor Onderzoek in Diergeneeskunde en Agrochemie	PDO	Product- & dienstontwikkeling
CRD	Chronic Respiratory Disease (ook <i>Mycoplasma gallisepticum</i> of, in de volksmond, chronisch snot)	PED	Porciene Epidemische Diarree
DGZ	Dierengezondheidszorg Vlaanderen	PPE	Productschap Pluimvee & Eieren
EFPB	Equi Focus Point Belgium	PRRSv	Porcine reproductive and respiratory syndrome virus
EHV	Equiene herpes virus	SDCv	Swine Delta Corona Virus
ELISA	Enzyme-linked immunosorbent assay (laboratoriumtest voor het meten van macromoleculaire stoffen zoals eiwitten in bloedmonsters)	SGH	Schapen, geiten en herten
FAVV	Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen	SO	Subovereenkomst (met het FAVV)
FOD	Federale overheidsdienst	SRLV	Small ruminant lentiviruses (lentivirussen bij kleine herkauwers)
gB	Glycoprotëine B	TSE	Transmissible spongiform encephalopathy (groep van overdraagbare hersenaandoeningen waartoe bv. BSE of gekkekoeienziekte behoort)
gE	Glycoprotëine E	VLM	Vlaamse Landmaatschappij
GBO	Gezondheidszorg, Begeleiding en Ontwikkeling	Vte	Voltijds equivalent
		VRS	Voice Registration System (telefonisch registratiesysteem)

CONTACTGEGEVENS Dierengezondheidszorg Vlaanderen

Maatschappelijke zetel/site Drongen

Deinse Horsweg 1
9031 Drongen

Site Torhout

Industrielaan 29
8820 Torhout

Site Lier

Hagenbroeksesteenweg 167
2500 Lier

Klantendienst

tel. 078 05 05 23

fax 078 05 23 23

e-mail: helpdesk@dgz.be

www.dgz.be

COLOFON

Verantwoordelijk uitgever

Denis Volckaert, Directeur
Deinse Horsweg 1, 9031 Drongen

Fotografie

Archief DGZ

Dit jaarverslag is gedrukt op
FSC-gecertificeerd papier.

Dierengezondheidszorg Vlaanderen

Deinse Horsweg 1
9031 Drongen
T 078 05 05 23
F 078 05 23 23
E helpdesk@dgz.be
www.dgz.be